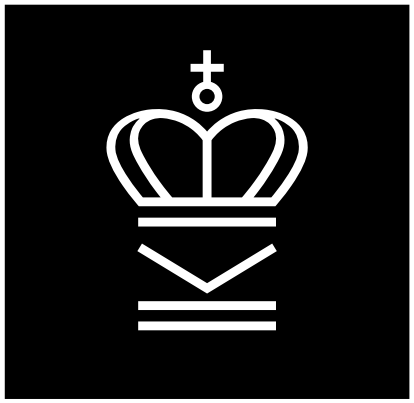

Digitaliseret af | Digitised by

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
THE ROYAL LIBRARY

København | Copenhagen

DK

Digitaliserede udgaver af materiale fra Det Kongelige Biblioteks samlinger må ikke sælges eller gøres til genstand for nogen form for kommerciel udnyttelse.

For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst www.kb.dk

UK

Digitised versions of material from the Royal Librarys collections may not be sold or be subject to any form for commercial use.

For information on copyright and user rights, please consult www.kb.dk

Ex 1

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 34 I 8°

1 1 34 1 8 00877 8

27/

Deres Høivelbaarenhed Hr. Kammerherre, Amtmand Rotwitt, behage i Velvillie, at modtage nærværende Exemplar, betragtet som Manuskript, der i dybeste Høiagtelse fremsender

Ere

Forfatteren.

Helsingør d. 24de Marts 1859.

Bidrag til Sundtoldens Historie,

navnligen dens indre Udvikling,

eller

Sex og tredive Aar

under

Øresunds Toldkammer,

ved

C. F. Holm,

tidligere Translateur, nu Kasserer ved Øresunds Toldkammer.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
KØBENHAVN

Kjøbenhavn.

Trykt hos F. E. Bording.

1855.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Rettelser.

Side	68	7. Linie:	Mczrs læs: Meyers
—	77	27. —	Rönne læs: Rouen
—	77	28. —	prudents læs: produits
—	77	29. —	Endsjøndt læs: Endskjøndt
—	77	34. —	Quincolerie læs: Quincallerie
—	85	9. —	Marcens læs: „Mariens“
—	91	34. —	Colfskins læs: Calfskins
—	95	10. —	Det læs: De
—	95	25. —	Anny læs: Aunes
—	96	20. —	Ponne læs: Panne
—	98	7. —	Dipositioner læs: Dispositioner
—	98	34. —	J. de Coninck, Justitsraad, læs: J. de Coninck
—	99	6. —	Snedeedorff læs: Sneedorff
—	105	1. —	overflöi ham læs: overflöiede ham
—	107	12. —	forudsn læs: foruden
—	108	10. —	en læs: een

Forord.

Flere ere de Bevæggrunde, der have fremtrængt den Beslutning hos Forfatteren, at tage under Bearbeidelse det ikke ganske ringe Materiale af Bidrag, opsamlede igjennem en Menneskealders stadige Virken ved Øresunds Toldkammer, der ville kunne tjene til at forklare og belyse denne Institutions Historie; dog i Særdeleshed dens indre Udviklingshistorie, fra længst tilbage, indtil saa at sige Øieblikket.

Forfatteren tænker sig saaledes, at der dog turde være ret Mange, der kunde önske at faae et noget nærmere Kjendskab til og Kundskab om en Institutions Fremkomst, Vext og Blomstren, der igjennem sit rige Udbytte for Statens Finantser har faaet en Betydenhed, der for den danske Regjering vil gjöre det ligesaa önskeligt fremdeles at hævde den mod alle Anfægtelser, som Toldyderne paa den anden Side ville stræbe efter at see den afskaffet.

Det er ofte sagt og skrevet, at et Hemmelighedsslör hvilede over Alt, hvad der vedkom det Øresundske Toldvæsen, og Forfatteren, der levede midt under disse Forholde, har ogsaa maattet erkjende Sandheden i disse Paastande; men han troer tillige at kjende og vide, at dette fremkonstlede Hemmelighedsfulde, som har været Local-Authoritetens stadige Kjephest, jevnligen har havt sin Grund i en feilagtig Opfattelse af Forholdene og i en Mangel paa rigtigt Overblik og Kjendskab til dem, hvilke Svagheder bedst dækkedes ved stedse at omgjerde det Hele med et saadant Slör; undertiden har vel ogsaa, hvad Administrationen angik, eensidige Formaal i Enkeltes Interesse kunnet være Bevæggrunde dertil. Men at alt dette Skjulte ingenlunde har været til Gavn for selve Institutionen, end sige for Staten, det har stedse været Forfatterens indre Overbeviisning. Denne Grundanskuelse hos Forfatteren er vel nærmest Aarsag til, at nærværende ringe Arbeide seer Dagens Lys. En saadan Anskuelse maatte nemlig stadigen bringe ham i Conflict med de modsatte herskende, og paaföre ham det lidet misundelsesværdige Lod, der sædvanligen bliver en hensynslös behandlet Minoritet til Deel, saa meget mere, naar denne, som her, tilmed virkede i underordnede Stillinger.

IV

Det System, som Forfatteren saaledes har kjæmpet og lidt for igjennem en lang Aarrække, har været: Aabenhed og Ærlighed i alle Toldkammerets Forholde, ud ad til og ind ad til; Simplification af Tarif og Værdisatser og en hensigtsmæssigere Organisation af Toldpersonalet, saa at Arbeidskraften blev bedre benyttet og mere samvirkende til Hovedformaalet, de Sundklarerendes hurtigst mulige Expedition.

Det, han i den Retning har virket, talt og skrevet, vil for en stor Deel blive benyttet i den Fremstilling af Toldkammerets Udviklingshistorie, som nu vil blive forelagt et större Publicum.

Hans Arbeide har saaledes et practisk, og det et meget vigtigt practisk Formaal, det: at vinde en Stötte for sine fremsatte Anskuelser i den offentlige Mening, og derved give dem en Vægt og en Betydning, saa mægtig, at den kan bryde den Modstand, der hidtil har stillet sig i Veien for deres Gjennemförelse til ubodelig Skade for det Hele.

Der turde være Tvivl om Øieblikket er heldigt valgt til en saadan Fremstilling af disse indre Kampe og Stemninger i Toldk., nu da en truende Crisis for Tolden er for Haanden. Den Betragtning har imidlertid hos Forfatteren beseiret hans Betænkelighed, at Sandhedens Stemme til enhver Tid, ei alene maa være berettiget, men ogsaa betimelig, og at det er för og under en Crisis, at det er det rette Øieblik til at fremkomme med et Indlæg, der turde have nogen Indflydelse paa Afgjörelsen, men ei naar Crisissen er overstaaet; thi da turde det være forsildigt at faae det sanctionerede Mangelfulde rettet.

Til dette Øiemed maa Hemmelighedsslöret drages tilside; vi maa see de handlende Personer og deres Indvirken paa Sagernes Stilling og Gang, saaledes som de vare og ere, selv om det Personlige maatte blive noget stærkt fremtrædende; thi det maa erkjendes, at det er gjennem Personer, at en Organisation, en Ordning, skal udvikle sig. En heldig Udvikling kan fremmes og standses, ligesom de styrende Personligheder ville det. Maskinens bedre eller mindre gode Gang er afhængig af de styrende Personligheder, selv hvor disse ikke ere synbare; af deres Iver, deres Indsigt, deres Dygtighed skal det gode Resultat fremkomme.

Det er saaledes ved en simpel og sand Fremstilling af Forholdenes Udvikling gjennem de styrende Personligheder, at Forfatteren tænker sig at före Læseren til det Stadium, som Toldkammeret nu er kommen paa, og dertil vil han da slutteligen knytte sine Ønsker

og Forslag, Fremtiden betræffende, forsaavidt at de ikke klart maatte foreligge i det af ham alt forinden Meddeelte.

Det er dette Formaal, der har bragt Forfatteren, der rimeligviis under et mindre Tryk end det, han har levet under, aldrig vilde have tænkt paa at blive Publicist, til at ordne det Materiale, han i Aarenes Löb havde samlet sig, som kan oplyse Tilstande og Forholde under Toldkammeret, og naar han, betræffende Form, Stiil og Ordning af Stoffet, skulde, som han vistnok i höi Grad gjör, trænge til en mild og overbærende Bedömmelse fra Læserens Side, da beder han, at man vil mindes, at det er for at faae Sandheden frem, at Forfatteren har fulgt en indre Trang til at fremtræde, og at Sandheden kan være tjent hermed, det Mangelfulde uagtet.

Det blev under Bearbeidelsen og Ordningen af dette Materiale Forfatteren klart, at en Fremstilling, som den han havde tænkt sig, vilde savne det Grundlag, som Læsere i Almindelighed ville behöve, Toldens ældre Historie betræffende, til at orientere sig. Det gjaldt saaledes for ham at tilegne sig et saadant Fundament, hvorpaa han da videre kunde bygge, idet han, gjennem det han selv havde oplevet, ved Facta og Kjendsgjerninger paaviste og forfulgte Udviklingen Aar for Aar.

Selv ikke Historiker eller Videnskabsmand, havde Forfatteren imidlertid længst bemærket sig en Afhandling, der, som alt Andet der stod i Berörelse med det Fag, som det var bleven hans Livs-, opgave at virke i, særdeles havde tiltalt ham ved Gjennemlæsningen, nemlig: Bidrag til Historien om Øresunds Told ved Dr. G. L. Baden saaledes som den findes i Politik og Historie af J. K. Höst, Doctor juris, Kjöbenhavn 1819.

Hvad han önskede sig, fandt han her. Denne Afhandling var udgivet netop det Aar, da han som ganske ung ansattes i Translationscontoiret under Øresunds Toldkammer.

Forfatteren har tilladt sig at optage denne Afhandling af en saa anseet Historiker, som Fundament og Indledning til det Arbeide, som han nu tröster sig til at kunne fremlægge for et æret, som han haaber, velvilligt og overbærende Publicum. Dernæst har Forfatteren af en heel sjelden, gammel Helsingörs Beskrivelse, udgivet i Aalborg 1757, som allerede af Baden er citeret, uddraget saadanne Stykker, der have særligen Interesse, Farten i Sundet betræffende, og som saaledes stode i nær Berörelse med det Emne, han havde gjort sig til Opgave at behandle.

Endeligen har Forfatteren, efter historiske Arbeider af Thaarup, Nathanson m. fl., tilegnet sig adskillige Noticer og Talstörrelser til

Anvendelse og Oplysning paa passende Sted, ligesom han ogsaa af Formænds efterladte Papirer og Breve har benyttet, hvad han ansaae oplysende.

Saavidt om det laante Materiale, og derpaa endnu nogle Ord om det, der er Forfatterens eget.

En Dagbog, som til Tidsfordriv og egen Underretning förtes af den unge Elev, og hvori Alt, som foregik omkring ham og interesserede ham, til Tid og Sted blev bemærket, er senere bleven en Kilde for Forfatteren, som han har kunnet tye til, for med Hensyn til Data, og Kjendsgjerninger at kunne have et rundeligt oplysende Forraad. Det er en Selvfölge, at under Bearbeidelsen opfriskedes tilmed Et og Andet i Hukommelsen fra yngre Dage.

Slige Optegnelser, temmelig stadigen fortsatte, hvortil lidt efter lidt knytte sig Mandens modnere Tanker og Betragtninger over Forholdene, som omgave ham; de derpaa begrundede Slutninger, Domme, Paastande og Ønsker; senere endog positive Skridt og Handlinger, ville vistnok egne sig til at anskueliggjöre paa den troværdigste Maade af Verden den successive Udvikling af Forretningslivet og Gangen i Toldkammeret, og naar, med et saadant Grundlag, Nutiden naaes og bedömmes, da vil den tænksomme Læser sikkerligen formaae at skjelne imellem Sandhed og Ikkesandhed og den Critik, som Forfatteren igjennem Betragtninger over Totaliteten af det Skeete for ethvert Tidsafsnit, hvortil Directeurskiftet er fundet det meest passende, vil komme til at udtale, maa da finde sin rette Bekræftelse ved Læserens Dom. Forfatteren har meent, at der udfordres en ikke ganske ringe Deel af saadanne Enkeltheder, som de, der brudstyksviis i Tidsrækken ere blevne udtagne af den stadigen fortsatte Dagbog, for at kunne oversee og vurdere Tilblivelsen af det nu Bestaaende, idet Udviklingen jo netop er skeet igjennem alle disse Enkeltheder. De til Meddelelse valgte Exempler have hvert især noget særegent betegnende og oplysende.

Samtlige disse Brudstykker af Dagbogen ville findes gjengivne tildeels med samme Ord, hvori de til sin Tid vare nedskrevne som Vidnesbyrd om Øieblikkets Stemning. De fleste af dem, i al Fald, turde maaskee findes at tage sig noget naive og ungdommelige ud paa Prent, men, dette indrömmet, skulde Hensigten med dem jo ogsaa være, at bære Vidnesbyrd om, i hvilken Retning Forfatterens Stræben, Tragten og Virken under Øresunds Toldkammer har gaaet fra længst tilbage i Tiden, og Læseren bedes stedse erindre, at det er Forfatterens Hjertes Udgydelser, betroede Papiret, der ei

sjeldent ville komme til at staae i Modstrid med Modstanderes Erklæringer og Embeds Rapporter; de skulle netop derfor i deres Simpelhed have en egen indre Styrke, en Troværdigheds-Authoritet, som de maa hentye til, ligeover for de officielle Authoriteter.

Det er ikkun igjennem en saadan critisk gjennemlöben Fortid, at Forfatteren troer det muligt, at Nutidens Forholde retteligen ville kunne opfattes og bedömmes.

Det staaer klart for Forfatteren, at ret meget af det, han vil komme til at meddele, ikkun kan have stedlig Interesse, saaledes nu for en heel Slægt af yngre Embedsmænd i Toldkammeret, som ere fremmede for Fortiden; vel ogsaa for D'Herrer Skibsklarere og Handlende, som staae i en vexelvirkende Forbindelse og Berörelse med Toldkammeret, og som, kjendt med Personer og Forholde, nu ville faae Leilighed til at stille deres egen Erfaring ved Siden af Forfatterens Udtalelser, og saaledes hjælpe til at conservere og redde for en lang Fremtid det meest mulige af Sundtolden gjennem tidssvarende Reformer.

Ligesom der ved hvert Afsnit vil fölge en Oversigt over Skibsfarten i den Periode, der er bleven gjennemgaaet, og forövrigt meddeelt hvad særligt Mærkeligt eller Interressant, der maatte være bleven bemærket, Skibsfarten betræffende, saaledes skal ogsaa til Efterretning for Toldkammerets Embedsmænd og Betjente fölge en Fortegnelse over samtlige Ansatte med Til- og Afgangsliste for hvert Aftnit, for saaledes let at kunne oversee det Hele.

Endeligen har Forfatteren tilsigtet, at give Læsere udenfor denne Kreds et lille Indblik i Embedslivet, med Patroner og uden Patroner, saaledes som det har stillet sig under Øresunds Toldkammer, paa det at en rigtigere Opfattelse og en retfærdigere Bedömmelse af de sande Forholde dersteds maa vinde Indgang, ei alene hos Regjering men og hos Folket.

Helsingör d. 6te Octbr. 1855.

Förste Afsnit.

(„Bidrag til Historien om Öresunds Told, ved Dr. G. L. Baden.“)

„Hvad hos vore gamle danske Historieskrivere forekommer, til Oplysning om Öresunds Tolds Oprindelse, er Lidet eller Intet. Med Grund siges derfor i danske Atlas, at denne Tolds Historie er vanskelig at beskrive. Forfatteren af Helsingörs Beskrivelse (trykt i Aalborg 1757) opfyldte vel derfor heller aldrig siden sit Lövte, om denne Tolds særdeles historiske Beskrivelse. De Skrivter, vi siden have faaet om Öresunds Told, have alle et merkantilt Hensyn, det er, de ere skrevne til Oplysning for de især fremmede Handlende, som, ved deres Skibes Gjennemfart i Öresund, skulle erlægge denne Told. Alle ere de og derfor skrevne i fremmede, dels engelsk, dels hollandsk og fransk Sprog. I sidste Sprog haves især en vidtlöftig skreven Underretning om denne Tolds Erlæggelse, hvis förste Artikel efter sin Overskrivt vel skal indeholde Oprindelsen og Grunden til Öresunds Told, men hvad herom siges er ligesaa ufuldstændigt som tildels urigtigt. Det er da vel ikke heller hos Fremmede, vi skal söge efter Beretninger, der lede til Oprindelsen om denne vore Danerkongers ældgamle Rettighed. — Jeg gad derfor gjerne vidst, hvilke de Böger vare, som Ridder Colton laante Greven af Essex, da denne i Aaret 1670 reiste som engelsk Gesandt her til Danmark. Thi disse Böger skal have indeholdt danske Sager, hvoraf Greven kunde godtgjöre, at intet engelsk Skib behövede at stryge Seil for Kronborg Fæstning.

Den ældste mig bekjendte indenlandske Historieskriver, hos hvem noget findes til Oplysning om Öresunds Told, er den som Philolog, Historiker og Diplomatiker i sin Tid meget ansete Niels Krag, Professor ved Kjöbenhavns Universitet. Hvitfeld omtaler vèl paa flere Steder i sin Krönike denne Told, ligeledes Resen i Kong Frederik den 2dens Krönike, men begge vide intet at fortælle om Toldens Oprindelse. Derimod har Slange i Christian den 4des Historie udförlig fortalt de, under denne Konges langvarige Regimente næsten hvert Aar og næsten med alle Europas handlende Nationer, forefaldne mange Stridigheder om denne Told, hvorved han og til Toldens Historie giver mangt vigtigt Bidrag. End har og Holberg et og andet i sin Danmarks Historie til Oplysning i denne Sag. Endelig har jeg og i Suhms Historie af Danmark truffen paa en denne Lærdes herom meget vigtig Bemærkning. De imellem vore Konger og fremmede Magter sluttede Tractater indeholde da vel og nogle Bidrag til den öresundske Tolds Historie. Udtogene af de vigtigste findes hos Hvitfeld, Krag, Resen, Slange og de to vigtige Skribenter om Hansehandelen paa Norden, Willebrandt og Sartorius.

Saa höit oppe i Oldtiden, som vi kunne række med vor Historie, eller rettere, som vi kunne spore Danerstatens Tilværelse:

„For langen, langen Tid, som ingen Mand kan mindes,
Hvorom i Kampesteen ei nogen Rune findes,“

saa tidlig finde vi og Spor til Danerkongens udelukkende Herredom over de ved vore Ölande, mellem Nordsöen og Östersöen, löbende Vande og Sunde. Thi som endnu Öresund, saa benævnedes fordum og begge Beltene Sunde. Det store Belt kaldtes Beltissund, det mindre Meddelfarund. Saxe tillægger og de Danske et fra Arilds Tid dobbelt Herredom over Vandet og over Landet. Derfra og, at denne Historieskriver, som, uagtet sin op-

digtede fabelfulde Kongefölge, dog om den danske Hedenold har havt mere og mindre grundede Sagn, vi nu savne, altid lader vor ældste danske Regje sörge ligesaameget for Regimentet over de danske Sunde, som over de danske Lande. Maaskee sigtes og til dette dobbelte Regimente, naar i Bjarkamaal Digteren lader Rolf sige:

„Meget ung var jeg, da vi skaffed
Östen i Öresundet
Saarström graadige Ulve.“

Hvad Sagnet herom har bevaret fra Oldtiden, finde vi og siden bestyrket i Tiderne, om hvilke vi have en paalidelig Historie. Middelalderens kongelige danske Prindser sögte altid, saalænge vi havde Flaade at kunne værge vore Sunde med, at udmærke og til deres fædrene Throne gjöre sig værdige ved at ligge tidlig og sildig paa Vandet og til alle Aarets Tider söge at holde vore Sunde rensede fra Sörövere.

Saa gjorde især som Prindser Kongerne Knud den Hellige og Erik Eiegod, men fornemmelig den i mange Maader af vor Cultur fortjente Hertug Knud. Men et indlysende og gammelt Beviis paa vor Konges Overherredom i Sundet, finde vi i Kong Svend Tveskjægs Historie. Thi naar den paa Norges Konge Oluf Tryggesen opbragte Dronning Sigrid Storraade vil især oppuste sin kongelige Gemahl Svend Tveskjæg til at hævne sig paa hiin sin Rival, saa anförer hun, efter Flateyarbogen, blandt flere Grunde, at Oluf havde, Danerkongen uadspurgt og uafvidende, passeret Öresund paa en Reise til Venden.

At hun og, som Snorre vil, skal have brugt den Grund, at Oluf Tryggesen havde ægtet Svend Tveskjægs Söster mod Broderens Villie, kan vel være, men denne Grund kunde ikke vel holde Stik, da, som Saxe vidner, Svend engang höitidelig havde lovet og tilsagt Oluf sin Söster.

Som jeg troer, maa Öresunds Tolds förste Oprindelse söges i Hedenoldens Sæder og Tænkemaade, samt den Olds Handelsindretninger. Thi ifölge Oldtidens barbariske Folkeret var en Fremmed og en Fjende Et. Den Fremmede nöd vel Gjæsterettens hellige Sikkerhed og Skyts, men ikke længer end til han yttrede sig, med de i Landet Indfödte at ville dele Fordele, som disse troede sig, efter deres Födelands Beliggenhed, ene og udelukkende berettigede til. Den danske barbariske Oldnordboe, med sin Beliggenhed ved Strömmene, som forene Nord- og Östersöen, troede sig og derfor ene berettiget til at trække Nytten af denne Beliggenhed. Tidlig, langt op i den höieste Old, have vist Verdens handlende Nationer kjendt og besögt disse vore danske, fra Nordhavet til Östersöen ledende Vande. Men Fordelen af Farten paa disse Vande har vist og den fremmede Seiler tidlig maattet delt med den, altid paa sine Strömme liggende, oldnordboiske Viking.

Gjerne udgjorde disse Vikinger en Forening af flere Skibe, som dels for de fremmede Seilere sikkrede Kysterne, dels og sikkrede deres egne Landsmænds Skibe. Hertil kom, at vore Sunde, men især Öresund og derved liggende baade Sjællands og Skaanes Kyster, have fra den höieste Alderdom været rig paa Fisk, som vist har opholdt mangen fremmed Seiler paa sin Gjennemfart, naar han, for heraf at höste Nytte, vilde give den indfödte Oldnordboe, hvad forlangtes. Forsvar for Fiskeriet, Danerigets Datids Rigdom, for egne Handelsskibe og for den hjemmesiddende Kystbeboer, har altsaa været de Vikingers Beskjæftigelse, vore Sunde altid vare opfyldte med, og hvoraf engang Norges Konge Hagen Adelsteen maatte slages med elleve saadanne Vikinger, inden han kunde komme frem i Öresund. Udentvivl var Landets Konge og hans Huses Prindser de förste Vikinger, som dels selv laae paa deres Lands Strömme, dels holdt Vikinger,

hvis Alles Udrustning og Ophold paa Söen maatte betales af de fremmede Gjennemseilende. Naar disse for Betalingen, de ydede, dels lodsedes af de med Strömmene bedre bekjendte indfödte Vikinger, dels fik Lov at benytte sig af Kysternes rige Fiskerie, dels vel og tilkjöbte sig andre Fordele, saa lod Vikingen dem fare med Fred, baade paa Hemreisen og Tilbagereisen, og den Seiler, hvis Reises Hovedöiemed var Handel, betalte med Glæde de forlangte Afgivter. Udentvivl sigter hertil Adam fra Bremens Beretning om, at Danerkongen tog Skat af Sörövere. Vist, at fra de ældste Tider har med den danske Kongeværdighed været forbunden Höiheden over Landets Strömme eller Sunde, hvis Forsvar og derfor især paalaae vore Konger, som derfor og troede sig berettigede til Sundtolden. Ja Christian den 4de holdt sig endog forpligtet til, ifölge denne Höihedsret og dermed forbundne Forsvarspligt samt den Told, han derfor oppebar, at forsyne Handelen paa Östersöen. Men længe för denne Konges Tid bevise Knud den Helliges Stridigheder med Skaaningerne, at vore Konger selv med deres Landssaatter holdt paa deres Höihed over Danerigets Sunde, fornemmelig Öresund.

Derfra vel og, at selv i Aristokratiets Tider, da Landets Magnater havde skilt vore Konger ved snart alle deres kongelige Rettigheder, skal man dog ikke finde, at disse Usurpatorer vovede sig til den öresundske Told, fordi den udelukkende ansaaes at tilhöre Kongen. I Christian den 4des Mindreaarighedshistorie fortælles, at da flere fremmede Magter besværede sig over den öresundske Tolds Forhöielse under den forrige Regjering, undskyldte Regjeringsraaderne sig klogelig med Kongens Umyndighed, siden denne Told just var en særdeles, ikke Statens men Kongens, Indkomst. At og denne Regjeringsraadernes Undskyldning var mere end en Udflugt, viser siden Christians egen, maaskee altfor raske Omgang i

denne Tolds Forhöielse, hvori jeg aldrig finder ham er mödt fra sit Rigsraad nogen Modsættelse, hvilket derimod, som bekjendt, var Tilfældet med saa mange andre hans kongelige Foretagender. Heraf vel og, at vore Konger af Öresunds Told, som den de frit disponerede over, stundom tillagde deres Enkedronninger noget Vist.

Ifölge denne Danerkongens Höihedsret over de danske Sunde, svaredes og altid af den, nu i det lille Belt ganske forfaldne, Marsvinefangst en Told til den kongelige Kasse. Ja, turde jeg om saa ældgamle Begivenheder vove en Gisning, saa vilde jeg, af det at Öresunds Told altid udelukkende har tilhört vore Konger, formode, at den kongelige Regjering i Danmark har sin Oprindelse fra en gammel, kjæk, dansk Viking, som har vidst fortrinlig og usædvanlig at forsvare sine Landsmænd, de danske Öboere, mod Overfald af de Fremmede, som aarlig og jevnlig passerede de danske Sunde, og altfor ofte usikkrede Kysterne. Thi ikke maa vi antage, som grundede sig denne Danerkongens Sundtold ene i et efter vore Tiders Tænkemaade af Vold smagende udelukkende Herredom over Danerigets Strömme eller Sunde. Vi have allerede bemærket det vigtige Forsvar, der paalaae de i Sundet liggende Vikinger. At alene for dette Forsvar betaltes noget af de fremmede Seilere, var saameget billigere, som disse Fremmede i hine barbariske Tider vist selv ofte gave Anledning til dette Forsvar og nödvendige Vagthold paa vore Strömme. Men de vare og desuden selv vel tjente med dette Vagthold, for den Sikkerhed deres egne Skibe heraf havde. Rimeligt ere vore Strömme fra en meget tidlig Old besögte af flere forskjellige fremmede Handlende, der fornemmelig sögte til Östersöen, stundom vel og noget opholdt sig for Fiskeriernes Skyld ved vore Kyster. Interesse og Handelsnid ere saa gamle som selve Handelen. Mödte derfor hinanden fremmede Seilere, saa stod den Svagere megen Fare i

vore smalle Sunde. Naturligt derfor, at disse fremmede Seilere sögte Skyts hos de Danske, som ligesaa naturligt herfor betingede sig Betaling. Jeg kan derfor ikke nægte, at jeg endog anseer Öresunds Told for oprindelig at grunde sig i en ældgammel Forening mellem vore Konger og de Nationer, som handlede paa Östersöen. Det er og derfor udenfor al Tvivl, at med Danerkongens udelukkende Herredom over de danske Strömme var forbunden Pligten at forsvare de fredelige Seilere, der forlangte hans Forsvar, og derfor vare villige til Gjengjæld. Jeg har herfor allerede anfört flere Beviser af vor gamle danske Historie. End et afgiver K. Knud den Helliges strænge Omgang med den bornholmske Lehns- eller Landværnsmand Eigil, som, tvertimod det strænge kongelige Forbud, vedblev sin gamle indbringende Næring Söröverie. Uden i denne Omgang at tale om Kongens enten Retfærdighed eller Klogskab, saa er det alene vist, at Knud indsaae, han maatte haardelig straffe dem af hans egne Landssaatter, som vedbleve det gamle Söröverie, og derved berettigede Fremmede til at röve paa vore Vande, hvis han vilde vedligeholde sin Thrones ældgamle Herredom over disse Vande. Vist og er det, at Knud ei alene indsaae, hvorusikker Handelen ved dette Söröverie gjordes for vore Egne, men at og Fremmede herved nödtes til selv at forsvare deres Seilere og altsaa vilde nægte at erkjende Danerkongens Overherredom, nægte til Kronen at betale en Afgivt, hvorfor ikke den betingede Sikkerhed ydedes dem. At en Regent af Knud den Helliges Tapperhed, Aarvaagenhed, Virksomhed, der tænkte paa at fornye sine kongelige Formænds Fordring paa Engelland, der selv mod egne Landssaatter haandhævede sin Krones Overherredom paa de danske Strömme, ogsaa om Sundtolden har tænkt saaledes, er mere end rimeligt. Samme Tænkemaade synes desuden at have besjælet alle vore ældre og senere Konger, som derfor, naar de

formedelst intrufne Ulykker og vanskelige Tider ikke magtede selv at udrede og holde en Flaade, da kunde, ved at sikkre Rigets Strömme, overholde Danerkronens Höihedsrettigheder, sörgede for, at Andre med kongelig Myndighed paatoge sig Sundenes Vagthold og Forsvar.

Da saaledes den ulykkelige Svend Grathe, formedelst Knuds og Valdemars Forfölgelse, maatte opgive alt Haab om selv at kunne standse Vendernes overhaandtagende Söröverie, var det, en Deel Danske ved Roeskilde Fjord bosatte, övede Sömænd, som under den Tids udmærkede Söhelt Wethemands Anförsel udrustede en Flaade til de danske Strömmes Forsvar. Svends Undertrykker og kongelige Eftermand, förste Waldemar, havde altid armerede Vagtskibe udliggende paa Danerigets Strömme, og efterfulgtes heri af sine Sönner, indtil anden Waldemars ulykkelige Fængsel, der saa ganske i Staternes Rang nedsatte Danmark, at det, paa faa Aar nær under Dronning Margarethe, aldrig siden er bleven, hvad det til nu og snart ligefra Keiser Karl den Stores Tid havde været. Hansestæderne bleve nu eneraadige over baade den danske og östersöiske Handel, vor Flaade forfaldt og Hanserne maatte derfor selv holde Vagt paa vore Strömme, selv sikkre deres Seilads. Saa i de urolige Tider under K. Erik Glipping, da den norske Söhane Alf Ellingsen gjorde ved sit Söröverie Seiladsen paa de danske Strömme usikker, hvoraf endnu den mellem vor Almue bekjendte Vise:

„Om Syden seile de tydske Mænd, alt baade med Meel og med Malt;
„Men Alf han ligger i Öresund, han tager det fra dennem alt;

og da Kongen, omspændt af baade udvortes og indvortes Fjender, ikke magtede selv at forsvare og sikkre sine Farvande, maatte Hansestæderne lade i Sundet for Hel-

singör Forsvarskibe ligge, som engang udgjorde ikke mindre end tredive i Tallet.

Hvad der oprindelig og meget maa have understöttet Öresunds Told, var et af Torfæus og siden Suhm omtalt stort Marked ved Haleyre, nu Helsingör, foranlediget udentvivl af det da betydeligt faldende Fiskerie, hvoraf udentvivl de fremmede Seilere tilbyttede sig Fisk for Varer, de bragte fra Östersöen. Markeder her i Danmark, som i det nordlige Tydskland, ere ældgamle, og fra dem især synes just Toldafgivter at have deres Oprindelse. Thi for paa disse Markeder at kunne nyde Frihed og Sikkerhed paa baade Person og paa Varer, som deels dertil bragtes, og deels der solgtes, fandt den fremmede Handlende sig villig til at betale en Afgivt til den Regjering, som over Markedstedet havde Territorialhöihed. At disse Handlende have sögt Sjælland fremfor Skaane, maa udentvivl tilskrives de mange beqvemme Rheder paa den sjællandske Kyst, hvoraf derimod de skaanske Kyster kun have meget faa, saa at Sagkyndige have forsikkret mig, at et Havneanlæg ved Helsingborg ikke kan lykkes. Som derfor denne Omstændighed berettiger Danmark til Herredom over Öresund, saa har den vist og tidlig foranlediget, at de Seilende have til Sjælland erlagt, hvad nu kaldes Öresunds Told. Ikke behöve vi derfor at antage en hollandsk Gesandts latterlige Fabel, om en Keiser med hvis Datter en af vore Konger skulle været skjænket denne Told. Vi maa nu eftersee de flere Höihedsrettigheder, Danerkongen, foruden den egentlige Sundtold, troede sig berettiget til paa sit Riges Strömme, og hvilke tildeels vare Følger af denne Told, deels understöttede den.

Den förste af disse Danerkongens Höihedsrettigheder i vore Sunde, som skal her gjennemgaaes, er Rettigheden, vore Konger tilegnede sig, til i Krigstilfælde at anholde og betjene sig af de Skibe, som gik igjennem Sundet.

Nöd bryder alle Love. Man havde i ældre Tider saalidet en Flaade liggende, der i en Iil kunde fluks udrustes, som nogen staaende Armee. Skibe maatte derfor, naar uventet Orlog paakom, samles allevegne fra, det iligste muligt. Ligesom det var Danerkongens Pligt, at sikkre Farvandene mellem Nordsöen og Östersöen, saa ansaaes og de Seilere, der for Handelens Skyld passerede disse Vande, forbundne til med deres Skibe at understötte vor Konge, naar han behövede det. Denne Bemærkning gjör Niels Krag i Christian den Tredies Annaler, i Anledning af at denne Konge havde i Grevens Feide anholdt nogle engelske og hollandske Skibe, med Historieskriverens Tillæg, at Christian i denne Anholdelse udövede en danske Konger fra Arilds Tid tilkommende Höihedsret. Ogsaa finder jeg denne Rettighed udövet længe för K. Christian den Tredies Tid. Ovenfor er omtalt det Selskab, som i Roeskilde Fjord, under Wethemand, forenede sig til vore Strömmes Forsvar. Da dette Selskab, eller denne Konvoy, opstod, fordi K. Svend Grathe ikke magtede, selv at udföre dette Forsvar, saa traadte og Selskabet i alle Danerkongens Rettigheder over Rigets Strömme. Derfor var et af dette Admiralskabs Love, at Selskabet tiltog sig Ret til paa vore Strömme at anholde de Skibe, som til egen Afbetjening fandtes tjenlige, dog mod en vis Afgivt til Skibenes Eier. End finder jeg og, at iblandt flere Privilegier, Hansetæderne fik i det trettende Sekel af vore Konger, var og det, at disse mægtige Handlende fritoges for denne deres Skibes Anholdelse. Kong Hans benyttede sig af denne Höihedsret, efter Rigets gamle Brug, som Hvitfeld udtrykkelig paaberaaber sig. Ifölge denne Danerkongens Höihedsret anholdt og Christian II. i Sundet engang endeel hollandske Seilere, paaberaabende sig for den nederlandske Regjering udtrykkelig Rigets gamle Brug, hvorefter Kongen og var pligtig og villig, for de anholdte Skibes Brug, at give Eierne Erstatning. Ellers

finder jeg i denne Konges, af Suhm opbevarede, Breve, at Betalingen eller Godtgjörelsen til Eierne af de anholdte Skibe, fornemmelig har bestaaet i disse Skibes Toldfrihed for Eftertiden, enten paa visse Aar, eller personlig for den anholdte Skipper, eller og bestandig for det anholdte Skib, saalænge det kunde bruges i Farten. I et af disse K. Christian den Andens Breve finder jeg, at foruden Toldfrihed, gaves Eierne til et saadant anholdt Skib, der havde af Kongen været brugt i 2 Aar, kongelig Tilsagn om Befrielse i Fremtiden for saaledes igjen at anholdes.

En anden vore danske Kongers Höihedsret paa Rigets Strömme var den, i hvis Følge Kongen troede sig berettiget til at tage de Varer, som förtes paa fremmede, gjennem vore Sunde gaaende Skibe, for den Priis, som Skibenes Rhedere, Kjöbmænd eller Skippere selv satte paa deres indehavende Ladning. Holberg synes at tage i Tvivl, om denne Höihedsret skulle være ældre end Christian den Fjerde, som udövede den. Jeg veed vel, ligesaalidet som Holberg, i vore Aarböger og Historien at finde noget, der kan godtgjöre denne Höihedsrets Ælde, men troer alligevel, den er idetmindste jævngammel med Indretningen, hvorefter Öresunds Told betaltes, ikke med Varer som tilforn, men i Penge. Tilstaaes vore Konger Souverainitet i Öresund og begge Belterne (thi disse forstaaes altid med i denne Historie, skjöndt Öresund oftest alene nævnes) og indrömmes Danerkongen Ret til, ifölge denne Souverainitet, af de vore danske Sunde Gjennemseilende at fordre og oppebære Told, saa lader sig og let den her omtalte Höihedsret forsvare, som den paalideligste Kontrol, der maatte nöde de fremmede Seilere til oprigtig at angive deres Varer og sammes Torvepriser, i Forhold hvortil Sundtolden skulde svares. Thi man erindre sig Oltidens strænge Begreb om Frihed, og den Fred, enhver havde

Ret til at paastaae i sit Huus, hvortil og regnedes Skib. Paa selve Skibene at undersöge Angivelsens Rigtighed ansaaes for odiös og mod Huusfreden stridig, at fremmede Seilere ikke lettelig godvillig underkastede sig en saadan Inkvisition.

Unægtelig var det derfor et til at forebygge falsk Angivelse snildt Paafund af Christian den 4de, der vel svarede til hans i mange andre Ting bekjendte Vittighed. Men jeg tvivler dog paa, at denne Konge er Opfinder af den, og troer, som sagt, at den er lige gammel med Sundtolden, idetmindste med denne Tolds Hævelse i Penge. Tilsidst maa jeg og om denne Höihedsret bemærke, at den endnu af Kong Frederik den 3die skal være udövet.

En tredie Danerkongens Höihedsret i Sundet, som ligeledes især Kong Christian den Fjerde udövede, bestod i, at ingen uden Kongens Tilladelse maatte paa de danske Strömme före nogen Ammunision, Krudt, Kugler, Svovl, Salpeter, alle Slags Geværer og hvad ellers kan regnes til Krigsudrustning. Ogsaa denne Höihedsret paaberaabte Christian sig som en ældgammel, hans kongelige Forfædre tilstaaet Ret, og Slange synes at give Kongens Paastand Medhold. Jeg seer heller ikke andet, end at denne Höihedsret godt lader sig forene med Danerkongens Pligt til de danske Sundes Forsvar, i hvis Fölge Kongen og maatte være fortrinlig berettiget til at opkjöbe de nödvendige Forsvarsvaaben, som förtes over hans Riges Strömme. Desuden bevæbnet at nærme sig et fremmed Riges Kyster, uden derom i Forveien at have averteret den fremmede Regjering, maatte, især efter de ældre Tiders Folkeret, ansees som betænkeligt og som en Fornærmelse. Imidlertid er det vist, at denne Höihedsrets Execution fornemmelig opbragte Hollænderne, og var nok Grunden med til Medholdet, de siden gave de Svenske, hvoraf for Danmark fulgte saamange Ulykker. Thi skjöndt vel aldrig

Christian den Fjerde uden Grund nægtede, paa Fremmedes Ansögning til ham, at före Ammunision gjennem Sundet, saa maatte dog derfor betales en höiere Sundtold, end for egentlige Kjöbmandsvarer. Dette bragte Hollænderne paa det Indfald, at före til Östersöen, istedetfor Krudt, Salpeter, som efter den gamle Toldtarif ikke ansaaes uden for almindeligt Kjöbmandsgods. Men den snilde Kong Christian den Fjerde mærkede snart Knebet, og forhöiede Tolden paa Salpeter, i hvilken Forhöielse han neppe kan fritages for at have gaaet for vidt.

De flere kongelige Höihedsrettigheder over de danske Strömme ere ikke andre, end dem enhver Nation paa sine Vande tilegner sig, og hvilke aldeles ikke staae i nogen særlig Forbindelse med Öresunds Told. Kun een Rettighed, som og vore Konger tilegnede sig, i Anledning af denne Told, maa omtales endnu. Det synes nemlig, af vore Historieskriveres Beretninger herom at dömme, som have vore Konger paastaaet, at de fremmede Seilere, der havde Sundtold at svare, skulde netop gaae igjennem Öresund, og være forbudne at lægge Seiladsen gjennem Beltene, om de endog ved denne Vei fandt bedre deres Regning. Saaledes i Stridighederne mellen Kong Christian den Förste og Polens Kong Casimir, bebreider Christian udtrykkelig Casimir, at hans Undersaatter forlöbe det rette Toldsted, Helsingör, ved det de ikke seile igjennem Öresund, men igjennem Beltet, hvilken Pas, Christian paastod, har været alle Fremmede fra Arilds Tid forbuden. I den mellem Kongerne Hans til Danmark og Hendrik til Engelland i Aaret 1490 oprettede Tractat hedder det og, at de engelske Skibe kun maatte löbe igjennem Beltet, naar Storm og Uveir fordrev dem derhen, men ellers skulde de passere Öresund. Udentvivl maa Anledningen til dette Forbud eller denne Indskrænkning söges i Middelalderens lige fra anden Valdemars Död urolige Tider, da baade Borgerkrige og udvortes Krige foruroligede Kongen og Riget. Ventelig have vore Kon-

ger da bemærket, at Rigets rebelske Magnater indlode sig med de Beltet gjennemseilende Fremmede i farlige Forbindelser. Tilstrækkeligt Opsyn ved flere Toldsteder var den Tid ikke saa let en Sag for den i Alt indskrænkede Kongemagt. Danerkongen forböd derfor at passere andre Sunde, end Öresund, og rimeligt have de Seilende sjelden funde Forbudet trykkende, da Seiladsen igjennem Öresund dog altid var den sikkreste. Naar ellers denne Indskrænkning i Seiladsen paa vore Strömme ophörte, skal jeg lade være usagt. Men af et af Kong Frederik den Anden ved sin Regjerings Tiltrædelse Lybekkerne givet Frihedsbrev, skulle jeg snart slutte, som hævede denne Konge Indskrænkningen. Thi i dette Kongebrev siges, at Lybekkerne maa med Tolds Erlæggelse i Nyborg fare igjennem Beltet, og lægges til, at de ikke have kundet erholde denne Frihed af Christian den Tredie.

Efter nu at have afhandlet Öresund Tolds Oprindelse og de med denne Told i Forbindelse staaende kongelige Höihedsrettigheder, staae endnu kun tilbage nogle Begivenheder, som Bidrag til Toldens videre Historie. Udentvivl er Öresunds Told oprindelig og længe bleven erlagt i Varer efter en ganske vilkaarlig Maalestok, hvorved Bestemmelsen nok beroede paa hvem, der havde Overmagten, Kongen eller de handlende Seilere. Fra anden Valdemars Död og hen i en Række af hundrede Aar har denne Told vist indbragt Kongen lidet, eller langt fra ikke hvad den burde indbringe. Selv Valdemar Atterdag maatte i den ubehagelige Fred, som i Aaret 1370 Hansestæderne aftvang ham, ogsaa indrömme dem flere Friheder i Henseende til Öresunds Told, hvilke dem ved denne Told forundte Friheder de og altid forstode at paaberaabe sig, naar om Tolden diskuteredes mellem den danske Regjering og Hanseerne. Thi uagtet denne Fred turde dog nu de följende danske Regenter tidt paastaae, at de skulle, ligesaa vel som andre fremmede Seilere, betale Öresunds

Told, saa den kunde være passende til deres Skibes Ladninger. Hansestæderne maatte og flere Gange give efter, da man nu havde Hollænderne og Engellænderne at knibe dem med, og de meget nödigen vilde, at disse to Nationer skulde paa den danske Handel faae formegen Indpas. Men de fik den af og til alligevel, og vore Konger maa have fundet sig vel herved, da Öresunds Told ved denne Handel meget maa være bleven forögет. Kong Christopher af Bayern synes især alvorlig at have iagttaget denne kongelige Indkomst, Öresunds Told. I en hansisk Reces fra 1447, altsaa i denne Konges Levetid, klage og Hanseerne, at Hollænderne havde foranlediget Öresunds Tolds Forhöielse. Men Christopher af Bayerns Regjering i Danmark varede kun i nogle faa Aar, hvori han fik lagt nogle, som det synes, til den danske Handels Opkomst og de kongelige Indkomsters Forögelse, gode Planer, men fik dem aldrig udförte. Dog allerede den förste danske Konge af det Oldenborgske Huus, Christian den Förste, tænkte om Hansestæderne og deres, Danmarks Handel trykkende, Usurpationer, som hans kongelige Formand. Muligt er der derfor under denne Konge foregaaet en Bestemmelse i Henseende til Öresunds Told, maaskee, at den nu altid skulde erlægges i rede Penge efter et vist Forhold. Thi jeg finder hos Slange, at i de i Aaret 1602 mellem vort og det engelske Hof om Öresunds Told forefaldne Diskussioner skal baade de engelske og de danske Gesandter være blevne enige om, at ved denne Told ingen Forandring kunde gjöres i de Forbund, som, strax efter at den Oldenborgske Stamme kom paa den danske Trone, oprettedes. I et mellem Kong Hans og Lybekkerne indgaaet Fordrag hedder det, at med Tolden i Öresund skal forholdes efter gammel Sædvane. At Christian den Förste og kongelige Sön Hans vare opmærksomme paa Öresunds Told, have vi og seet af forhen anförte Forbud paa Farten gjennem Beltet. Ogsaa

kan Tolden i Öresund ikke have været overladt til nogen uvigtig og ringe Embedsmand, da til ham skulde afleveres den mellem Engelland og Danmark indgaaede Traktat af selve Gesandterne, som bragte den engelske Konges Ratifikation. Men Christian den Förstes ikke saa ordentlige Huusholdning satte ham altid i Pengemangel, saa han maatte laane, hvor han kunde faae, og Hanserne fandtes vist ikke uvillige at laane ham, naar de derfor saae deres Fordele. Han, saavel som Sönnen Kong Hans, maatte smigre Hansestæderne, at disse mægtige Handlende ikke skulde give de oprörske Svenske et for stort Medhold. Kort: den Sundtold, disse to Konger fik for bestandig de tydske Handlende aftvungen, var endnu ikke, hvad den burde være. Mere havde vist endnu Danerkongen af den hollandske og engelske Handel paa Danmark, hvilke to Staters Handel og derfor beskyttedes saa meget muligt. Christian den 2den var en alfor virksom, og sine kongelige Rettigheder og Indkomster paaseende Konge, til at den vigtige Öresunds Told kunde undgaae hans Opmærksomhed. Hvitfeld vil og, at denne Tolds Forhöielse under denne Konge fornemmelig skal have opbragt Lybekkerne. Christians tro Ven, Sören Nordbyes Svar til Keiseren, at ved Helsingöer var Danmaks Guldbjerg, taler og for, at denne Konge har ladet sig Öresunds Told være höist magtpaaliggende. Men som Christian den Anden i altformange af sine Regjerings-Foretagender lod sig styre af sine Lidenskaber, hvoriblandt fornemmelig Avind og Hævngjerrighed, hvorfor og denne ulykkelige Konges Detronisation meget godt in facto lader sig forsvare, om der end skulle være noget at udsætte paa Formen, saa viste han og i Öresunds Tolds Forlæggelse fra Helsingör og til Kjöbenhavn en saadan avindsfuld, hævngjerrig, og dertil höist upolitisk Tænkemaade. Denne Toldstedets Forandring kunde ikke andet end opbringe de fremmede, paa vore Farvande

handlende Nationer, og gjorde dertil betydelige Skaar i de kongelige Indtægter af Öresunds Told. Men Christian dethroniseredes snart, og det var altformeget hans Eftermand paa Thronen, Frederik den Förste, om at gjöre, ikke at lægge sig ud med Hansestæderne, til at ikke Frederik strax fik denne Forlæggelse hævet. I denne sidstnævnte Konges Historie finder jeg og, at i Aarene 1523 og 1524 skal med Nederlænderne være om Öresunds Told gjort en Bestemmelse, som de dog, at dömme af et denne Konges Brev, skreven i Aaret 1532, ikke synes at have været fornöiede med, hvorfor en ny og endelig Forening forekommer mig med dem at være sluttet kort för Kong Frederik den Förstes Död i Aaret 1533. Det er ugrundet, naar Holberg og næsten alle senere Historieskrivere, fortælle: at den mellem Keiser Carl den Femte og Christian den Tredie i Aaret 1544 oprettede Speyerske Traktat skulle være den förste med udenlandske Magter sluttede Traktat, hvori findes Bestemmelse for Öresunds Told. Denne Traktat nævner end ikke særlig Öresunds Told, men kun Told i Almindelighed. Præsten Bring, eller hvem den danske Mand, som skrev mod Molesworth, var, har og med Grund gjort denne Erindring og viist Molesworths Feiltagelse. Derimod har Holberg havt Grund til at modsige de Historieskrivere, som berette, at vor Konge skal ved denne Speyerske Traktat have afstaaet Danerkongens gamle Ret til i Krigstider at anholde paa de danske Sunde fremmede Skibe. Krag, der som Diplomatiker nok bedst havde underrettet sig om denne Sag, bevidner udtrykkelig: at derimod Christian den Tredie forbeholdt sig Danerkongens gamle Ret, til i Krigsnöd at gjöre Beslag paa de Sundet gjennemgaaende fremmede Skibe, kun, at om de saaledes i Brug tagne Skibe finge Skade, eller undergik, skulde Skaden eller Tabet erstattes. At dette og er Traktatens Mening, viser dens Ord hos

Du Mont, hvor Traktaten findes. Besynderligt derfor, at Gebhardi dog kan synes, som antog han, at Christian den Tredie havde fraskrevet sig denne Höihedsret. Dog dette er kun en af de mange flere Bommerter i hans Historie, som vore Videnskabers Datids Mæcenater fik denne Fremmede til at skrive, fordi ingen af vore egne dovne Lærde gad været over dette Arbeide. Schöning og Suhm havde nok med Thor og Odin og deres Fabelhistorie, til at de vilde give sig Tid at arbeide noget Sammenhængende i den egentlige Historie, og da de fik Tid dertil, magtede de ikke længer at arbeide. Imidlertid er den Speyerske Traktat i Öresunds Told bleven vigtig, fordi Hollænderne, ved de om Öresunds Told med vor Regjering havte Stridigheder altid paaberaabte sig denne Traktat, der dog ikke bestemmer Störrelsen for nogen Slags Told, men kun siger i Almindelighed, at Told skal svares som sædvanlig. Paa dette Udtryk især støttede Hollænderne sig, naar de klagede over Öresunds Tolds Forhöielse, ei betænkende, at det var billigt, Tolden steg i Forhold til Vareprisernes Forhöielse, Pengenes Værd og de flere Bekostninger, de nyere Tiders Forsvars-Anstalter krævede. At og Christian den Tredie har taget det saaledes, spores i de strax i Frederik den Andens förste Regjeringsaar over Öresunds Tolds Forhöielse af Fremmede förte Klager. Alligevel fandt og sidstnævnte Konge og hans store Minister Peter Oxe, at denne Told kunde og burde forhöies efter Varenes forhöiede Værd. Hollænderne i det mindste antoge Oxe for Ophavsmand til Toldens Forhöielse, skjöndt den allerede af Holberg sættes at være foregaaen i Aaret 1566, som först var det Aar, Oxe blev kaldet hjem og ophöiet til en Rigshovmesters vigtige Post.

Dog rimeligt have Kongen og Oxe en rum Tid för dennes Tilbagekomst til sit Fædreneland brevvexlet med

hinanden om Danerstatens vigtigste Anliggender, og Oxe har da vist i sine Breve ikke glemt at give Kong Frederik et og andet godt Raad. Öresunds Told kan derfor gjerne paa Peter Oxes Raad være bleven forhöiet i Aaret 1566. Saameget er vist, at Sundtoldens Vigtighed for den kongelige Kasse ikke kunde undgaae en Peter Oxes Opmærksomhed. Ogsaa var det efter denne Ministers Raad, at Frederik den Anden, for at haandhæve sin Krones Höihed over Öresund, anlagde Kronborg Fæstning. Og er det ved denne i sin Tid berömte og vigtige Fæstnings Anlæg mærkeligt, at selve Hollænderne skal af egen frie Villie have bidraget til Anlægets Fremme; thi dette lader Christian den Fjerde dem höre i de Diskussioner han i Aaret 1631 havde med dem om den Öresundske Told. Efter Holbergs Beretning om denne Tolds Forhöielse i Aaret 1566, synes Forhöielsen at have bestaaet deri, at som tilforn kun betaltes en vis Penge af ethvert Skib i Forhold til dets Drægtighed, saa skulde nu og tillige erlægges noget Vist af ethvert Skibs Ladning, f. Ex. af en Ladning Viin hver tredivte Ahme. Nok, Sundtoldens Forhöielse under Frederik den Anden vakte megen Misnöie hos de fremmede handlende Nationer, saa Lybekkerne paa en Rigsdag til Augsburg endog vare saa impertinente, at de i den Anledning förte Klage over Kongen for Keiseren. Men de döde ikke i Synden, thi Kong Frederik, med Grund opbragt over deres Impertinentse, forhöiede strax Tolden for dem endnu mere. En Reisebeskrivelse fra det 16de Sekels Udgang viser og, hvor betydeligt Öresunds Told under denne Konge maa være bleven forhöiet, thi Reisebeskriveren anslaaer dens aarlige Belöb til hen mod en Million gode Rigsdalere. Ikke saasnart var heller Frederik den Anden död, för der snart fra alle Nationer indlöb Forestillinger om Toldens Nedsættelse. Men vi have seet, hvor klogelig Regjeringsraaderne afsloge Un-

derhandlingerne herom, saalænge Christian den Fjerde var umyndig. Kun vil jeg, af disse efter Kong Frederiks Död mod Öresunds Tolds Forhöielse indlöbne Forestillinger, bemærke de engelske Gesandters Ankeposter, fordi de indeholde ikke uvigtige Bidrag til denne Tolds Historie. Fra Engelland forlangtes da: först, at Tolden i Öresund ikke skulde betales för ved Skibenes Retour; dernæst, at Tolden skulde klareres i danske Penge, ikke i Rosonobler; videre, at Skibsrehderne ikke skulde straffes for dem uafvidende, af Skipperne begaaede, Underslæb; endelig paastodes, at de Hude, hvori Skibsfolkenes Klæder svöbtes og förtes, burde være fri for Lastepenge. Men Christian den Fjerde, da han var bleven myndig Konge, tog saa lidet disse og andre Ankeposter i Betragtning, at han endog, især fra Aaret 1611, forhöiede Öresunds Told med en Raskhed, som viser, at Danmark da endnu betydede noget i Europas Statssystem. Af Hollændernes herover udgydte Sarkasmer og Lybekkernes grove Bagtalelser loe han. Men Ordsproget siger: hvem der leer sidst, leer bedst, og desværre loe Hollænderne sidst. Jeg veed ikke, hvad der var Anledning til i Aaret 1629 at indgaae med Frankrig en Forening, hvorefter i 8 Aar kun skulde betales af ethvert gjennem Sundet gaaende fransk Skib 1 Rosonobel og en Procent af Ladningen. Thi Hollænderne maatte foruden den egentlige Told svare Tönde-, Bakke-, Konvoy- og Havnepenge. Mellem Aarene 1637 og 1639 formoder jeg, at især en betydelig Forhöielse maa af Christian den Fjerde være foretagen med Sundtolden. Thi nu indlöbe til vort Hof Klager herover fra snart alle Europas Sömagter. Engelland, Holland, Polen, Sverrig, Hansestæderne, ja selv fra Spanien, med hvis Regjering Christian under sit lange Regimente dog altid havde levet i en venskabelig Forstaaelse. Hvad dertil og meget opbragte de Seilere, der skulde passere Öresund, vare de ved Tolden

i Helsingör ansatte Betjente, der ikke alene med en uvant Strænghed undersögte Angivelsens Rigtighed, men desuden og fortrædigede ved Toldens Erlæggelse. Og som den erfarne Olding Christian den Fjerde vidste, at der ikke kunde faaes bedre Toldbetjente, end bankerotterede Kjöbmænd, saa havde han just taget to saadanne Svenskere i sin Tjeneste ved Öresunds Told. Men hvad en Regent kan gjöre i Forholdene med sine Undersaatter, lader sig ikke altid gjöre under lige Forhold med fremmede Magters Undersaatter. Danerkongen havde uimodsigelige Höihedsrettigheder over sit Lands Strömme, men ikke, som engang en fransk Gesandt bemærkede, over de Strömmene passerende fremmede Seilere. Imidlertid skal disse svenske Lurendreiere, thi dette Ögenavn havde de paadraget sig, ved alle mulige Chicaner have fortrædiget de gjennem Öresund gaaende Skippere, nu ved unödvendig længe at opholde dem, nu ved at inqvirere i deres Skibe med en hidtil ukjendt Strænghed, nu ved andre Skipperne tilföiede Fortrædeligheder, og skal de især have været allerværst mod deres egne Landsmænd, de Svenske. Saa opbragte paa disse öresundske Betjente vare og selve Indvaanerne i Helsingör, at da Rygtet kom der til Byen om Thorstensons uformodede Indfald i Holsteen, hed det strax, at Öresunds Told var Skyld i dette Indfald. Helsingörs Almue opsögte og forfulgte derfor strax disse Betjente, som ikke havde sluppen med deres Liv, dersom ikke Byens Övrighed havde reddet dem fra den opbragte, rasende Pöbel. Hollænderne naaede da og endelig ved den Christianopelske Traktat af 13de August 1645 at faae Sundtolden bestemt efter Önske. Det er ved denne Traktat jeg slutter denne lille Historie om Öresunds Told, som vist kunde have bleven langt udförligere med Adgang til det Öresundske Toldkammers Arkiv, naar det ikke i den ulykkelige svenske Krig under Frederik den

Tredie var bleven af de Svenske ganske deels ödelagt, deels bortranet. Kun vil jeg til Slutning erindre, at i Schous sidste Udgave af sit chronologiske Register over Forordningerne findes udentvivl det paalideligste Aftryk af den under 13de August 1645 daterede Öresundske Toldrulle."

Saavidt Dr. G. L. Baden, der af historiske Kilder, citerede af ham, har samlet det nu gjengivne Bidrag til Historien om Öresunds Told, saaledes som samme findes i „Politik og Historie" at J. K. Höst, Dr. juris, 1ste Bd., Kbh. 1820. Andre interessante Bidrag findes i den omtalte Helsingörs Beskrivelse, publiceret i Aalborg 1757. Af disse have vi særligen bemærket os, hvad der deri betræffer og oplyser Skibsfarten og Tolden i Sundet. Der siges:

„Indtil det 14de Aarhundrede synes ikkun Hansestæderne, Danske, Svenske og Norske at have faret igjennem Sundet, og Usikkerheden har, som Fölge af Vikingeaanden og idelige Feider, været meget stor."

„Anno 1432 lode de Lybske paanye sig see her i Sundet, og toge til Fange en svensk Ridder navnlig Broder Svend med en Deel Skibe og 240 Mand. Den Krig, som udi disse Tider var, gav ellers Leilighed til at man först i denne Tid saae Hollandske Coffardi-Farere at komme her forbi."

„Anno 1468 bleve i Öresund 4 engelske Skibe arresterede og solgte til at afbetale den Skade, Kongen havde faaet, da de Engelske tilforn havde holdt ilde Huus paa Island, og der ihjelslaaet Kongens Lehnsmand."

„Anno 1490 forböd Kongen, at udenlandske Söefolk maatte gaae i Byen med Gevær. Denne med andre Love, givne Indbyggerne, viser, at megen Uorden maa da have været heri Byen formedelst fremmede Nationers Fart, da de gaae ud paa at hemme Mord og usikker Allarm eller Overvold."

„Anno 1500 er et mærkeligt Aars Tal i Helsingörs Historie, siden den blev af Ildebrand ödelagt i dette Aar. Om denne Ildebrand siger Resennis in Atlante, at man ikke veed ret Anledning dertil; men nogle Aar derefter, nemlig Anno 1504, finder man, at Kongen gav Borgerne Frihed for Skatter og Paalæg, at de kunde komme sig efter Ildebranden. Men denne Ildebrand er ikke saa bekjendt som följende i Kong Christians Tid. Hertil syntes at spöge i mange Aar tilforn; thi Anno 1509 saae man dem, som siden skulde ödelægge Byen, nemlig Lybekkerne, at komme for Byen, og der at optage 13 Skibe. Aaret derpaa kom Lybekkerne her forbi igjen og toge lige saa mange Skibe, og truede Byen med Fjendtlighed, idet de begyndte at beskyde Byen, men det blev ikke til Alvor denne Gang; thi de lode det være ved at give nogle forflöine Skud paa Tagene. Da de ingen videre Skade gjorde, end skjöde Laaret istykker paa en Kat, saa gav det Leylighed til, at Indbyggerne med denne Kat stedse spottede Lybekske Folk, hvilket mere opirrede dem siden, da de kom mod Byen for Alvor.“

„Anno 1511 kom 200 Hollandske Skibe udi Sundet, som bleve tagne udi Tjeneste udi Krigen mod de Hanseatiske Stæder.“

„Anno 1512 saae man et Skottisk Skib at tage et Engelsk Skib. Det er bekjendt udi Kong Christierns Tid, hvorledes samme Konge havde stor Lyst til den nederlandske Nation, og som de ere meget duelige og flittige, saavel i Handel som i Agerdyrkningen, saa siges, Kongen at have sagt, at han önskede at hele Riget var besat med disse Indbyggere. Kongen agtede just denne Bye og Egn beqvemmest for Nederlænderne, muligen siden den ligger beqvem for de Handlende, og tillige har gode Hauge-Jorder, som disse Indbyggere særdeles elske. Det blev derfor forestillet Borgerskabet her i

Byen, om det vilde overlade Byen eller dens Egn for Nederlænderne, og selv andensteds henflytte. Men dette kunde Byens Indvaanere ikke finde sig udi, og nægtede sig den Hollandske Colonie at kunde modtage, eller Byen for den at ville indrömme. Herover skal Kongen höiligen være fortörnet paa denne Bye. Disse Nederlændere nedsatte sig da i Egnen omkring Kjöbenhavn, i Særdeleshed paa Eylandet Amager, som formedelst deres Flittighed er saare beqvem for Kjöbenhavn, da den er et Kjökken og Spise Kammer for Byen. En Deel af dem flyttede og til Falster og besatte den Kant af Landet, som kaldes Gedsöer, samt en Öe Haslöe eller Hesselöe etc. Den bekjendte Madam Sigbrit var heller ikke fornöiet med, at Helsingör vægrede sig ved at tage imod Nederlænderne; thi efter hendes Raad blev Anno 1517 Toldkammeret forlagt fra Helsingör til Kjöbenhavn, og hun selv antog Directionen over Tolden, da hun meest opholdt sig til Hvidöer for desbedre at oppasse Skibene. Dette var til Skade og Afbræk for Helsingörs Indvaanere, saasom en stor Deel af deres Næring bestaaer deri, at fremmede Skippere her drage i Land. Denne Forandring med Toldkammerets Flytning gjorde og, at Skipperne ideligen klagede, efterdi de derved maatte drage af deres Vey og sinkes paa deres Reyse."

„Anno 1535 tog den Lybske Flaade, *) som havde lagt sig her for at kræve Told, saa stærk Told af 70 Hollændere, at samme næsten vare plyndrede."

„Anno 1555 er et mærkværdigt Aar for Byen. Fordi i dette Aar begyndte de Engelske först at fare igjennem Öresund, hvilket har været til ikke ringe Fordeel for Byen, siden det er er en riig Nation, der altid trænger til Forfrisknings Varer her i Byen. Der er ingen Nation, som Helsingöer befinder sig saa vel ved, som denne."

*) Krogen Slot var til den Tid i Lybekkernes Vold, men blev overgivet til de Danske igjen i Begyndelsen af 1536.

Öresunds Toldkammer beskrives saaledes:

„Toldkammeret er en nye Bygning, fuldfört omtrent A. 1742 *) af Kong Christian d. 6te. Det er en vidtlöftig Bygning, men net og ordentlig indrettet, og saaledes, at den kand give i Byen og paa Sundet en smuk Anseelse. Det er bygt ved Enden af Strand-Gaden og tæt ved Sundet, saa at de der værende Embedsmænd kand i Vindverne betragte alle ind- og udgaaende Skibe, og efter deres Bygning, Flag, Störrelse, gjöre Overslag paa Skibenes Ladnings Beskaffenhed. Strax neden for ved Sundet er en liden Plan, ikkun nogle Skridt lang, hvor honnette Folk er alene tilladt at promenere over. Lukker man et Vindve op, og seer til höire Side, saa er den smukke Strand-Gade, seer man til venstre Side, saa er en Lyst-Havge med et lidet, dog anseeligt Lysthuus udi, og endelig Slottet. Saavel Kjelderen, eller den nederste Etage, som Loftet har smukke Værelser. Til den mellemste og Hoved-Etagen gaaer man ved en Trappe. Gaaer man ind paa venstre Haand, da er et smukt Forgemak, hvor Skipperne forsamles til de faae deres Told-Seddel. Derpaa ere tvende Dörre, hver til sine Værelser, hvor Told-Forretningen afgjöres. Paa den anden Side eller höire Haand er et stort Gemak, saa stort, at det gandske kongelige Herskab har spiist der, og en stor Mængde af Udenlandske fik Lov at gaae ind at see samme. Bag ved Toldkammeret er en höy Muur, som skiller det fra Præsidis Residence. Forhen var her en gammel Bygning, og midt i forrige Seculo distingverede man imellem det gamle og nye Toldkammer.“

Af det her Meddeelte, overleveret os af Middelalderens Historie, see vi, hvorlunde Passagen igjennem Sundet lidt efter lidt er bleven tilgjængelig for fremmede Nationers Skibe, og vi ville tillige deraf belæres om, hvor

*) Bygningen fører Aarstallet 1740.

stor Faren, medens Vikingelivet endnu var det fremherskende i Norden, har været for Skibe, der kom denne Vei, ligesom og, for hvilken vilkaarlig Behandling de Handlende og Söfarende i hiin ældre Periode vare udsatte. Den vilkaarlige Behandling skulde nu overgaae til en lovbunden, efter den christianopelske Tarif, hvilken Tarif maa antages, efter de ulykkelige Forhold som Danmark da var under, som stærkt i Faveur af Toldyderne og dem til Tilfredshed, eftersom Tolden efter den, som Nogle ville vide, nedsattes til omtrent en Fjerdepart *).

Dog, forinden vi gaae over til specielt at omtale denne Tarif, ville vi her meddele et gammelt Rescript fra Christian den Fjerde til Tolderne i Öresund fra Aaret 1642, der kan betragtes som en Raritet, og som saadan kan have sin Interesse:

Til Toldere Jonas Heinemarck og Mads Mortensen.

Christian den Fjerde, med Guds Naade Dannemarcks, Norges, Wendes og Gothes Konning:

Vor Gunst tilforn, Vj beder eder og Naadigst ville at j retter eder efter, naar nogle Skibe, eller Flode did i Ørsund ankomme at j da först for nogen anden Skibe fortolder og lader Visitere dennem som haver hiemme udj Staffueren udj Friisland. Eftersom Konning Waldemar, hoylovlig Ihukommelse for Byens Staffuerens Indvohnere eet Privilegium derpaa givet haver. Dermed skeer Vor Villje. Befalendes eder Gud. Skrevet paa vort Slot Glycksborg den 30te Augusty Anno 1642.

under vort Zignet.

Christian.

Elskel. Jonas Heinemarck og
Mads Mortensen, vore Toldere
udj Öresund.

---

*) Saaledes Barfod; men vi troe, det havde været rigtigere, om Forskjellen var angivet til: en Fjerdepart eller c. 25 pCt.

Heraf sees, hvilke særegne Rettigheder enkelte Stæder til den Tid havde erhvervet, og det vil saaledes ikke længer forundre os, at Skibe fra et vist Sted, mod Erlæggelsen af et Stykke grovt Töi, skulde fortrinsviis klareres, eller at Skibe fra et andet Sted, imod at erlægge en Penge (1 Rosonobel), skulde fritages for al videre Told af Ladningen.

Aaret 1645 er særdeles mærkeligt i Sundtoldens Historie. Det er blevet det ved Afslutning af en Tractat med vedföiet Tarif, Sundtolden betræffende, imellem de forenede Nederlandske Provindser og Danmark, dateret Christianopel den 13de August 1645.

Ved denne er tilsigtet: at raade Bod paa al Usikkerhed og Vilkaarlighed ved Toldens Beregning, og endnu over 2 Aarhundreder senere er den saakaldte christianopelske Tarif det væsentligste Grundlag, om man saa vil Grundloven, for den, den Dag i Dag erlagte Sundtold.

De Toldsatser, der for den Tids gjængse Handelsvarer deri ere fastsatte, skjönnes ikke at være baserede paa nogen streng Vurdering af saadanne Varers Værdi, men have meget mere Udseende af, at være en lempelig Kjendelse, som, uden at genere, syntes passende at kunne erlægges af slige Varer; Satserne ere dernæst udförte efter Varernes Art og Beskaffenhed, klasseviis, i runde Vægter, pr. Colli eller pr. Stk., til hele, halve eller qvart Dalere, i al Fald til en let anvendelig Deel deraf, som noksom udviser, at Contrahenterne ei have tabt af Sigte, at Toldens Natur förte det med sig, at Toldsatserne vare saa simple, saa let anvendelige, og dertil for Yderne saa let controlleerlige som muligt.

For de i Tarifen ei nævnte og specificerede Varer bestemmes i al Korthed, at de efter Indladningsstedets Værdi, efter Kjöbmandsbrug, skulle svare 1 pCt. af Værdien.

Den christianopelske Tarif fornyes senere i Tractat af 15de Juni 1701, hvilken synes at have havt til Formaal end yderligere at betrygge Toldyderne for mulige Overgreb fra Toldvæsenets Side.

Dens § 4 bestemmer saaledes Straffen for de Toldere, der, som det hedder, „maatte understaae sig at aftvinge Skipperne mere, end som de bogstaveligen ere pligtige at yde, og det under denne Straf, at den, som skulle handle herimod, skal virkelig miste sit Æmbede og den Bestalling hand betjener, og dersom hand tilstæder, conniverer eller seer paa, at sligt af andre gjöres, da skal hand förste Gang suspenderes fra sit Æmbede og dets Indkomster paa 3 Maaneders Tid, anden Gang paa 9 Maaneder og tredie Gang effective og virkelig miste sit Æmbede og Bestilling," og i dens § 6 bestemmes: „at i Toldregningen, som gives Skipperen, skal Tolden specificeres for hver Sort Gods især, paa det deraf kan sees, at Tolden er krævet efter Bogstaven af Tarifen og Tractaten."

I disse korte Træk ville de væsentligste Punkter, betræffende Grundprinciperne for Sundtolden i dens oprindelige, tractatmæssige Skikkelse, findes gjengivne.

Rettigheden til Tolden og dens Störrelse saavelsom Störrelsen af Skibsafgifterne, hvoriblandt Fyrpenge efter § 31 af et ladt Skib 4 Spc. og af et ballastet Skib 2 Spc., see vi saaledes strengt begrændset og underlagt saadanne Vilkaar og Forpligtelser, som skulle sikkre Toldyderne en retfærdig og upartisk Behandling.

Tractaten af 1701 var vedhæftet följende kongelige Rescript:

> „Vi Friderich den Fjerde, af Guds Naade Konge til Danmark og Norge etc.. Gjöre alle vitterligt, at Vi naadigst have for got befunden, at gjöre en vis Anordning for vore Toldbetjente udi Öresund, hvad hver for sig herefter, af hvert igjennem Sundet passerende Skib maa oppebære, nemlig:

Vores Told-Directeur	En halv Rigsdaler.
For de 4 Told-Kæmmererere, à 16 Sk., tilsammen	En Rigsdaler.
Seigltrykkeren, som tillige anskaffer det stempled Papir til Passet og Toldbod-Budet, som tilsiger og advarer, naar Skipperne ankomme og ellers naar noget paa Vores Vegne forefalder at forrette, nyde tilsammen og for det stemplede Papir ialt	En halv Rigsdaler.

Hvorefter alle og enhver Vedkommende sig allerunderdanigst haver at rette og for Skade at tage vare, saa fremt de skulle understaae sig udi een eller anden Maade at oppebære videre, end som foreskrevet staar. Og skal dette Patent til alles Efterretning udi Told-Kammeret findes opslagen."

Endvidere:

„Saasom det er blevet Hans Kongl. Majestæt til Danmark og Norge paa det allerunderdanigste foredraget, hvorledes de Skippere og Baadsfolk, som med Hollandske Skibe passere igjennem Sundet, have hidindtil af Kongelig Naade nydt et vist Tantum pro Cento af hvert Skib og dets Ladning til den Øresundske Tolds Betaling, under det Navn af Baadsmands-Föring: Saa haver Hans Kongl. Majestæt allernaadigst villet declarere og forklare, saasom hand ogsaa hermed declarerer og forklarer, at de fornævnte Skippere og Baadsfolk af de Hollandske Skibe, som passere igjennem Sundet, skulle endnu fremdeles og saa længe som den Told-Tractat varer, som er slutted den 15de Juni 1701 imellem Hs. Kongelige Majestæt og de Herrer General-Staterne, nyde samme Benaading; Og at denne Hans Kongl. Maj. Declaration skal være af samme Kraft, som om den i den foreskrevne Told-Tractat selv var indfört."

En Udvidelse fik Tolden ved Fredstractaten med Sverrig af 3die Juni 1720. I dens 9de Artikel ere Danmark og Sverrig komne overeens i Henseende til Tolden i Sundet, som följer:

„At i Betragtning af de Afstaaelser, som den danske Krone gjör til den svenske Krone, samtykker Hs. Svenske

Majestæt, at for Fremtiden ingen Forskjel i Henseende til Nationen skal finde Sted i Sundet og de tvende Belter, og som en Fölge deraf frasiger Hs. Svenske Majestæt og Kongerige sig fra Undtagelsen af Toldfriheden i Sundet og de tvende Belter, hvilke de Svenke hidindtil have nydt, i Kraft af de forhen sluttede Fredstractater, saaledes, at Undersaatterne af Kongeriget Sverrig og de Provindser, som höre under samme, betale herefter til Hs. Majestæt Kongen af Danmark og hans Efterfölgere Tolden i Sundet og de tvende Belter, for deres Skibe, Gods og Varer, alt paa samme Maade som Engellændere, Hollændere eller nogen anden Nation, som er eller i Fremtiden skulde blive behandlet paa den gunstigste Maade i denne Henseende, fra den Dags Begyndelse, at nærværende Tractats Samtykke (Ratification) bliver udvexlet, og naar alle Artiklerne tilligemed deres Tilsagn (Stipulation) angaaende Igjengivelsen og Fyldestgjörelsen, ere iværksatte paa begge Sider, om hvilke man udtrykkeligen er kommen overeens, saaledes som sagt er, at Kongeriget Sverrigs Undersaatters Skibe og Gods skulle, naar de passere ud og ind igjennem Sundet, i Henseende til deres Ophold og Forhindring i deres hastige Expedition slet ikke blive behandlede anderledes, end den engelske og hollandske Nation, eller nogen anden af de meest venskabelige Nationer."

Over tvende Aarhundreder ligge nu imellem den Tid, da den christianopelske Tarif vedtoges, og Nutiden. Den engang saa lille Plante*) har udviklet og udvidet sig til det herlige, værdifulde Træ, fra hvis mange Grene Frugten i Millioner og Millioner er gaaet ind i Landet, og har forhjulpet den lille Danske Stat under dens Sönderlemmelse til at opretholde dens Konge-Krone, og til at hævde en vis Anseelse midt imellem Europas mægtigste Stater.

---

*) I Toldbogen for 1660 findes ikkun 107 Klareringer
for 1853 er Antallet 21,586 —

Bemærk. I Aaret 1659, da Svenskerne havde Kronborg og Helsingör i Besiddelse, borttoge de Toldarchivet, saa at alle Optegnelser indtil den Tid ere tabte.

At der stedse, ved en klog og vaersom Behandling, maatte have været vogtet paa denne kostbare Juvel under dens indre Udvikling, saaledes som Landets sande Interesse udfordrede!

I Betragtning af, at en Told af den Natur, som den öresundske, maa være særlig upopulair, kan dens fremtidige Bestaaen vel give Anledning til nogen Frygt og Ængstelse hos hver den, der er interesseret i dens Vedvaren, og som tilmed veed, at de uundgaaelige Gèner, som den medförer for Skibsfarten og for Handelen i, en höi Grad ere Gjenstand for hadefulde Overdrivelser.

Disse finde den frodigste Jordbund, hvor Hemmelighedsvæsenet er det alt overveiende. Af den Syge har nu Toldkammerbestyrelsen, dog meer den locale end Overbestyrelsen, havt sin gode Deel i den hensvundne Tid, og har den tildeels endnu, og de mange Overdrivelser, der rondere uimodsagte som Gjengangere fra en forsvunden Tid og dens Systemer, skrive vi for en stor Deel paa denne Hemmelighedssyges Conto. Det maa iövrigt være faldet ganske naturligt, at de forskjellige Tolstyrelser igjennem denne lange Aarrække have vedtaget mangfoldige Bestemmelser til Supplering af de oprindelige og benyttede Forskrifter; saaledes i den ældre Periode ved Rentekammerets Skrivelse af 10de Februar 1691 og den af Samme nedsendte Gjenpart af en Toldrulle, og yderligere nogle Toldsatser, approberede ved allerhöieste Rescript af 5te August 1740, foruden mange andre Bestemmelser, som en senere Periode har medfört. Iblandt disse Supplementer fra en ældre Periode kan vel findes nogle Afvigelser fra den oprindelige foreskrevne bogstavelige Forstaaelse, dog ere flere af disse senere rettede, medens atter andre ere blevne legaliserede ved senere Forhandlinger.

Ingensinde har der fra den Nederlandske Stats Side, ei heller fra nogen af de andre Magters, der efter den

Tid, og næsten i ligelydende Ord have sluttet Tractater om Sundtolden med Danmark, officielt været, eller vel kunnet være, fört Tilsyn med, hvorvidt de foreskrevne Regler i deres Enkeltheder ved Expeditionerne bleve overholdte, og det synes saaledes at ligge meget nær, at Fortolkningen i tvivlsomme Tilfælde kan af ucontrollerede danske Toldere til enkelte Tider være skeet noget eensidig.

Betryggelsen for Toldyderen, som skulde ligge i § 6 i Tractaten af 1701, nemlig: „at i Toldregningen, som gives Skipperen, skal Tolden specificeres for hver Sort af Gods især, paa det deraf kan sees, at Tolden er krævet efter Bogstaven af Tariffen og Tractaten," er for Stykgodsladninger utilstrækkelig, da Bestemmelsen for denne Slags Ladninger er uudförlig, formedelst Arbeibeidets Vidtlöftighed. Paa Passet findes ikkun en samlet Sum for Tolden, men naar specificeret Toldregning följger med, da er derfor beregnet den tractatmæssige Afgivt, som senere derfor er hjemlet, og denne specificerede Regning o: Udregning, som den kaldes, följger ei med Skibet, men tjener til Underretning for Skibets Commissionair i Helsingör, som er den, der for Varerne i Ind- og Udlandet indfordrer Toldbelöbet, i Henhold til denne af Toldkammeret, ved Translateurer, udstædte Specification.

Hvorvel Tractaten af 1701, som nævnt, stærkt betegner Straffen for Overgreb fra Embedsmændenes Side, saa har Öresunds Toldhistorie dog ingesinde bragt os Navne paa Toldere, der factisk have overgaaet en saadan Straf.

Allerede fra Frederik den 3dies Tid skal en Instruction om Toldens rette Affordring have indeholdt följgende ret betegnende Ord: „Man nehme so viel, man mit guter Manier bekommen kann", og de vexlende Toldstyrelser have vistnok gjennemfört Aanden i denne Tanke og overleveret den gjennem Traditionen efter bedste Indsigt og Evne. Den Tid er

iövrigt ei fjern, da Alt, hvad der vedkom Detaillen af Öresunds Toldvæsen, især Kjernen af det Hele, hvorledes Tolden nemlig fremkommer efter de vigtige Uddrag, Ansættelser og Reguleringer, der skeer i Translationscontoiret, var aldeles fremmed for Andre end Contoirets egne Indviede og Oplærte, og det meget Complicerede ved Forretningsgangen, saaledes som den har udviklet sig i Aarenes Löb, gjör det endnu i dette Öieblik vanskeligt nok for Nogensomhelst, der ei har levet sig ind deri, at kunne have et nogenlunde klart Begreb om alle dens Forgreninger, dens Maximer og Principer.

Som allerede berört, fremgaaer det noksom af „Grundloven“ (Grundlaget) for Öresunds Told, den christianopelske Tarif og Tractaten af 1701, at den störste Simpelhed og Fattelighed har været det Maal, der oprindeligen havdes for Öie, men af hvad allerede er anfört, vil ogsaa sees, at dette Formaal senere er tabt af Sigte ved Indförelsen af forskjellige Raffinements og Fortolkninger, som ere bestemte til at fuldstændiggjöre det alt Givne, men som imidlertid ikke alle bære Præget af den Upartiskhed, som Tractaterne synes at paalægge i det Givnes Aand, ligesaalidet som, at de stedse i Simpelhed og Anvendelighed slutte sig til det, som de ere bestemte til at supplere. Hævd have deslige vedtagne Bestemmelser oprindelig ikkun opnaaet derved, at de i sin Tid ikke ere blevne bestridte af Toldyderne, som bona fide have betalt, hvad der forlangtes. At Sligt har fundet Sted, kan det ei nytte at ville benægte; men at Directeuren for Öresunds Toldkammer, og endmere Collegiet og Majestæten, har været fremmed derfor, er lige saa vist. Det ligger i Forholdenes Natur, at de, der ere beskjæftigede med Expeditionerne, ere nödte til „stande pede“ at tage den ene eller den anden Bestemmelse. Tiden er her ikke til at indhente Ordrer eller forespörge, som et inden-

lansdk Toldsted kan gjöre. Her maa handles og handles strax.

Deslige tagne Bestemmelser, som almindeligviis efter en föie Tid ere blevne kaldte Usances, have ikke været aldeles uden Indflydelse paa Toldbelöbets Forögelse. Dette uagtet alle de senere skete Toldnedsættelser og Indrömmelser, og uagtet det igjen letteligen lader sig paavise, hvorledes Toldydere, paa deres Side, i visse Retninger ogsaa peent vide ganske systematisk at unddrage sig en Deel af den Told, som de retteligen skulle yde. Dog, Toldens Störrelse er væsentligen og naturligen udviklet med Skibsfartens Tiltagende, og staaer i et absolut Forhold til denne.

Her synes at kunne være et passende Sted til at meddele en Oversigt over Skibsfarten fra længst tilbage, samlet fra forskjellige Kilder. Der vil findes Spring deri, hvad den ældste Periode angaaer. Aldeles nöiagtige og paalidelige trykte Optegnelser fra den Tid ville neppe forefindes. Hvad den seneste Periode fra 1819 angaaer, da troe vi at være correct. Det turde i den Anledning være billigt mod Vedkommende at bemærke, at den trykte Öresundsliste ikke kan være aldeles nöiagtig i sit Skibsantal, fordi et ikke ringe Antal klarerende Skibe ei föres i Listen. Forbiseilere, som enten pr. Post indsende Papirerne, eller som paa Retouren berigtige for en tidligere Reise, komme saaledes ikke i Listen. Det vilde være forstyrrende for Rhedere og Assurandeurer, om et Skib fandtes anfört, baade til og fra et Sted i Listen for samme Dag. Altsaa vil Gjennemseilingsreisen ei findes optagen i Listen. Som Fölge heraf kan det i Listen anförte Skibsantal ei være det absolut rigtige.

Aar.	Skibe	Antal.
1658	333	Skibe
1660	107	—
1675	1492	—
1700	1437	—
1750	4988	—
1752 (som da ansaaes meget extraordinairt)	6000	—
1763	5025	—
1770	7736	—
1789	8847	—
1790	9732	—
1791	10,452	—
1792	12,114	—
1793	9926	—
1794	10,511	—
1796	12,113	—
1797	9623	—
1799	7848	—
1800	8958	—
1801	8928	—
1802	12,164	—
1803	11,537	—
1804	10,580	—
1805	11,537	—
1806	7140	—
1807	6240	—
1808	121	—
1809	379	—
1810	2393	—
1811	2393	—
1812	2475	—
1813	1426	—
1814	8255	—
1815	8855	—
1816	8872	—
1817 (det höieste indtil den Tid)	13,170	—
1818	12,588	—

Maanederne	1819	1820	1821	1822	1823	1824	1825	1826	1827	1828	1829	1830	1831	1832
Januar	82	12	20	65	14	54	172	52	52	50	32	3	30	67
Februar	105	28	44	63	5	62	77	68	10	18	4	1	11	44
Marts	608	221	158	365	36	583	540	426	299	373	98	112	383	555
April	1193	1002	892	793	865	1112	1175	1124	1352	1425	968	933	2004	1480
Mai	1548	1567	1306	1165	1311	1358	1549	1122	1883	1670	1873	1794	2287	1594
Juni	1449	1510	1301	1047	1316	1318	1736	1523	2255	1968	2095	1880	2489	1840
Juli	1433	1676	1266	1252	1354	1306	1865	1715	1860	1805	1065	2403	1513	1858
August	1207	1385	1253	1177	1380	1474	1799	1597	1689	1996	2186	1875	1368	1587
September	1187	1428	1270	1003	1137	1339	1926	1226	1656	1524	1829	1830	1048	1304
October	1167	1007	835	849	1012	1114	1126	1302	1192	1227	1377	1169	820	1027
November	559	851	508	432	525	679	793	685	623	805	904	1063	745	622
December	152	235	323	279	259	148	389	262	166	402	157	149	266	233
Total	10,690	10,922	9,176	8,490	9,214	10,547	13,147	11,102	13,037	13,263	13,488	13,212	12,964	12,211

Hvad Öresunds Toldafgivter i en Række af Aar have udgjort, findes samlet i Opgivelser hos adskillige Skribenter, saasom hos Riegels, Busching, Vogt, Mandix og Nathanson. Thaarup har herom oplyst:

I de 16 Aar af Christian den Sjettes Regjering, 1731—1746, var den aarlige Gjennemsnitsindtægt af Öresunds Told, som da indflöd i Particulairkassen, omtrent . . . . . 200,000 Rd.

I de 10 Aar 1747—1756 aarlig . . . . 273,000 —

- - 9 — 1757—1765 - . . . . 318,462 —

I Tidslöbet fra 1766 til 30te Juni 1771 gav Aaret 1770 den störste Indtægt, som hidtil var indkommen, nemlig . . . . . 450,890 —

Fra Juli 1771 fik Particulairkassen ikke længer denne Indtægt, som nu indflöd i Statskassen.

I de 13 Aar 1772—1784 var Indtægten lavest i Aaret 1776, nemlig . . . . . 427,639 —

höiest i 1784, nemlig . . . . . 623,007 —

I de 15 Aar 1785—1799 var Indtægten, efter Middeltal, aarlig . . . . . 576,175 —

Af de paafölgende Aar 1800—1806 var 1804 det, der gav störst Indtægt og större end nogensinde för, nemlig . . . . . 929,261 —

I Finantsoverslaget for 1835 blev Indtægten ansat til 1,803,000 Rd., ved hvilken Ansættelse Qvinqvenniet 1829—1833 var lagt til Grund. Indtægten havde i Aaret 1831, hvori Farten, formedelst Choleraen, var indskrænket, kun været. . . . . 1,673,701 —

I 1832 derimod . . . . . 1,910,225 —

I de 3 Aar 1829, 1830 og 1833 havde den aarlig udgjort over . . . . . 1,800,000 —

og navnligen i de to förste af disse Aar ikke ganske ubetydeligen oversteget denne Sum.

I vexlende Bölgegang er saaledes Toldsummen, til Trods for de gjorte jevnlige Indrömmelser, som Fölge af det tiltagende Handelsröre, i stadig Stigende og i det sidste Qvinqvennium 1849—1853 er Belöbet steget til ikke lidet over 2 Millioner Rd. aarlig, hvorom senere det mere Specielle.

Det er nu ikke alene disse 2 Millioner, der directe som Toldbelöb tages til Indtægt, der maa betragtes som Statens Udbytte af Sundtolden, men indirecte tilkommer et meget betydeligt Belöb. Ved Gebyhrer, Fyrpenge, Skibsklarerernes Fortjeneste, Consulatafgivter og de mange Tusinder, der omsættes af de Klarerende her for Proviant, Baadhyre, Lodspenge og til andre nödvendige og tilfældige Udgifter, hvoriblandt ogsaa Haveritilfælde komme i Betragtning, haves rimeligviis en Biindtægt, væsentligst gjennem Sundfarten, af maaskee ei langt fra 1 Million.

Af en saa enorm Vigtighed for Staten og ikke re for Byen Helsingör, der for Tiden, som stedse forhen, hovedsageligen bestaaer ved Sundtolden, er denne Indtægtskilde.

Til at varetage den har Staten sine Embedsmænd. Efter en gammel Hof- og Stats-Calender for 1759, efter den Tids Skik og Brug udgivet i det tydske Sprog, vare Embedsmændene ved Öresunds-Toldkammer fölgende:

Ihre Exc. Hrn. Wilhelm August von der Osten, Ritter von Danebrog, Geheime-Conferenzrath und Directeur der Oeresundischen Zolles.

Hr. Hans Jürgen Fait, Jusitzrath und Zoll-Kämmererer.

— Nicolas Christian Nissen, Justitzrath und Zoll-Kämmererer.

— Christian Albrecht Blume, Kanzleirath und Zoll-Kämmererer.

Hr. Johann Gottlieb Puttscher, Iustitsrath und Zoll-Kämmererer.
— Hartwig Marcus Fritsch, Kanzley-Assessor und Zoll-Inspecteur.
— Nicolai Friederich Brechwoldt, Kammer-Assessor und Zoll-Inspecteur.
— Sören Dolmer, Translateur.
— Friederich Lütken, Capitain und Controlleur bey der Translation.
— Nicolai Arenssen, Pass-Schreiber.
— Heinrich Kreyberg, Zoll-Bedienter.
— Timotheus Weise, Gevollmächtiger und Kassirer.

Enhver, med Öresunds Toldfag bekjendt, vil af den anförte Fortegnelse paa Embedsmændene og af deres Antal, 12 i Tallet, til en Tid, da circa 6000 Skibe aarlig klareredes i Sundet, kunne gjöre sig en Idee om, hvilken yderst simpel Forretningsgang, der da har fundet Sted,

Det skjönnes letteligen:

1) at Kæmmerererne til den Tid have været, eller skulle være, de egentlige Toldere og Bogförere.

Lesser har derom Fölgende fra 22de Mai 1777:

„Nach vorangeführter Zoll-Rolle (mit beygefügten Bemerkungen und Erklärungen von § 8 bis 14 im 2ter Artikel) die auf Tractaten, Königlichen Befehlen und alter Usance sich gründet, wird der Sunder-Zoll von der Kammerirern berechnet und zu Buch geführt. Was aber die eine oder andern, bey täglicher Expedition etwa vorfallende, Abgabe betrifft, so kann selbige nicht nach einer gewissere Regel bestimmt werden, sondern hängt von eintretenden Umständen ab und wird nach guter Vernunft, Einsicht und Erfahrung bestmöglichst wahrgenommen und dergestalt regulirt, dass Sr. Königl. Majestät hoher Interesse dabey nicht gefährdet und auf der andern Seite den Kommercirenden keine Gelegenheit zu billigen Klagen gegeben werde.“

2) at Translateuren har været benyttet som sprogkyndig Mand, da man ei har kunnet forudsætte at finde nödvendig Kundskab til de fremmede Sprog hos Kæmmererne.

Thaarup har herom meddeelt en kongl. Ordre til Directeuren af 10de Octbr. 1729, der iblandt mere bestemmer: at forinden Skibene klareres, skal deres Passe og Connossementer oversættes af en Translateur, udnævnt til dette Öiemed, og for at lette ham hans Pligter er det tilladt ham at bruge en dulig og kyndig Mand som Fuldmægtig, der bliver at tage i Eed;

3) at Toldembedsmændene paa det Strengeste ere forbudte at lade sig bruge som Mæglere eller Commissionairer.

4) at Documenter i det svenske og tydske Sprog ere undtagne fra at blive oversatte; det Sidste i Henhold til en kongelig Ordre af 22de November 1727.

Det synes, idetmindste efter Titlerne at dömme, at Toldinspecteurerne, hvis væsentligste Forretning det er at overhale, eller borde, de Sundet passerende uprivilegerede Skibe, til den Tid ei have været Sömænd af Fag, saaledes som senere, da der stedse til disse Poster ere tagne Söofficerer.

Toldindspecteuren findes allerede i Rescript af 18de May 1686 at nyde en Sportel af 1 Rdlr. pr. inspecteurpligtigt Skib „for sig og en Chaluppe at holde.“

Kassereren see vi kaldet „Gevollmächtiger“. Fra ældre Tider var Kassereren Fuldmægtig hos Directeuren; heri synes at ligge, at Toldbelöbet da er indbetalt til Directeuren.

Gjennem Afskrivter af forskjellige originale Actstykker ville vi dernæst forfölge den videre Udviklingsgang af Forholde og Tilstande under Öresunds Toldkammer.

1 a) Skrivelse fra det Vestindisk-Guineiske Rente- og Generaltoldkammer af 30te Septbr. 1774 til Conferentsraad Pauli, betræffende Øresunds Told for Ministergods.

1 b) Skrivelse fra det Vestindisk-Guineiske Rente- og Generaltoldkammer af 17de April 1780 til Told-Directeuren, Geheimeraad Numsen.

2) Skrivelse fra Samme til Samme af 16de Juli 1785.

3) Skrivelse fra Translateuren, Justitsraad Sprunck, til Tolddirecteuren Numsen, betræffende Controlleur Beaufins Forlangende, om Assistance ved sit Arbeide.

4) Skrivelse fra Tolddirecteuren Numsen til Translateur Sprunck af 10de Februar 1801, betræffende Eleven Bigandt.

5) Instrux, Eleverne angaaende, i Henhold til Kongl. Res. ef 10de Marts 1802.

6) Skrivelse fra det Vestindisk-Guineiske General-toldkammer af 29de Juni 1809 til Directeuren Numsen paa Forestilling, betræffende Forskud til de sportulerede Øresunds Toldembedsmænd som Følge af Fartens Forringelse under Krigen.

7 a) Priissagerne og Priispengenes Fordeling, i Henhold til Kongl. Resolution af 9de Novbr. 1809.

7 b) Skrivelse fra Directeuren Numsen af 3die Januar 1811 til det kongl. General-Toldkammer, betræffende Assistent Bigandts Forfremmelse udenfor Toldkammeret.

8) Skrivelse fra Toldkæmmerererne, betræffende yderligere Forskud, ifölge Kongl. Resolution.

9) Om Störrelsen og Fordelingen af det gjorte Forskud af Zahlkassen, i Skrivelse fra Bogholder-contoiret af 24de Novbr. 1812.

10) Instrux fra Kæmmerererne, betræffende Sportel-

beregningen, til Efterretning for Toldk. Embedsmænd, af 31te Juni 1813.

11) Skr. fra Kæmmerererne til Translateuren, af 26de Marts 1819, betræffende Olriks Antagelse til surnumerair Elev.

12) Skr. fra Translateuren, Justisraad Sprunck, til Kæmmerererne, betræffende Holms Antagelse til Elev paa Pröve.

1 a).

Pro memoria.

I Anledning af Hrr. Conference Raads under 1ste passato indkomne Promemoria angaaende den Øresundske Told af nogle for den neapolitanske Gesandt Hrr. Rassadali hidkomne Sager, haver vi tilskrevet Hans Excellence Stats Ministeren Hr. Grev Bernstorff og der om erholdet til Svar: at da den Eftergivelse af Toldafgifter, som ved seneste Reglement er bleven de fremmede Gesandte accorderet for de til deres förste Etablissement indförende Vahre og Effecter, til een vis Sum er bleven anslagen og bestemt, saa kan ogsaa de Øresundske Toldafgifter af de for bemælte Minister indpasserede Effecter i den for hans förste Etablissement bevilgede Told-Friehed beregnes til afdrag; hvilked vi ikke have skullet undlade herved tienstlig at communicere med Anmodning Hr. Conference Raaden ville behage af Told Inspecteurerne her i Staden at forlange een Specification over attermælte for Hr. Rassadali hidbragte Sager for deraf den Øresundske Told at beregne og Belöbet bemælte Told Inspecteurer tilkiendegive, da samme med de övrige Told Rettigheder udj den ved berörte herhos i afskrift följende Reglement fastsatte Sum derefter til afdrag antegnes.

Vestindisk Guineisk Rente og General Toldkammer den 30. September Anno 1774.

J. G. Moltke. Prætorius. Erichsen.
Schleth. Hagerup. Trant.

Til
Herr Conference Raad Pauli.

J. Bechöe.

Copie. ad Bilag 1 a.

Reglement
touchant les Franchises et libre Entrees à accorder aux Ministres Etrangers en arrivant à la Cour du Roi.

1.

Les Ministres du premier et second Rang, ainsi que les Residents et Chargés d'Affaires accreditees de leurs Cours pres de sa Mté jouissant seuls des Droits de la prémière Entree, auront d'abord en arrivant à la Cour du Roi, à remetre au Ministre des Affaires Etrangères une Note signée de leur propres Mains, ou la Quantité e la Qualité des Effets et Provisions, que pour leur Usage et premier Etablissement ils comptent faire venir du dehors, se trouvent specifieés, aux quels Effets e Provisions il sera accordé une Remission des Droits d'Entrée jusqu'a la Concurrance des Sommes suivants, Sçavoir: pour un Ambassadeur ordinaire ou Extraordinaire la Somme de 1500 Ecûs; pour un Ministre Plenipotre et Envoyé Extraordinaire ou Ministre du second Rang celle de 1000 Ecûs.
Et pour un Resident et Chargés d'Affaires, accredité aupres de la Personne du Roi celle de 500 Ecûs.
Bien entendue que tous les Droits, soit de Douane, d'Accise ou de Consomption, sont calculés et compris dans les Sommes susdites, les Bagages, Meubles & Habits, que les susdits Ministres ammenent avec Eux en arrivant, passeront cependant libres de tout Impot en tant qu'ils sont faits e ouvragés, car sans cela les Droits a en payer, seront compris dans la somme mentionée.

2.

Les Effets et Provisions designés dans la Nôte du Ministre doivent être entrés ici dans l'Espace de six Moix, a compter du Jour de son arrivèe dans la Capitale; Terme, dans lequel les quatre Mois d'Hyver, Decembre, Janvier, Fevrier et Mars, ou la Navigation est regulierement interrompue ne seront pourtant pas comptés.

3.

Le Terme de six Mois expiré, ou la Somme de la dite Remission epuisseé, les Ministres Etrangers

de quel Rang ou Caractére qu'Ils puissent être revetues, ne jouiront plus d'aucun Franchise, ou Diminution de Droits, ni d'aucun permission de faire venir des Effets declares contrebandes dans les Ordonnances du Roi, quand meme Ils voudroit payer les Droits qui y sont imposés.

Rigtig Copie
Testr
I. Bechöe.

1 b).

P. M.

Paa dette Kammers allerunderdanigste Forestilling, har det behaget Hans Majestæt Kongen under 10de d. M. allernaadigst at resolvere saaledes: Vi entlediger herved i Naade og efter derom giorte Ansögning vores Justiceraad og Translateur ved Øresunds Toldkammer Sören Dolmer fra bemeldte Translateur Tieneste, saaledes at han saa længe han lever, maae nyde alle de til denne Tieneste henhörende lovlige Sportler, imod at han alene deraf aarligen afgiver 100 Rd. som skall tilfalde Fuldmægtigen ved Translationen, samt at han imidlertid i saadanne mödende Tilfælde, som i Henseende til Translations Forretningerne kunne være tvivlsomme eller usædvanlige, gaaer hans Eftermand i Tienesten tilhaande med Raad.

Til Translateur i den saaledes entledigede Justiceraad Dolmers Sted udnævne Vi ved den tilbagefölgende af os underskrevne Bestalling den hidtil værende Fuldmægtig ved Translationen And. Chr. Sprunck, saaledes at han saalænge Justiceraad Dolmer lever, raadförer sig med ham i de Translations Sager, som kunde være usædvanlige og tvivlsomme, og at han imidlertid nyder den til Tieneste henlagde faste Gage 300 Rd. samt beholder de 100 Rd. han som Fuldmægtig siden 1774 har havt af vores Casse, saa at han medens Justiceraad Dolmer lever i alt faaer 400 Rd. aarlig — Men naaer Justiceraad Dolmer döer, da tiltræder han Tienesten med samme Vilkaaer som Dolmer har havt, saaledes nemlig at han da, foruden den faste gage 300 Rd. nyder alle Sportlerne, imod deraf at afgive 200 Rd. aarlig til Fuldmægtigen ved Translationen — Og

skall han da tillige afgive 300 Rd. aarlig til Justice-raad Lütken, saalænge han lever og er Controleur ved Translationen.

Til Fuldmægtig ved Translationen udnævne Vi herved allernaadigst Assistenten Beaufin og forunde ham, som Tillæg til det han nu har i Gage, de 100 Rd., hvilke Just. Dolmer, som meldt, afgiver, saa længe han lever. — Men naar Just. Dolmer döer, da blive hans Indkomster de selvsamme som Sprunck hidtil har havt, nemlig 100 Rd. af Vores Casse og dertil de 200 Rd. som da igien udredes af Translateur Tienesten til Translateur Fuldmægtigen,

hvilken allerhöieste Resolution vi ei skulde undlade til behagelig Underretning og Bekiendtgiörelse for d deri benævnte, Deres Exell. herved tienstlig at communicere.

Vestindisk Guineisk Rente- og General-Toldkammer den 17de April 1780.

Steman. Schilden. Schleth.
Trant. Lübecker.

Til hans Exell. Hr. Geheimeraad
og Told-Directeur Numsen.

Schade
Fuldmægtig.

2)

C. M.

Paa Kamrets allerunderdanigste Forestilling om Controllen ved Øresunds Tolkammer Translation i Anledning af Justice Raad Lütkens Forflyttelse til Kæmmererer, har det den 13de dennes allernaadigst behaget Hans Majestæt Kongen saaledes at resolvere:

De 3dc Forslags Punkter fra Vores Directeur ved Øresunds Toldkammer Geheime Raad Numsen, som giennem Vores General Toldkammer, ere os allerunderdanigst refererede, have Vi allernaadigst approbberet og Vilde saaledes:

1) Hermed allernaadigst udnævne Fuldmægtig ved Translationen i Øresund, Beaufin, som nu har 100 Rd. af vores Kasse og 200 Rd. af Translateuren, til Controleur sammesteds i Vores Justits Raad Lütkens Sted, som vi nyeligen til Kæmmererer i Øresund have udnævnt, hvorhos Vi

foruden denne hans Fuldmægtig Gage forunde ham et Tillæg af 100 Rd. aarlig, som bemeldte Herr Justits Raad Lütken til Ham afgiver, saalænge indtil Han ved Justits Raad Lütkens Ascension til fuld Kæmmerer Gage kan nyde den egentlige Kæmmerer Gage.

2) At Assistenten Schumacher, der har 250 Rd., af hvilke de 50 Rd. er det halve af hvad som for de 2de Elever ved Translationen er reglementeret, maae ascendere til at blive Fuldmægtig i Beaufins Sted med samme Vilkaar, og at Eleven Saurbrey, der har 200 Rd., af hvilke de 50 Rd. er det andet halve af det, som er reglementeret til 2de Elever, maae blive Assistent i Schumachers Sted, og saa med samme Vilkaar, som de, han nu har, men

3) for at ikke Schumacher og Saurbrey efter at være traadt ud af Eleve-Nummerne skulle beholde de til Elever reglementerede 100 Rd., Ville Vi, at Translateuren Sprunck, som ved Justits Raad Lütkens Ansættelse til Kæmmererer bliver frie for at betale til bemeldte Lütken de 300 Rd., som han til ham skulde svare, saalænge han var Controleur, derimod afgiver nu 100 Rd., som deles imellem Schumacher og Saurbrey istedenfor de for Eleverne reglementerede 100 Rd., hvilke 100 Rd. da skal anvendes til 2de nye Elever i sin Tid.

Denne Hans Majestæts allernaadigst Villie, som man til deres Excellenses behagelige Efterretning tilkiendegiver, maae man tienstlig udbede sig maatte blive for de Paagieldende ved Øresunds Toldkammer, for saa vidt enhver vedkommer, bekiendtgiort. Og naar 2 Elever i de nu Forflyttedes Sted ere blevne antagne, venter man Efterretning om deres Navne, for at meddele Finants Kasse Directionen samme til efterretning ved andviisningen.

Vestindisk-Guineisk Rente- og General Told-Kammer den 16de Julii 1785.

C. v. Brandt. v. Schleth.
Hagerup. Traut. Malling.
Faelsen.

Til
Hr. Geheime Raad Ober Hofmarskal
og Told Directeur Numsen.

Tönderlund.

3)

P. M.

I Anledning af Hans Excel. Herr Geh. Raad Numsens Skrivelse til de Herrer Kæmmererere angaaende Controlleur Beaufins Proposition om Assistence ved hans Forretninger, tager jeg mig herved den Frihed efter Forlangende at tilkiendegive mine Tanker: Controlleuren begierer Assistenten Saurbrey til Hielp, hvilken Forlangende er saa urimelig, da han selv best veed, hvor umuelig det vilde være for mig at bestride mit Arbeide, naar jeg mistede ham, da jeg alleneste beholdt Fuldmægtigen Schumacher til at skrive Udregninger, hvilket langt i fra ey vilde være tilstrekkelig, da det er de Herrer Kæmmererere vel bekjendt, at de Tider er om Sommeren, at jeg til dette Arbeide fuldkommen kunde bruge 4, og dog langt i fra icke blive saa gesvindt færdig, som Skipperne og Contoirerne det forlanger; han begierer tillige Eleven Lemvig, saa han vil at Controllen skal forrettes af 3. At han bör have Assistence, er meget rimelig, om ikke for andet, saa for ey at være tvungen bestandig at være paa Toldkammeret, men at vilde have tvende Medhielpere er urimelig. Herr Justitsraad Lütken kan best dömme herom; jeg maae for det förste selv forrette samme Arbeide som Controlleuren med Udregninger, mens naaer dette er giort, maae jeg reenskrive Angivelsen, og dette haver han intet med at bestille, sees altsaa tydeligen, at jeg i denne Post allene haver mere end en halv Gang saa meget at forrette, som han, foruden at jeg maae tage imod Skrivelser og skrive alle de Baglastede, som gierne indtræffer paa de Dage vi haver meget at bestille, som Controlleuren slet ikke haver med at bestille, mens saa meget sinker mig i mit Arbeide, og dog arbeider jeg mig godt igjennem, kan heraf da tydeligen erfares, at den allermeste Hjelp Controlleuren haver, er ham til stor Lettelse ved hans arbeide, tager mig da herved den Frihed at gjöre följende Forslag, da jeg haver begge Eleverne i mit huus og i Vinter bragt dem saa vidt, at de allerede kan hielpe lidet ved Forretningerne, saa tilbyder jeg mig, at naar om Sommeren Farten er stærk, at lade een af Eleverne være Controlleuren behielpelig med

sine Forretninger, som ogsaa at forrette hans arbeide med Udregninger ved hans fraværelse, som jeg troer Herr Justitsraad Lütken vil bedömme, vil være tilstrækkelig.

4)

P. M.

J Betragtning af, at surnumerair Eleven ved Translationen Martin Bigandt, viiser saavel Dueligheed, som Fliid og Lyst, til de Forretninger, hvortil han bliver oplært; har det Kongelige General Toldkammer indtil videre, og indtil hun træder i virkelig Nummer, forundt ham til Opmuntring, fra forrige Aars Begyndelse, 50 Rd. aarlig af dets extra Cassa, hvilke imod Qvittering modtages paa General Toldkammeret i Kjöbenhavn. Dette ville Herr Translateuren tilkiendegive, saavel Faderen som Sönnen; men derhos betyde denne, at han ikke maae ansee denne ham beviiste Gunst som en fast Gage, der ikke kunde betages ham; men som en Opmuntring til Fliid og Duelighed, der aldeles bortfalder saa snart det, imod Forhaabning, maatte befindes, at han ikke anvender alle sine Evner og mueligste Fliid til at blive duelig til hans Bestemmelse, og ikke stræber efter, som en duelig Embedsmand i sin Tid, at kunne giengielde Staten den Bekostning, som anvendes paa ham i en saa ung Alder.

Helsingöer den 10de Februarii 1801.

P. Numsen.

Til
Herr Translateur Sprunck.

5)

Copie.

Instrux.

Ligesom den Kongl. Resolution af 10de Marts 1802, communiseret ved Generaltoldkamrets Skrivelse af 20de s. M., Eleverne angaaende, i det Hele fremdeles bliver at tage til Fölge, saa finder jeg fornödent at gjöre fölgende specielle Bemærkninger:

1) Benævnelsen af 1ste og 2den Eleve falder herefter bort. saa at begge de saakaldte virkelige Elever staae paa et lige Trin og have lige Ad-

gang til Forfremmelse ved indtreffende Vacance uden Hensyn til den kortere eller længere Tid, de have været Elever i, da allene den udviste större Duelighed og Flittighed i Forening med Ansögerens erkjendte gode moralske Forhold i og udenfor Tjenesten vil give Fortrinet til Ascension paa den ledig blevne höjere Post.

2) Da Elevers Antagelse oprindeligen er bleven bevilget i det dobbelte Øjemed: at de kunne være til Hjelp i de lettere Expeditioner, naar de vigtigere og vanskeligere kræve de ældre Translations Betjentes Tid, og at Translationen stedse kan være forsynet med gruudigen oplærte og vel övede Personer, paa det at Expeditionerne intet skuldc lide i deres ordentlige Gang og hurtige Fremme, naar pludselig Afgang blandt de ældre Translations Betjente skulde indtreffe, saa maa Elevernes Oplærelse, med Hensyn saavel til Translateurens egen Fordeel som til den kongelige Tjenestes Fremme i den fölgende Tid, være en vigtig Gjenstand for hans særdeles Omsorg og Flid.

3) Denne Oplærelse anbetroes vel fornemmeligen Translateuren, men det er tillige Pligt for Controlleuren, Fuldmægtigen og Assistenten at komme til Hielp i de Dele af Undervisningen, som hiin maatte overdrage disse.

Eleven oplæres ikke blot i alt det, som höre til de daglige og löbende Expeditioner i Translationen og det öresundske Toldvæsen i det Hele betragtet; men han öves ogsaa i at ordne og motivere en Erklæring eller Forestilling, og deri med Tydelighed i et i Henseende til Ortographien correct Sprog skrivtlig at forklare sig; til hvilken Ende han undertiden til Udarbeidelse forelægges et Thema, fornemmelig saadant, som vedkommer det öresundske Toldvæsen, og som indeholder et Spörgsmaal, hvis Udvikling fra Collegierne kan blive ædsket. Paa denne Maade bliver han fast og grundig i det, han bör vide.

4) Den i allerhöjstbemeldte Resolution af 10de Marts 1802 befalede aarlige Examen maa uudeblivelig i ethvert Krigens eller Fredens Aar

finde Sted, og venter jeg inden hvert Aars Marti Maaneds Udgang at faae tilsendt Kæmmererernes og Translateurens Attest om, hvorledes hver Eleve har bestaaet sig. I det Aar, hvilket en Eleve ikke har underkastet sig saadan Examen, bliver paa den Ansögning, som maatte indkomme fra ham om Forfremmelse eller i anden Henseende, ikke reflecteret, men den henlægges ubesvaret.

5) Da Lediggang er skammelig for Alle, men især slövgjör den Unge og fordærver gode Sæder, saa maa det være Translateuren angelegent, at Eleven holdes i stadig Virksomhed, og naar Translationen intet Arbeide tilbyder for ham, maa confereres med Kæmmererne, om disse fra Archivet eller Expeditionen kunne overlade Eleven noget Arbeide til gavnlig Beskjeftigelse, hvilket denne da skal udföre med lige Fliid og under samme Ansvarlighed som det, der vedkommer hans egentlige Fag.

6) Ingen Eleve maa reise fra Byen i kortere eller længere Tid uden Translateurens skrivtlige Tilladelse; med denne melder Eleven sig hos Directeuren, naar han er tilstæde, for at erholde hans Samtykke; i Directeurens Fraværelse skeer Anmeldelsen for Kæmmererne.

6)

Paa Kamrets allerunderdanigste Forestilling angaaende Forskud til de Øresundske Embedsmænd, som have uvisse Indkomster, har det under 26de dennes allernaadigst behaget Hs. Majestæt Kongen at tillade, at följgende Summer maatte for indeværende Aar overordentlig udredes som rentefrie Forskud af den Kongl. Kasse, nemlig til hver af Told-Kæmmererne, Etatsraad Lytken og Justitsraad Weise, 1600 Rd.; til Kammerherre Krogh 1000 Rd.; til Assessor Schou 1300 Rd., og paa hans Vegne til Justitsraad Berg 700 Rd; til Admiralitets-Commissair og 1ste Told-Inspecteur, Tuxen, 800 Rd., og paa hans Vegne til 2den Toldindspecteur, Kapitain Eberlin, som indbetales i Helsingöers Consumtions Kasse, 1000 Rd.; til Translateur, Justitsraad Sprunck 1800 Rd., imod at han vedbliver

at afgive 200 Rd. til Translationens Fuldmægtig; Afgiften af Stempelforvalter Tjenesten til adskillige 900 Rd.; til Major Höst 1000 Rd.; til hver af Underlooperne Balle og Holm 600 Rd., og at af forbenævnte Summer udbetales Vedkommende nu den halve Deel, ultimo Septbr. en Fjerdedeel og ultimo Decbr. en Fjerdedeel.

Afbetalingen af det som saaledes i Aar allernaadigst forskydes, ligesom af de Summer, der i Fjor ere blevne forstrakte, begynder det förste Aar Farten i Øresund overstiger 7000 Skibe, saaledes, at det halve, af hvad enhver af foranförte har i Indkomst af flere end 7000 Skibe aarlig, indbetales i den Kongl. Kasse, indtil Forskuddene ere aldeeles afbetalte, og at dersom nogen af Laantagerne döer, eller afgaaer inden hans Forskud er tilfulde tilbagebetalt, Afbetalingen da udredes af Eftermanden i Embedet paa samme Vilkaar som ovenfor ere bestemte for Laantageren selv.

Denne allerhöyeste Resolution undlader man ikke at meddele Deres Excellence til behagelig Efterretning og Bekjendtgjörelse for Vedkommende.

Vestindisk Guineisk Rente- og General-Toldkammer
den 29de Juni 1809.

Moltke. G. Frelsen.
Rosenstand Goiske. Oldenburg. J. Stoud. Schleyer
Muttersbach.

Til
Herr Geheime-Conferenceraad og
Øresunds-Tolddirecteur Numsen.

7 a)

Wessel, i Egenskab af Elev i Translateurens Huus, foranledigede den hele Priissag paa följende Maade: Det var 2 danske Sluppe, som kom fra Gothenborg med svenske Papirer, hvis Papirers Ufuldstændighed gav ham Anledning til at antage Lasten, bestaaende af Topsukkervare, for engelske Varer, hvorpaa han fik gjort Translateuren opmærksom. Anholdelsen lettedes derved, at den ene Skipper var eenfoldig nok til paa Anfordring at aflevere sine engelske Cockets, hvilket var det bedste Beviis, der kunde faaes. Inspecteuren, Admiralitets-Commissair Tuxen, blev derpaa af Directeuren meddeelt Ordre

til at besætte Skibene og före dem til Kjöbenhavn, hvor de condemneredes. Directeur Numsen havde gjort Fordring paa den halve Værdie for sig, men Generaltoldkammeret billigede ikke dette og Translateurens Paastand, som Anholder at være den mest Berettigede, gaves Medhold efter længere Procedure.

I Henhold til Kongl. Resolution af 9de Novbr. 1809 fordeeltes Priispengene saaledes:

Directeuren Numsen fik udbetalt	23,070 Rd.	„ Mk.	4 Sk.
Told Kæmmererne og Told-Inspecteurerne, hver . .	6921 —	„ —	2 —
Passkriveren og Controlleuren, hver	5623 —	1 —	15 —
Stempelforvalteren v. Bergen	3748 —	5 —	5 —
Bastholm	1874 —	2 —	10 —
Höst, Schouw, Bigandt, hver .	2883 —	4 —	8 —
De 2de Elever og 2de Lopere, hver	540 —	4 —	3 —

Translateuren Sprunck derimod den övrige Halvdeel, circa 90,000 Rd.

7 b).

I November Maaned f. A. tilkjendegav mig Assistenten ved Translationen Bigandt, at han önskede at kunne erholde et Embede som Fuldmægtig ved Land Oeconomie- og Commerce-Collegium, som den Gang var bleven ledig, han udbad sig tillige, at ieg vilde understötte den Ansögning derom, som han agtede at indgive, med mit Vidnesbyrd om hans Forhold ved Øresunds Toldkammer. Det var mig meget ubehageligt at biedrage til det Savn, som Translationen vilde gjöre, ved at tabe et dueligt Subject, i Fald denne hans Ansögning skulde lykkes ham. Men da jeg deels ikke kunde formode, at denne Ansögning vilde falde ud til Fordeel for ham, jeg ogsaa deels ikke vilde være hinderlig i et ungt Menneskes Lykke ved reent at modsætte mig hans Begjering, gav jeg ham en Attest som vedlagte Afskrift viser, og ved hvilken Attest jeg ikke recommanderede hans Ansögning, men blot giver ham et Vidnesbyrd, som jeg skylder enhver, om hans Forhold. Imod min Formodning fremviser han mig for et par Dage siden en Notification om hans Antagelse ved Land Oeconomie- og Commerce-Collegium, som vedlagte Afskrift udviser. Translationen har altsaa

paa en kort Tid 2de Afgange, og ieg nægter ikke, at naar ieg eftertænker dens nuværende Personale, nogen Bekymring for Fremtiden opstiger hos mig. Translationen bestaaer for nærværende Tid, foruden Translateuren, ikkun af Controlleuren, Fuldmægtigen og 2de Elever; naar nu Eleven Wessel ikke alleneste formedelst Anciennitet men endog ved Fortjeneste opstiger til Assistent Pladsen, hvortil jeg her giver mig den Ære at foreslaae ham, er der kuns en eneste Eleve tilbage, som er Ulstrup, hvilken jeg nödes til, uagtet hans nyelig begaaede Forseelse, at foreslaae til den 1ste Eleves Plads, da han haver helligen lovet Forbedring og virkelig nu giver Haab derom. Den 2den Eleves Nummer maatte efter min Formening blive vacant, indtil man saae, hvorledes Sommer, som jeg i min forrige Skrivelse foreslog til surnummerair Eleve, vil gjöre Fremgang, og til 2den surnummerair Eleve foreslaaes herved et ungt Menneske, navnlig Lars Friderich Kierck, i sit 18de Aar, der af alle som kjende ham er anbefalet som et overmaade ordentligt, fornuftigt og skikkeligt Menneske. Med disse tre Elever er jeg forvisset om, at Translationen kan nöyes; thi det er ikke at formode, at Skibsfarten vil blive meget bedre i dette end i det foregaaende Aar; og da kan den 1ste Eleve bestride endeel og derved öve sig i Translationens Forretninger. Imidlertiid kunne de 2de yngste modtage de behövende Informationer, og naar de have Evne og Villie, som jeg har al Aarsag at troe, lægge Grunden til Kundskaber i Øvelser, som kunne gjöre dem skikkede til at gjöre Nytte i næstkommende Aar, naar de blive anviiste dertil, og under Translateurens Opsigt blive anförte af de ældre Translations Betjente, hvortil jeg allerede har giort de fornödne Foranstaltninger.

I Henseende til de her foreslagne 2de yngste Elevers Gage, henholder jeg mig til den Kongl. Resolution af 10de Marts 1802, mig communiceret den 20de April, dens Litr. A, hvorefter dem ingen Gage tilfalder, forinden de have udstaaet et Pröve Aar, og under den Tid haver givet Beviis paa Nemme og Lyst til at blive duelige. Jeg forbeholder mig derfor indtil indeværende Aars Ende at foreslaae, i Fald de have udmærket sig ved deres

Pröver, hvilken af de to, formedelst fortrinlig Fremgang, findes værdig til at opstige i 2den virkelig Eleves Plads, og ligeledes at udbede mig for den af dem, som faaer surnummerair Plads, at nyde Indkomster af begge surnummeraire Nummere, som det Kongl. General Toldkammer haver den Godhed at udrede af sin Extra Casse, — thi i disse kostbare Tider er det umueligt for en Eleve at holde sig allene med Klæder for 50 Rd., som til hver af dem er bestemt, om han endog nyder Föden med mere i hans Forældres eller andre Velgjöreres Huse.

Numsen.

Øresunds Toldkammer den 3die January 1811.

Til
Det Kongl. General Toldkammer.

8).

Giennem det Kongl. General Toldkammer har har det under 22de dennes, allernaadigst behaget Hans Majestæt Kongen at resolvere saaledes: Vi ville allernaadigst, at de, ifölge Vor allerhöyeste Resolution af 9de Novbr. 1809, blandt Øresunds Toldkammer Betiente fordeelte Priispenge maae ansees at være medgaaede til deres Underholdning til Udgang af Aaret 1811. Derhos ville Vi allernaadigst for indeværende Aar have Kæmmerererne, under de samme Vilkaar som dem ved Vor allerhöieste Resolution af 23de Septbr. 1808 blev bevilget 1600 Rd. Forskud hver til deres Underholdning, forundt hver et Forskud af 2400 Rd., og de övrige Betiente ved Øresunds Toldkammer i det bestemte Forhold til hine, undtagen Translateuren Just. Ridder Sprunck, der har erholdt en forholdsmæssig större Part i ovenmeldte Priispenge end de andre Betiente. Denne allerhöieste Resol. har jeg ikke villet undlade herved tienstlig at melde mine höistærede Herrer Toldkæmmererere til behagelig Eftterretning og videre Bekiendtgiörelse for övrige Vedkommende.

Kbhvn. 24de Novbr. 1812.

9).

Paa Grund af en Kongl. allerhöieste Resol. af 22de f. M. er til efterfölgende Embedsmænd ved Øresunds Toldkammer, i Betragtning af den under

nærværende Omstændigheder standsede Skibsklarering at udbetale af Finants Cassen for indeværende Aars 3 förste Quartaler fölgende rentefri Forskud, nemlig:

til Toldkæmmerereren Assessor Skou .	1800 Rd.
Kammerherre Krogh	1800 —
Justitsraad Berg	1800 —
Kammerherre Hauch for 2det og 3die Qvartal	1200 —
Tuxen	900 —
Sprunck	1350 —
hvoraf han afgiver 200 Rd. til en Translateur Fuldmægtig	
Balle	675 —
Holm	675 —
	10,200 Rd.

imod at Afbetalingen af disse foreskudte Summer begynde fra förste Aar Farten i Øresund overstiger 7000 Skibe, saaledes at det halve, af hvad enhver af Laantagerne har i Indkomst af flere end 7000 Skibe aarligen, inbetales i den Kongl. Casse, indtil Forskudene ere aldeles tilbagebetalte og dersom nogen af Laantagerne döer eller afgaaer, inden hans Forskud er tilfulde tilbagebetalt, Afbetalingen da udredes af Eftermanden i Embedet paa samme Vilkaar, som ovenfor er bestemt for Laantageren selv, thi ere altsaa disse Forskud, til Belöb som nævnt 10,200 Rd., at anvise Zahl Kassen til Udgift.

Bogholder Compt. 24de Novbr. 1812.
Lund.

10).

Efterat Herr Just. Berg og underskrevne Hauch have nöye eftertænkt Alt, Øresunds Sportelvæsen angaaende, grundende sig paa Traktater, Rescripter og Usance, ansees det overeensstemmende med Ret og Billighed, at fölgende Bestemmelser i Beregninger fra 1ste Febr. 1813 fölges, hvilket meddeles skriftlig som Veiledning for de 2de Lopere, og tiener altsaa blot til deres egen Efterretning.

1. Den Artikel, som i den afgivende Specification til selvklarerende Skippere benævnes med Paspenge og hidtil haver været beregnet i Croner, nu Species, bliver herefter anfört med nogle Sk. mindre end för, som sees af nedenstaaende detail, — nemlig:

de 4 Kæmmererere . . . . 1 Rd. „ Sk.
Stempelforvalter . . . . . „ — 12 —
Toldbud med Kasser . . . „ — 8 —
Stempelpapir og Vox til
Passet . . . . . „ — 4 —
Paspenge . . . . . „ — 12 —
ord. Fattigpenge . . . . „ — 12 —
Loper Sportler enten 8 Sk. eller 12 Sk., efter Omstændighederne grundet paa Usance.

(Ved smaae Danske og Svenske modereres Sportlerne efter de gamle bekiendte Regler).

Summa af Paspenge enten 2 Rd. 8 Sk. eller 2 Rd. 12 Sk.

2. Den Artikel, som i den forbenævnte Specification benævnes med „Copie“ anföres med Species — 8 Sk.
3. „Extra“ med Specie 1 Rd.

Derimod anföres följgende Artikler i Rigsbankpenge.

a) Vagtskibet . . . „ Rd. 6 Sk.
b) Specification . . „ — 12 —
c) Mulct . . . . 5 — „ —

NB. Inspecteurens Sportler beregnes uden nogen Variation uafvigelig med Species — 1 Rd.

Da der paa nærværende Tid ingen Quarteer-Mester existerer, og samme desuden tilforn har været vant til selv at inkræve hos Vedkommende sine Sportler, kan saadan Artikel, i det mindste intil videre, ikke anföres i Specificationen.

For Copie af de Svenske Passe, som af Translateuren under nærværende Conjuncturer i Krigstider udfærdiges, anföres i Specificationen Specie 12 Sk.

Helsingöer den 31te Januar 1813.

Hauch.

11 og 12).

Kæmmererne indsee meget vel Sandheden af Hr. Justitsraadens Andragende i behagelig Skrivelse af 14de d. M. om, at det formedelst Translations Fuldmægtig Schouvs og nu afdöde Eleve Grüners langvarige Sygdomme i afvigte Sommer meget maa have foröget Arbeidet for Dem selv og Translationens övrige Betjente, og at det i de Dage, naar mange ladte Skibe ere indkomne

nordfra, maa have været besværligt for Translationen at fremme Expeditionerne med tilbörlig Hurtighed.

Skulde derfor bemeldte Schou enten formedelst Sygdom, Svækkelse eller af andre Aarsager fremdeles udeblive fra sin Post som Translations Fuldmægtig, eller ikke med stadig Fliid, Paapassenhed og Nöyagtighed efterkomme sin Pligt, saa ville Kæmmerererne, naar derom fra Hr. Justitsraaden indkommer Anmeldelse, indstille ham til Afskedigelse i Naade med saadan Pension, som det kongelige General Toldkammer og Commerce Collegium ved allerunderdanigst Forestilling for Hans Majestæt Kongen vil kunne udvirke ham.

Uagtet det er en fastsat Regel, at Translations Eleverne skulle være et heelt Aar paa Pröve, saa ville vi dog for denne Gang, i Betragtning af Deres Velbaarenheds gode Vidnesbyrd om Eleven paa Pröve Hans Hellesen Olrik, indstille ham til af höibemeldte Collegio at ansættes som surnummerair Eleve med den for denne Charge bestemte Gage 50 Rd. Sölv aarlig fra 1ste April förstkommende af, dog at han först underkaster sig den i Instruxtionen for Eleverne af 1814, 4de Post, befalede Examen, til hvilken De selv behageligen vil bestemme Dagen.

Ligesaa ville vi söge at udvirke Hans Excellence Hr. Geheimeconferentsraad og Tolddirecteur Moltkes Samtykke til, at Hr. Justitsraaden antager en Eleve paa Pröve, dog bede vi os forud underrettede om, hvem det unge Menneske er, som De anseer skikket til at kunne foreslaaes. — De faaer da i alt 4 Elever, og flere driste vi os ikke til at gjöre Forestilling om, förend ved Vacance Ascension finder Sted i Translationen.

Øresunds Toldkammer den 26de Marts 1819.

F. W. Berg. Hauch. Knudsen.

Til
Hr. Justitsraad og Translateur Sprunck.

Translateuren Justitsraad Sprucks Svar löd saaledes:

I Anledning af Hr. Kæmmerers ærede Svar paa min Skrivelse af 14de Marts er jeg dem forbunden, at De vil indstille H. H. Olrick til det Kongl. General Toldkammer og Commerce Collegium som surnummerair Eleve fra 1ste April d. A., uagtet han

ikke haver været det heelt Aar paa Pröve; jeg skulde ikke have interesseret mig for ham, dersom jeg icke var overbeviist om hans Duelighed. At Deres Velbaarenhed hos Hans Exel. Hr. Geheime-Conferenceraad og Told-Directeur Moltke vil udvirke Samtykke at antage en Eleve paa Pröve, er jeg forbunden for, da det er höist nödvendig. At Deres Velbaarenhed begierer underrettet om, hvem det unge Menneske er, som jeg anseer skikket til at kunne foreslaae, maa jeg tilstaae er vanskeligt; jeg giver mig den Frihed at foreslaae Carl Frederik Holm, en Sön af Loper Holm ved Øresunds Toldkammer, 14 Aar gammel, uden at kiende det ringeste til hans Duelighed; faae Maaneder vil udvise det. Jeg skal da give mig den Friehed at giöre Indberetning.

Saaledes var Veien beredt for os til den Dag, den 27de April 1819, at vi indfandt os i Translations Contoiret og blev anviist Plads der som Arbeider paa Pröve.

Vi komme nu til at meddele, hvad vi have tilegnet os, ved selv at see og höre det. Dette vil meest skee gjennem Brudstykker af den af os alt i Forordet omtalte temmelig stadigen förte Dagbog, hvori Alt, som tildrog sig vor Opmærksomhed eller havde Interesse for os, til Tid og Sted blev bemærket, — senere hen med nöiagtig Tidsangivelse. Dog forelöbigen nogle mere almindelige Bemærkninger og Betragtninger.

Hvor pompeust og grandiöst endogsaa Localet eller Toldkammerbygningen skildres i den citerede gamle Helsingörs Beskrivelse, saa kunne vi ved at gjenkalde dette Locale i vor Erindring, saaledes som vi mindes det i 1819, dog ikkun derom sige, at med Undtagelse af Kæmmereerværelset eller Directionsstuen, der endnu er uforandret, vare de övrige Localer höist indskrænkede, ja daarlige, indtil Udvidelsen, ved Tilbygning af et Par Sideflöie, fandt Sted i 1831.

Den særdeles tiltagende Skibsfart, især fra 1817 af, og dermed föröget Arbeide, havde efterhaanden nödvendig-

gjort en Forögelse af Arbeidspersonalet, som væsentligst fandt Sted ved at oplære unge Mennesker, saakaldte Elever, i Toldfaget. Dette skete særligen gjennem Translationen, som fra et Oversætter-Contoir var bleven til det vigtigste Beregnings- og Expeditions-Contoir, hvorigjennem de störste og vanskeligste Expeditioner ei allene oversattes, forsaavidt nödvendigt var, men ordnedes og opgjordes, blot til Efterberegning med Hensyn til Hovedsummerne af Kæmmererne.

Paa denne Maade udvidet, bestod Personalet, som i 1819 var ansat ved Toldkammeret, af Fölgende:

Directeur:

Hs. Ecel. Geheime-Conferentsraad Friedrich v. Moltke, Stiftamtmand i Aalborg, Ridder af Elephanten etc.

Kæmmererere:

Hr. Etatsraad Jacob Heinrich Schou.
— Kammerherre og Oberstlieutenant Adam Gottlob v. Krogh, Ridder.
— Etatsraad Friedrich Wilhelm Berg, Ridder.
— Kammerherre og Oberst Georg Christoph v. Hauch.
— Niels Knudsen, surnumerair.

Told-Inspecteurer:

Hr. Louis Tuxen, Admiralitetscommissair.
— Capitain Georg Eman. Conrad Eberlin.
— Capitain-Lieutenant Carl Peter Prytz, Assistent.

Translationen:

Hr. Justitsraad A. C. Sprunck, Translateur.
— Kammerraad Johan Mathias Weise, Controlleur.
— Lauritz Schou, Fuldmægtig.
— Christian Gerhardt Wessel, Translations-Assistent.
— Christian Mauritz Ulstrup, 1ste Elev.

Hr. Lars Friederich Kirch, 2den Elev.
— Hans Hellesen Olrik, surnumerair Elev.
— Carl Frederich Holm, paa Pröve.

Andre Embedsmænd:

Hr. Peter Iversen, Passkriver.
— Kammerraad Johann Daniel v. Bergen, Archivarius, og Stempelforvalter.
— Justitsraad Joachim Berner Paaske Höst, Kasserer.
— Krigsassessor Holst, Fuldmægtig hos Kassereren.
— Balle, Looper.
— Niels Hendrik Holm, Looper.

Endnu kunne hertil henregnes:

Hr. Petersen, privat Fuldmægtig hos Kæmmererne.
— Lange Palle Erritzöe, ligeledes.
— Christian Bærentzen, Qvarteermester hos Inspectionen.
— P. Myhre, privat hos Passkriveren.

Flere af de nævnte Embedsmænd og navnligen af de höieste, syntes at betragte deres Embeder, med eller uden Tilladelse, som Sinecurer. Saaledes levede Directeuren i Aalborg, og vi mindes aldrig at have seet ham her paa Stedet. Af hans Embedsindtægter hed det sig, at han kun erholdt 1000 Rd. Resten indeholdtes. Etatsraad Schou levede for bestandigt i Kjöbenhavn og havde en Slags Stedfortræder i den surnumeraire Kæmmererer Knudsen. Tuxen og Eberlin vare Toldinspecteurer uden at færdes paa Söen, hvilket forövrigt var deres eneste Arbeide og dette dog kun som en Sjeldenhed. v. Bergen, Stempelforvalter og Archivar, boede paa Fredensborg, og kom ikkun ind til Byen for at hente sine Indtægter, naar Maaneden var omme. Hans Embede besörgedes af Kæmmererernes private Fuldmægtig, Erritzöe. Det arbeidende Personale var saaledes i Virkelighed langt svagere, end Fortegnelsen bebuder, vel omtrent en Snees

Personer. Forretningerne gik som saa. Hvad der ei kan blive færdigt idag, venter til i Morgen. At en Skipper maatte vente et Dögn, ja endog to, paa at blive expederet, var slet ikke ualmindeligt. Klareringstiden var ikkun visse Timer Formiddag og visse Timer Eftermiddag. Hele Vinteren, i Almindelighed fra Michaelis til Paaske, var selve Toldkammeret lukket, og de forefaldende Expeditioner maatte skee fra Embedsmændenes private Boliger og besörges omsendte fra den Ene til den Anden. Heraf vil letteligen skjönnes, at det ei kunde gaae meget hastigt med Expeditionsvæsenet, men at det aldeles var afhængigt af, hvormeget Forretningerne laae hver Enkelt paa Hjerte; al Impuls fra oven manglede. Nu er det vist nok, at der fandtes mange brave og hæderlige Mænd imellemn Personalet, der lode sig deres Deel være magtpaaliggende; men det laae i Forholdene, i Tidsaanden, om man saa vil, at de Sö-farendes kostbare Tid, blev ikke noksom paaagtet og vurderet.

Til de Yngstes Pligter i Contoiret hörte det at modtage og forberede Expeditionerne, og særligen at varsko de Ældre i Hjemmet, naar Expeditionerne ingen længere Udsættelse taalte. At hente f. Ex. Fuldmægtigen i hans Bolig, hvor han i al Mag i Töfler og Slaabrok indtil den yderste Tid nöd sin Morgen- eller Aftenpibe, hörte saa at sige til Dagens Orden. Contoirtiden syntes ikkun at gjelde for de Yngre; de Ældre kom efter Behag, som det convenerede dem. Saaledes mindes vi Datidens Forretningsgang.

Som Curiosum fra 1819 erindre vi, at Kong Frederik den Sjette en Dag tog Toldkammeret i Öiesyn, ledsaget af en stor Suite. Personalet var opstillet i Forsalen og de Ældre og höiere Staaende bleve af den fungerende Directeur præsenterede for Majestæten. Da Kongen nærmede sig Toldkassereren, Justitsraad Höst, traadte

denne nogle Skridt frem og sagde, idet han fremviste Kassenöglen: „Deres Majestæt! Her staaer Kassereren, men der er ingen Penge i Kassen!“

Der laae i disse Ord, udtalte med stor Suffisance og Dristighed, en ikke ringe Grad af Frækhed, thi det viste sig föie Tid derefter, at Kassererens Regnskab var i stor Uorden; dog, inden det kom til retslig Undersögelse, unddrog han sig videre Ansvar ved en brat Död, og Kassen befandtes i Virkelighed paa god Vei til at blive tom.

I Directeurens stadige Fraværelse vare Kæmmererne de Styrende og Ledende i Toldkammerets Anliggender. Samlede, men med Berettigelse ved Forhandlingerne imellem dem til seperat Votum for den Enkelte, som maatte have en fra Majoriteten afvigende Mening, udgjorde Kæmmererne Toldkammerets Bestyrelse. Den ældste Kæmmererer havde förste Underskrivt, og repræsenterede ved visse Leiligheder Directeuren, men deeltog dog ligefuldt i Kæmmererernes Hovedarbeide med Skibsexpeditionerne. Correspondancen conciperedes af en af Kæmmererne, den, der efter indbyrdes Overeenskomst, bedst var Arbeidet voxen, til den Tid Etatsraad Berg, og reenskreves af en af deres Fuldmægtige. I tvivlsomme Beregningstilfælde recureredes, ogsaa for Formens Skyld, fra de expederende Contoirers Side til Kæmmererernes Decision, og disse vare saaledes i Et og Alt den locale Overauthoritet. Ud ad til stode de i Rapport, qua Collegium, til Toldkammerets Directeur, der, som alt bemærket, levede i Aalborg som Stiftamtmand, navnligen med Hensyn til Indstillinger, der angik Personalet; dernæst til det Kongl. General-Toldkammer og Commerce-Collegium, meest angaaende det hele Beregnings- og Kasse-Væsen; endeligen ogsaa i enkelte Sager directe til Majestæten.

Den saaledes overordnede Local-Bestyrelse havde dog den store Feil ved sig, ikke i sin Midte at have Fagmænd, der fra Grunden af kjendte til det hele Beregnings- og Klareringsvæsen.

Nödvendigheden har vel til enkelte Tider medfört, at recrutere Kæmmererernes Tal med en fagkyndig Mand, saaledes som alt meddeelt, med en Translations-Controlleur (Lütken*), men den saaledes brudte Bane er derefter igjen bleven opgivet, vistnok til stor Skade for Forretningernes gode og hurtige Gang. Den hele Besættelsesmaade af de ansvarsfulde Kæmmereerposter var efterhaanden bleven til en sand Uskik. Endnu temmelig unge Mænd, Protegès af Höitstaaende, der af forskjellige Grunde vare, eller bleve udsatte fra deres tidligere Livsstillinger for at gjöre en hurtig og god Carrière, anbragtes nu her, med Bibeholdelsen af deres tidligere Indtægter, forelöbigen i Egenskab af surnumerair Kæmmererer, for gjennem denne Adkomst at kunne rykke op i virkelig Kæmmereernumer ved forekommende Vacance; Stillinger, som de paa ingen Maade vilde have concureret til, naar de havde været vacante, kom de saaledes ubemærket nemt og let ind i, ved en simpel Oprykning, og det tildeels meget hurtigt.

Betræffende Translations-Contoiret, som laae os nærmest, og som i sin Virken upaatvivleligen havde den störste Indflydelse paa Udviklingsgangen af det hele Sundtoldvæsen, meddele vi yderligere en Indstilling af 26de Octbr. 1820 til Tolddirecteuren Moltke i Aalborg, om disse Forhold.

> Paa afdödo Geheimeconferentsraad og Tolddirecteur Numsens Forestilling af 5te Februar 1802 til det Kongl. General-Toldkammer i Anledning af en ved dette Toldkammers Translation indtruffen Vacance og Nödvendigheden af Personalets For-

*) Den som oeconomisk Skribent hæderlig bekjendte Fr. Lütken.

ögelse, blev blandt Andet besluttet, at i Stedet for forhen een skulde derefter tvende surnumeraire Elever antages, som hver aarlig skulde udbetales 50 Rd. af Kammerets Extracasse, og ved 6te Punkt i allerhöieste Resolution af 10de Marts 1802 blev bestemt, at saavel de anförte 50 Rd. til hver af de surnumeraire Elever, som 200 Rd. af Afgivten af Stempelforvaltertjenesten, skulde være til Tolddirecteurens Disposition, for ved ham efter eget Skjönnende at tildeles de Flittige og Trængende blandt Eleverne til Understöttelse og Opmuntring; men da de ovennævnte af Kammerets Extracasse udbetalte 100 Rd., ifölge allerhöieste Resolution af 19de Dcbr. 1806, derefter skulle som fast Gage anvises til Udtælling af den Kongl· Casse, og Modtagernes Qvitteringer gives paa den udstædte Anviisning, saa har siden den Tid intet Mere end de sidstanförte 200 Rd. af Afgivten af Stempelforvaltertjenesten været til Directeurens Disposition. Disse 200 Rd. ere, deels formedelst Pengenes ringe Værd i Krigens Aar, deels fordi den ældste Elev var givt, havde Kone og Börn at forsörge, og altsaa trængte til al den Hjelp, man kunde yde ham, blevne saavel i salig Geheimeconferentsraad Numsens Tid som siden efter af Kæmmererne, med deres Excellences Forevidende, deelte saaledes, at den ældste virkelige Elev har oppebaaret 150 Rd. og den yngste 50 Rd., og altsaa er Intet bleven tilovers til at opmuntre eller komme de surnumeraire Elever til Hjelp med, om fornödent gjordes, hvilket herefter letteligen kan blive Tilfældet.

Herhos maa komme under Betragtning, at Kammerraad Weise ved sin Forfremmelse til Translateur efter eget Tilbud, foruden 400 Rd. til Fuldmægtigen og fri Kost, Logis, Lys og Ildebrand til de 2de virkelige Elever, af sine Indkomster afgiver aarlig 2100 Rd. Sedler til Forbedring i de övrige Translationsbetjenters Kaar og som blandt disse ved allerhöieste Resolution af 25de April sidsleden ere fordeelte saaledes, at Enhver, fra Controlleuren af indtil den yngste virkelige Elev, efter sin Stilling er vel aflagt. Ikkun de surnumeraire Elever faae deraf ingen Deel.

Vel har Kammerraad Weise skrivtlig lovet at ville, de ikke ubetydelige Afgivter uagtet, paaskjönne disses Flid; men foruden at det vilde være ubilligt at ville forklare dette hans Lövte derhen, at han i det Tilfælde, at en surnumerair Elev, ved at tabe sin Fader eller Forsörger, blev sat i hjelpelös Tilstand, skulde bære Byrden alene og forsörge denne med alt Fornödent, saa ansee vi det som en stor Behagelighed for Tolddirecteuren at have det i sin Magt, formedelst anförte ham overdragne Disposition, ogsaa at kunne komme et saadant ungt Menneske til Hjælp, hvilket desuden hos et velartet Gemyt maa have den önskeligste Virkning, da Eleven maa föle forstörret Glæde ved at tildeles Understöttelse fra Tolddirecteuren selv, fordi han maa betragte samme ikke blot som en tiltrængende Hjælp, der ydes ham, men tillige som et Beviis paa sin höie Foresattes Tilfredshed og Yndest, der ikke kan Andet end opvække Arbeidslysten.

En saadan Disposition vil ganske tabes, naar Fordelingen af anförte 200 Rd. fremdeles ufravigelig og i samme Form skal skee saaledes som hidtil, da de virkelige Elever paa den Maade ville ansee det, der oprindelig i sig selv er en velvillig Gave, som en dem med Ret tilkommende Gage. At de i de senere Aar have betragtet den saaledes og derpaa stilet deres Qvitteringer, dertil er Aarsagen deels den Række af Aar, i hvilke Fordelingen er skeet saaledes, deels den Omstændighed, at det dem Tildeelte er af Toldkassereren bleven dem udbetalt qvartaliter, ligesom anden fast Gage, men af Ovenanförte formene vi det klart, at en Forandring heri vil være nyttig; dog ville vi i vor Forestilling desangaaende söge at forene det Hensigtsmæssige med den retskafne Translateur, Kammerraad Weises Önske, som er: at den nuværende, paa sin Post dueligé, sædelige og 28 Aar gamle förste virkelige Elev Kirck, maa saalænge som mueligt beholde en lige saa stor Deel af tidtanförte 200 Rd., som hans Formand, nu Assistent Ulstrup, har oppebaaret.

Vi indstille derfor allerunderdanigst:

1) at det i Deres Excellences Fraværelse maa tillades Kæmmererne i 1, 2 eller 3 Termíner aarlig af de

oftanförte 200 Rd. Sölv at anvise for den ældste virkelige Elev, Kirck, ¾ Parter, og for den yngste Elev, Olrik, ¼ Part, saalænge nemlig, at haard Trang hos de surnumeraire Elever ikke gjör Forandring nödvendig, i hvilket Fald nye Forestillinger for Deres Excellence, som anden Fordeling bör skee.

2) At saadanne Anviisninger ikke udstedes just ved Qvartalernes Udlöb eller hver Gang med en lige Sum, men til uvisse Tider og med uvis Sum, kun at de samlede Summer udgjöre det Bevilgede, og at Øiemedet, i hvilket Gaven er stiftet, opnaaes.

3) At i Anviisningerne udtrykkelig nævnes, at det Anviiste er en af Tolddirecteuren, Eleverne til ydermere Opmuntring, bevilget Gratification for udviist Flid og retskaffent Forhold. Elevernes Qvitteringer blive paa disse Anviisninger at give.

Paa denne Maade formene vi, at Elevernes Tanke om, at det de oppebære, er fast og reglementeret Gage, vil bortfalde, og Tolddirecteurens paa allerhöieste Resolutioner grundede Disposition gjenvindes Opnaaelsen af det Øiemed, i hvilket den er given.

Herpaa udbede vi os Deres Excellences bevaagne Resolution behageligen meddeelt.

Øresunds Toldkammer, den 28de Octbr. 1820.

Krogh. Berg. Hauch. Knudsen.

Til Deres Excellence
Hr. Geh.-Conferentsraad Moltke, Ridder af Elephanten, Storkors af Dannebrog, Øresunds Tolddirecteur og Stiftamtmand i Aalborg.

Forinden vi gaae over til af vore Optegnelser at meddele saavel vor Opfattelse og Bedömmelse af Forholde og Tilstande ved Toldkammeret, som en Række af Enkeltheder i Aarene 1827—1832, der nöie ville anskueliggjöre disse, troe vi i al Korthed at burde fremsætte en lille Reflexion, betræffende Fölgerne i Almindelighed af Sundfartens Tiltagende til den Tid.

Paa Farten gjennem Sundet yttrede Verdensfreden, der nu syntes betrygget for længere Tid, meer og meer

sin velsignelsesfulde Indflydelse ved foröget Handel og Omsætning og deraf fölgende, stigende Skibsfart. Men denne medförte ogsaa för ukjendte Fordringer paa en prompte og hurtig Expedition, ligesom ogsaa vor forbedrede Pengecours havde til Fölge, at Toldyderne, der præstere Betaling igjennem Vexelomsætning fra Banco eller Sterling, nu fölte dem stærkere berörte af Toldbelöbets Störrels, og begge disse Aarsager i Forening, gjorde, at Indsigelser og Klager fremkom langt hyppigere end forhen.

Det er nu, ved at skizzere Forholde og Tilstande saaledes som de skjönnedes at være af en i selve Toldfaget Virkende, med til den Tid 7 Aars Kjendskab til dette, at vi gaae over til Meddelelsen af Enkelthederne af vor Dagbog fra den Tid og fremdeles fortsat.

Brudstykker af min Dagbog fra 1827:

„For mig staaer Öresunds Told-Indtrader som en Indtægtskilde af saa stor Betydenhed for Landet, at ingen Omhu kan være stor nok, der gaaer ud paa at sikkre og bevare Landet denne store Rigdomskilde, en Velsignelse for det lille Danmark, uden hvilken dette vel neppe kunde bestaae som Monarchie imellem Europas mægtige souveraine Stater.

Paa en Tid, da alle Magter oplive Handel og Söfart og formindske de trykkende Baand, der hvile paa disse, kan det ei nægtes, at saavel Opholdet ved Klareringen i Öresund som Tolden, denne Sidste især for visse Varesorter, kan findes besværende, og at det ikkun er en daarlig Tröst for Udlændingen, naar vi, som det saa ofte skeer, svare ham: „De dankse Undersaatter ere de samme Gêner underkastede“, eller: „de maae betale den samme Told.“ Et af de höfligste Svar vi kunne vente herpaa af den Fremmede, er det: „Jer eget Lands Börn kunne I affordre hvad Paalæg, I behage, Vi derimod, vi give Jer en god

Dag.“ Der gives og dem, der see Sundtolden fra et langt mere fjendsk Synspunkt*), saaledes har jeg i et amerikansk Blad seet følgende Yttringer: „Vi have vidst at befrie os for at betale Röverstaterne Tunis, Algier og Tripolis Tribut, men endnu maae vi betale en saadan til Danmark ved Passagen gjennem Sundet.“ At der gives dem, der see Tolden fra en saa hadsk Side, maa ikke skrække os Danske, thi vor Ret til den nu og i Tiden maa vi ansee for ubestridelig, som begrundet paa ældgammel Hævd gjennem Folkeretten, der yderligere har faaet sin Bekræftelse ved höitidelige Tractater med næsten alle Stater, og som saaledes maa være ligesaa statsretligen begrundet, som hele den övrige europæiske Statstilstand med dens Institutioner. Vi have offret Lande, ja Kongeriger, for at kunne beholde Sundtolden, den kan bortfalde ved Forhandling imellem de respective Stater mod Vederlag, men det vilde være en Voldsgjerning at beröve os den uden et saadant.

Hvad jeg derimod af Hjertet önsker, er, at det maa staae Toldpersonalet stadigen for Öie, hvor upopulair Tolden i og for sig selv er, for at det i dets Fremgangsmaade i Alt, hvad der kan være tvivlsomt, maa forholde sig dobbelt forsigtig, paa det der ei skal gives de Toldydende Beviser mod os i Hænde, som kunne vidne om Overgreb, der kunde synes at grændse til en egenmægtig, ja vilkaarlig Behandling. Den upartiske Behand-

*) Forinden nærværende Bidrag til Sundtoldens Historie var saavidt fremmet, at det overgaves til Trykken, er der faldet os i Hænde en Piece af en Anonym, udkommet i Leipzig 1854 paa Gustav Mezers Forlag, betitlet: „Der Sundzoll und der Welthandel“, der sætter Sundtolden i samme hadske Lys. Vi haabe at leve den Dag, da vore sandfærdige Oplysninger om Sundtolden naae til Aaret 1854, og vi skulle da i vore Bidrag meddele Et og Andet som Gjendrivelse af flere af denne anonyme Forfatters, indtil det Latterlige gaaende, Overdrivelser og Usandheder.

ling som Tractaten af 1711 foreskriver (dog hvormange af Personalet læse Tractaterne; Toldrullen med dens Satser er deres Tumleplads) bliver i det daglige Liv saa let tilsidesat ved en Betragtningsmaade som den: Vi faae mere om vi tage det saaledes, eller: Kongens Interesse vinder ved at beregne det saaledes. Men just en saadan Betragtningsmaade leder til en partisk Eensidighed der, hvor ikkuu det Rette burde söges udfundet. Desværre gives der Tilfælde og slige Tilfælde forekomme ofte, hvor det er en reen Umulighed aldeles nöiagtigen at udfinde eller opgjöre Tolden. Hvor man saaledes, formedelst Ladningspapirernes Unöiagtighed eller Ufuldstændighed, er nödt til at handle saa godt som i Blinde, der er Ladningseieren eller Afskiberen selv Skyld i, om Tolden bliver unöiagtig. Dog, for i Toldfaget ret övede Folk, gives der mange Hjelpemidler til at udfinde det omtrentlige Rette. Naar blot alle Vedkommende lade sig det være ret magtpaaliggende og ei skye Besværet derved, saa lod utrolig Meget sig gjöre.

En Slags Klager og Besværinger, der nu for Tiden ere saa almindelige, betræffer de i Tariffen ei nævnte Varer, som altsaa ere Værdiposter og skulle betale 1 eller $1\frac{1}{4}$ pCt. af Varernes Værdi i Told. For nu at udfinde en saadan Værdie tyer man til den saakaldte Anslaaeningsbog.

Mange af de i Anslaaeningsbogen anförte Posteringer have uforandret henstaaet der i en Række af Aar og omendskjöndt man meget vel veed, at den Priis som de i sin Tid ere noterede til, saare lidet stemmer med Nutidens, saa er det sædvanlige Raisonnement: „Lad det blive som för, der er endnu ei klaget over den Post“ eller ogsaa: „Finde de dem overberegnede, da kunne de jo söge om Godtgjörelse“.

Naar Embedsmændene, af hvem deslige Sager ganske afhænge, see Tingene fra en saadan Side, hvo kan da

undre sig over, at Klager opstaae. En aarlig Revision af Værdieansættelserne og en periodisk Revision af Toldsatserne i Tariffen synes ligefrem at höre til god Orden i en Toldlov.

Under disse Omstændigheder er det jo ingen Under om der klages, og om de Handlende ogsaa omsider, efter megen Uleilighed og Skriverie af deres Commissionair hersteds, opnaae en Godtgjörelse, svinder den en Deel hen ved Fradrag af de 4 pCt. Föring, samt Porto, Coursforskjel og mere. Det er klart, at Sligt giver ondt Blod i Handelsstanden og at det öresundske Toldvæsen bliver mere udskreget og meget mere forhadt, end det behövede at være.

Jeg forudsætter med Vished, thi Alt hvad der er kommet mig for Öie fra höiere Steder bærer Vidnesbyrd derom, at det ei er vor ædle Konges Villie, ei heller Collegiets, at vi skulle tilvende os en Styver mere, end hvad Toldkassen har uafviselig Krav paa, og jeg anseer det derfor som givet, at en Fremgangsmaade, der smager saa stærkt af Mangel paa Evne til rigtigen at opfatte de Forhold, hvorunder vi virke, — for ei at sige af Indfald og Lune, lad disse endog have sin bedste Grund og sin bedste Undskyldning i Enkeltes misforstaaede Embedsiver, — ei vilde blive gouteret eller billiget fra oven af, om den kjendtes i sin sande Sammenhæng.

Da jeg tilmed anseer Klager over det lange Ophold, som Klareringen forvolder Skipperne, for i sine Følger at være mere farlige for Tolden, da de betræffe saa Mange, end Klager over en Overvurdring af en Værdiepost eller en for höi Toldsats, der komme fra en enkelt Handlende, som derved beröres generende, saa samle sig mine Önsker og min Tragten deri, at virke til:

1) at en bedre Ordning af Forretningsgangen, hvortil den

tilstedeværende Arbeidskraft, saa svag den end er, bliver hensigtsmæssigere at benytte, indföres.

2) at en liberalere og humanere Tone kommer til at gaae igjennem Forretningerne paa alle Trin og at alle Formaliteter og alle de smaalige Hensyn, inclusive det utidige „Geheimniszkrämerei“, som nu allevegne stikke igjennem og ere til Hinder for en rask, aaben og forstandig Forretningsgang, fjernes.

Her synes at være et passende Sted til at offre den stedfindende Expeditionsmaade nogle Betragtninger:

Omgangsmaaden med en Expedition i Translationen er sædvanligen den, at et Uddrag af Skibspapirerne gjöres ved Translateuren eller Fuldmægtigen i Contoiret, og den sig dertil stöttende Angivelse gjennemgaaes da af Controlleuren eller hans Hjelper, Assistenten, og efter de saaledes fremkomne Hovedsummer, beregnes da Tolden forelöbigen ved en af de yngste Elever. Endskjöndt en saadan udfærdiget Angivelse nu, som controlleret, burde være rigtig, saa hænder det sig saare hyppigen, at Feil, ofte af stor Betydenhed, begaaes af Translateuren eller hans Stedfortræder og oversees af Controlleuren, hvilke Feil da i Reglen ville blive opdagede endnu itide ved den specielle Beregning eller Udregningen, naar det kommer til Afstemning. Udregningen, som det i Toldkammersproget kaldes, er et extraordinairt Arbeide, der gjöres af Eleverne, hvorved disse, for at bruge et meget passende Udtryk, blive Controllens Control. Uden i nogen Maade at ville tænke paa derved at kaste en Skygge paa den dulige og som hurtig Arbeider endog ganske fortræffelige Controlleur Wessel, eller paa hvem, der i hans Sted controllerer, troer jeg, at det Mangelfulde ved Controllen, (og at Mangel er tilstede viser vel bedst alle de Feil, som berigtiges ved Udregningen og som altsaa ere overseete af Controllen) fornemmeligen, næst Arbeidets Mængde

og Afvexling og den Hurtighed, hvormed det skal gjöres, har sin Grund i den Methode, at Controlleuremn benytter Translateurens Uddrag og derved letteligen gjör sig skyldig i nogle af de samme Feil, som af denne ere begaaede, hvorimod Udfærdigeren af den specielle Beregning, der selv afcopierer Ladningspapirerne og saaledes arbeider mere selvstændig, ei efter Rimelighed begaaer netop de samme Feil som den, der har gjort Uddraget; naar Afstemningen saa omsider kommer og der er Misvisning tilstede, da leder först et nærmere Eftersyn til at opdage Feilene og betimeligen at faae dem rettede.

Naar derimod Controllen gjorde sit eget Uddrag, da vilde vistnok langt færre Feil begaaes; men dertil udfordredes et större Personale og mere Tid og heri ligger Grunden til, at en saadan bedre Control, hvilken ofte har været omtalt, ei er bleven indfört; thi det Ophold, der for en Skipper nu medgaaer til hans Klarering, er allerede langt nok og det vilde ei være raadeligt at indföre en Methode, hvorved dette endnu maatte blive længere.

Jeg vilde derimod ikke tage i Betænkning at anbefale den speceille Beregning som den eneste og bedste Control, maaskee med nogle særegne Undtagelser; men denne skulde da udfærdiges af Controlleuren og det halve Contoirpersonale, medens Translateuren med det övrige halve Personale udstædte Angivelserne, dog saaledes, at de som fik med Controllen at gjöre, vare de Ældre og mere Routinerede i Forretningerne, saa at det Stödende derved, saaledes som det nu finder Sted, nemlig: at de Yngre komme til at rette de Ældres Feil, bortfaldt.

Idet Controllen blev indrettet paa denne Maade, vilde Expeditionerne gaae langt hurtigere fra Haanden og jeg tvivler ikke om, at jo Contoirchefen, naar han stedse sörgede for at have flinke og nöiagtige Folk i

sit Contoir, vilde kunne udsende Expeditionerne ligesaa rigtige som hidtil og vel endog en heel Deel mindre afjadskede.

Efter en Optegnelse for Aaret 1827 har jeg, ved de af mig skrevne Udregninger, i Aarets Löb berigtiget Feil, overseete af Controllen, hvorved et Belöb af 1184 Rd. mere indkom i Kongens Kasse, end der uden en saadan Udregning vilde være indkommen. Men ei alene fra denne Side gjör den specielle Beregning stor Nytte; ogsaa opdages ved den mange Feil, hvorved Toldyderne ere blevne gjorte Uret og derved forebygges altsaa Reclamationer, der ellers, med megen Berettigelse, vilde fremkomme og just derfor være særdeles ubehagelige.

Medens Folk i Almindelighed antage, at Eleverne bruges til de allersimpleste Forretninger, Afcopiering Liniering, m. m. deslige, gaaer der factisk, med Undtagelse af den alleryngste i Contoiret, uendelig vigtige Forretninger igjennem deres Hænder og det hænder sig ei sjeldent, at de unge Öine see bedre end de ældre. Jeg kunde paavise berigtigede Feil i enkelte Expeditioner, hvorved Hundreder ja flere Tusinder paa et Bræt ved en Elevs Opmærksomhed ere blevne reddede for Kongens Kasse. Saaledes, en Feil paa et Nul, men som hverken var meer eller mindre end 1 Million Pd. Sukker, hvoraf Tolden belöb 1875 Sp. Af en saa storartet Natur ere de Forretninger som gaae igjennem deres Hænder, at mangen Inspecteur eller Toldkasserer ved et endog stort indenlandsk Toldsted, ikke nær have det i deres Haand at kunne gavne Staten saaledes, som en ringe Elev under Öresunds Toldkammer, som Staten lönner med, siger og skriver, 50 Rd."

Af min Dagbog den 10de Januar 1827:

"Som Fölge af den under den nævnte Dato afsluttede nye Convention med Preussen, ledsaget af en revideret

Öresunds Told-Tarif, blev denne beordret til Afbenyttelse og Efterlevelse for Toldkammeret i Fremtiden. Klareringstiden var, mærkelig nok, efter dens § 17, væsentlig uforandret. Om dens Positioner kunde være en Deel interessante Bemærkninger at gjöre, men de vilde nærmere henhöre under en systematisk Behandling og Critik af samtlige Toldtariffens Satser*).

I Aaret 1828 udvidedes Helsingörs Havn betydeligt, idet den kom til at optage i sig den Deel af Havet, der laae imellem den gamle Havn og den saakaldte nordre Arm, et Steenrev, der löb ud fra Fæstningens Terrain. Toldkammerets Udvidelse blev at sætte i Forbindelse med Havnens og med nye Reglements Ikraftræden, som var Gjenstand for Overveielse imellem de respective Authoriteter.

Toldkammeret meddeltes herom Fölgende:

Ved den med D'Herrer Kæmmererere stedfundne mundtlige Conference blev i Anledning af Helsingöers Havns Udvidelse og Anlæget af en Landingsbroe lige for Øresunds Toldkammer, der blandt andet havde til Øiemed at forebygge Broecaperiet, afhandlet de Foranstalninger, som maatte ansees hensigtsmæssige for, saavidt muligt, at bortrydde de Hindringer, der maatte være i Veien for Udförelsen af den allerhöieste Bestemmelse, som i den Henseende indeholdes i Rescriptet af 10de Octbr. 1729.

Dette har man, grundet paa D'Herr. Kæmmerereres Meddelelser, fundet bedst at ville opnaaes, naar de klarerende Skippere foranlediges til at bruge fölgende Fremgangsmaade:

Enhver landsættende Skipper standser ved Qvarantaine Vagthuset som er anlagt paa den yderste Pynt af den nordre eller mindre Havne-Mole; naar

*) Til en saadan har jeg fra för hiin Tid og indtil den allerseneste samlet et ikke ringe Materiale og forsaavidt nærværende Skrivt finder en velvillig Modtagelse hos Publicum, vil dette være mig en Tilskyndelse til at udgive en Tarif, der vil indeholde alle deslige Oplysninger.

Skipperen landsætter med Færgebaad iagttages dette efter Færgelaugets Instrux, landsætter han med egen Baad, maa det paasees af Qvarantainebetjenten og i Henhold til Anordningen for Færgelauget af 19de Mai 1820 § 10, ogsaa af Færgelaugets Opsynsmand. Naar han, efter Svarene paa de ham ved Qvarantaine Vagthuset forelagte Spörgsmaal, kan admitteres til den nærmere Undersögelse, henvises han til Qvarantainebroen; fra denne træder han ind i Qvarantainehuset og derfra ind paa Pladsen foran Toldkammeret. Qvarantainebetjenten henviser ham til Toldkammeret, og den ved Toldkammeret posterede Skildvagt instrueres om herved at assistere samt paasee, at Skipperen ikke antastes af Broecapere.

Naar Skipperne saaledes fra Qvarantainehuset udtræde paa Pladsen foran Toldkammeret, ville nogle og maaskee de fleste efter Henviisningen gaae paa Toldkammeret, og aflevere deres Papirer, hvor der da maatte være Bud tilstæde, som kunde före de med Byen Ubekjendte hen til deres Klareringscommissionair. Men upaatvivleligen ville der ogsaa gives Skippere, som ville paastaae först at gaae i Byen for at söge enten deres Consul eller Commissionair. Directe at tvinge disse, formenes at være betænkeligt. Men Øiemedet kan for det meste opnaaes indirecte; thi da Klarerings commissionairerne have, som saadanne, Borgerskab i Helsingör og ere Hs. Majestæts Undersaatter, kunde det forbydes dem, under Mulct og omsider deres Borgerskabs Fortabelse, at modtage nogen Skippers Papirer, förend de have været paa Toldkammeret. Vanskelighed i en almindelig Eensformighed, synes alene at möde fra Consulernes Side; thi det kan vel neppe formenes Skippere, som paastaae det, at de henvende sig först til deres Consuler, förend de gaae paa Toldkammeret. Forsaavidt Consulerne ikke tillige ere Skibsklarere, kan dette heller ikke antages at lede til Misbrug. Er Consulen tillige Skibsklarerer, kan det dog neppe formenes ham qua Consul at modtage og gjöre Rigtighed for sin egen Nations Skibspapirer, forsaavidt han contant betaler Afgivterne, men naar han, efter stillet tilstrækkelig Sikkerhed, nyder Credit, eller han klarerer for Skippere, der tilhöre andre

Nationer, træder han i Categori med almindelige Skibsklarere.

Den allerhöieste Befaling, at de Sundtolden klarerende Skippere skulle strax og directe forföie sig til Toldkammeret og aflevere deres Skibspapirer, förend de gaae i noget Huus, formenes saaledes at kunne lempeligen opnaaes, undtagen i de Tilfælde, at Skipperne paastaae at ville henvende sig til deres egen Consul og lade klarere ved ham. Den videre Udförelse af denne Forandring medförer, at Skipperne maae, saavel i Toldkammertiden som uden for samme, kunne aflevere deres Papirer uden Hindring og Ophold og möde lige Fremgangsmaade. I Mangel heraf, nödes de til, ligesom nu, uden for Toldkammertiden, at söge Opholdssted i Byen, hvorved Øiemedet forfeiles og der gives grundet Anledning til Klage over Standsning. Til dette Øiemed behöves, at Qvarantainevæsenets Betjente ere tilstede paa enhver Tid, for at de klarerende Skippere kunne have Tilladelse til at söge Havnen og landsætte strax, naar de ankomme.

Qvarantainevæsenet maa derfor være indrettet paa at kunne modtage Skipper-Forklaring til enhver Tid og give dem Adgang til Communication, og Sundtoldvæsenet maa derpaa strax kunne modtage Papirerne og forberede deres Expedition saaledes, at denne ved Toldkammerets Aabning fortrinlig og snarest mulig kan skee.

Hvorledes Qvarantainevæsenet kan organiseres til denne Hensigt, vil blive arrangeret af Qvarantaine-Directionen. Sundtoldvæsenet vil dertil behöve at een af Translationens og een af Passkriver-Betjentene bestandigen uden for Toldkammertiden maa være tilstæde; disse maa være ugivte Personer, som gives Logie paa Toldkammeret, og Fremgangsmaaden uden for Toldkammertiden vil blive ligesom i Toldkammertiden, at Skipperen, naar han udtræder af Qvarantainehuset, henvises af Skildvagten til Toldkammerets Portner, som strax förer Skipperen op paa Toldkammeret til den vedkommende Betjent, der modtager hans Papirer og giver ham et Expeditionum, hvormed han eller hans Commissionair indfinder sig paa Toldkammeret i Expeditionstiden.

H. Ex. Tolddirecteuren har fundet et saadant Arrangement önskeligt. Collegiet agter derfor, at det i sin Tid skal træffes, naar Havnen er fuldfærdig og de nye Qvarantaineindretninger traadte i Kraft. Men hertil udfordres fra Øresunds Toldkammers Side et större Locale i Toldkammerbygningen, hvilket vil gjöre Tilbygning fornöden, om hvis Foretagelse Collegiet er traadt i Brevvexling med det kongl. Rentekammer og hvorom D'Herr. Kæmmererere nærmere skulle blive meddeelt de fornödne Oplysninger.

Da det imidlertid vilde være tjenligt, om de omhandlede Foranstaltninger kunne sættes i Udförelse samtidig med Qvarantainevæsenets Organisation i dets nye Locale, önsker Collegiet at modtage D'Herr. Kæmmerereres Betænkning om, hvorledes dette under de nærværende Omstændigheder skulde paa den meest hensigtsmæssige Maade kunde være at udföre.

Generaltoldkammer og Commerce-Collegium den 26de April 1828.

Sehested. Oldenburg. Schleyer. Kirstein.
v. SchmidtPhiseldeck. Norman. Rawert. Thonning.
Wedel.

Til
de kongl. Kæmmererere ved Öresunds Toldkammer.

Af min Dagbog d. 7de Septbr. 1828:

„Med Skipper B. fra Rönne" var 1 „„Caisse contenant Echantillons de prudents de diverses Manufactures pesant 127 Kil. br."" Endsjöndt denne Kasses betydelige Vægt og Sandsynligheden for, at Indholdet, ihvorvel benævnt „Pröver", kunde være af betydelig Værdie, blev dog ingen Told deraf beregnet. Ligesaa med en anden fransk Skipper, som havde lastet, 1 „„Caisse Echantillons de Quincollerie valeur 500 francs"", af hvilken heller ingen Told blev beregnet. Her kan med god Grund spörges: indtil hvilken Værdie, eller indtil hvilken Omfang, Vægt eller Störrelse, kunne saakaldte „Pröver" være berettigede til at passere toldfrie? Herom existerer ingen authentisk Bestemmelse og det

ligger ganske i det expederende Personales Hænder dermed at gjöre, hvad det tykkes. For en „„Recieve““ med $\frac{1}{16}$ Tönde Sild, eller lignende Bagatel beregnes 1 Styver i Told; det var saaledes meget rimeligen, at slige Smaating, der ei kunde komme til at betale en fuld Styver, passere toldfrie og at derimod Told, beregnedes af desligе værdiefulde Pröver, som foran nævnt. At indgaae med Forslag desangaaende til höiere Authoriteter laae jo lige for Haanden, men at faae saadant gjort, hörer næsten til de umulige Ting.“

Af min Dagbog d. 22de Marts 1829:

„Denne Dags Eftermiddag blev Toldkammeret paa nye aabnet efter at have været lukket siden 23de Januar, i hvilken Tid Sundet var aldeles tilfrossent, saa langt Öiet kunde naae. I Havnen, paa hvis store Nytte man i denne Vinter fik de öiensynligste Beviser, var indtil d. 25de Marts indkommet 54 Skibe og senere indkom endnu 35; altsaa ialt 89 Skibe og flere kunde Havnen ei optage.

Den 9de April klareredes 103 Skibe, som alle vare i den störste Forlegenhed med, hvor de skulde tye hen, da Havnen var propfuld med Skibe og Passagen Sönder paa aldeles stoppet ved en fast Iismasse fra Hveen, Drogden op. Heraf vil sees, at Havnen burde have været anlagt efter en endnu större Maalestok og have indtaget en Deel af Bugten for at kunne svare til Skibsfartens Tarv og Interesse. — Natten imellem 9 og 10 April frös det 6 à 7 Grader og det saae overalt saa vinterligt ud, som vi vare i Januar. Först den 15 April blev Farvandet, Drogden ud, aabent, saa at Skibe kunde passere.“

Af min Dagbog d. 6te May 1829:

Med Capit. G. fra Rio Janeiro indtraf en Casus, som med Hensyn til Arbeidet i Tranlationen for Fremtiden

kan i sin Conseqvents have saare vigtige Fölger, den nemlig: at Vægten i Connoissementerne var udfört i engelske Pund. Skjöndt dette mange Gange forhen har været Tilfældet med andre Skippere, har man ei reflecteret derpaa, men taget Pund for Pund. Nu kom Chr. Borrics, som Skipperens Agent, og gjorde sine Bemærkninger desangaaende, som ledte til, at Translateuren gav Ordre til, at Vægten her skulde reduceres til brasilianske Pund, ved i Henhold til Krügers Contoirist at fradrages $1\frac{1}{6}$ pCt. Dette er det förste Tilfælde, der er forekommet herved Toldkammeret, hvor en slig Reduction er gjort. Vel har det hændet sig for Ladninger, lossede i Kjöbenhavn og for hvilke den danske Toldsedel, istedetfor Originalpapirerne fra Indladningsstedet, blev nedsendt for derefter at berigtige Tolden, at visse Procenter bleve tillagte den danske Vægt for at gjöre den lig med Indladningsstedets. Dette er skeet i Betragtning af, at det maatte have ligget i Ladningseierens Magt at sende os de rette Papirer, hvilket de efter al Sandsynlighed ei have gjort, i det Haab derved at lucrere; men til fremmed Sted have vi stedse taget den i Originalpapirerne anförte Pundevægt for god, uden videre Reflection. Saaledes vil i Connoissementer fra Triest sædvanligviis findes hollandske Pund, fra Sicilien ofte engelske Pund, fra Holland preussiske Pund o. s. v. I alle disse Tilfælde har hidtil ingen Reduction fundet Sted. Da Begyndelsen til deslige Reductioner nu i det nævnte Tilfælde er gjort og det for den ringe Forskjel af $1\frac{1}{6}$ pCt., saa maa vi conseqvent vente, at Raden vil komme til Reductioner i det uendelige og det til stor Skade for den saa meget önskede hurtigere Expedition; thi et indviklet Beregningsvæsen og en hurtig Expedition lade sig ei forene.

Jeg, som har været saa vant til at see saa meget af Eensidighed og Lunefuldhed under Gjennemförelsen af

et saakaldet Princip, har faaet dyb Respect for Collegiets sunde og rigtige Bedömmelse af vore precaire Forhold i de flere Sager, der ere komme til denne Overauthoritets Decision. Saaledes ved de nylig faldne Resolutioner, betræffende Olie og Viin, hvor Collegiet desiderede, hvad der netop har været den Anskuelse jeg stedse har sögt at gjöre gjældende, at Toldkammeret her havde at holde sig til det i Ladningspapirerne opförte Antal Piber eller Oxehoveder og ikkun hvor Fustager, altsaa en ubestemt Störrelse, vare anförte, der maatte Maal eller Vægt, tages i Betragtning, ved den i saa Fald nödvendige Reduction til Piber etc."

Af min Dagbog d. 27de Juni 1829:

„I Dag skeete en Forandring i Beregningsmaaden for Sparrer fra Narva, som i lang Tid, uden Hensyn til Störrelsen, ere blevne beregnede som ordinaire eller Skufstænger. Capitain Pierce indehavde en heel Ladning Sparrer, hvoraf nogle indtil en Længde af 60 Fod og 12 Tommers Diameter. Ubilligheden i, at disse svære Sparrer, skulde beregnes som Skufstænger, fandt jeg saa stor, at jeg af al Kraft sögte at bevæge Translateuren og Controlleuren til hermed at foretage en Forandring, der, som det forekom mig, var aldeles forsvarlig i Henhold til Tariffen, ja endog samstemmende med en rigtig Forstaaelse af dens Positioner. Det lykkedes mig ved denne Leilighed at gjöre dette indlysende for de nævnte Herrer og Fölgen blev, at Sparrer fra nu af og i Fremtiden, ogsaa fra Narva, skulle beregnes: under 36 Fods som ordinaire Sparrer, paa 36 Fod og derover, efter Tariffens Bestemmelser i Almindelighed."

Af min Dagbog d. 12 Septbr. 1829:

„Den finske Skipper H. fra Brake til Christinestad, som i Dag klareredes, blev os (Translations Contoiret)

mistænkelig formedelst Uorden i sine Papirer og ved den usandsynlige ringe Vægt, der fandtes indfört i saavel hans Connoissementer som i hans Manifest, for forskjellige Colli Kjöbmandsvarer. Vi underrettede nu Inspecteuren om vor begrundede Mistanke og bad ham undersöge Sagen nærmere. Dette skeete og det befandtes, at den opförte Vægt ikke var den virkelige men derimod en fingeret. Skipperen, som nu var i Klemme, tilstod og afgav en skrivtlig Erklæring, hvorefter omtrent den dobbelte Vægt fremkom. Forskjellen i Told for denne Skipper blev vel ikkun 15 Sps., men af samme Slags Expeditioner have vi senere havt flere, hvorved Toldbelöbet, der, efter Planen, skulde besviges, belöb til 100 Sps. og mere, hvilket ved vor Opmærksomhed blev forhindret og afværget.

Disse Opdagelser og mange flere lignende, der ene og alene skyldes Translationspersonalets Paapassenhed og Conduite, tvivler jeg meget om ville komme Personalet til ringeste Ære eller Gode, da Rapporter til Overauthoriteterne desangaaaende aldrig indgives fra Translateuren, medens jeg nok tör forudsætte, at Inspecteuren for sit Vedkommende ikke vil undlade at gjöre sig vigtig dermed.

Det vilde sikkerligen befindes at være i god Orden og tjene til at bringe Contoirets heldige Virken lidt i Minde, om Translateuren tog sig det over, at gjöre Ind beretning om deslige Opdagelser, der saa ofte gjöres i Contoiret, for at Collegiet, og Hs. Majestæt igjennem det, maatte komme til Kundskab om, at de bedste Inspecteurer sidde i de expederende Contoirer, medens den virkelige Inspecteur ikkun, med Undtagelse af at lade gjöre Jagt ved Qvarteermesteren efter de smaae svenske Fartöier, der forsöge at liste sig forbi, ikkun formaaer saare lidet, naar de Skyldige ei, saa at sige, blive ham

paaviste fra de nævnte Contoirer, da Inspecteuren i saa Fald, som Mellemmand, kan være til megen reel Nytte".

Af min Dagbog d. 20de April 1830:

„For at forhindre en falsk Værdieangivelse i Ladningspapirerne, skal det i ældre Tider have været Tilfældet, at Öresunds Toldkammer, mod at tilsvare den i Papirerne angivne Værdie, overtog Varerne. Omvendt maatte Handelsstanden önske, aldeles i Analogie med det Anförte, at have en lignende Berettigelse til, naar Toldkammeret ansatte Varerne til en uforholdsmæssig höi Værdie, da at kunne fordre denne Værdie udbetalt af Toldkammeret, mod at Samme beholdt Varerne, hvorved de Handlende jo jevnligen maatte finde en gunstig Afsætning for et eller andet saadant Vareparti. Et Exempel af den Art forekom i Dag med Capitain Moritz fra Nantes, for hvem 1 Qvart og 1 Feuillette Flintesteen, vog 170 Kil. brt., bleve ansatte til 75 Sps. i Værdie; altsaa næsten 3 Mk. pr. Pd. Flintesteen.

Jeg tillod mig at indvende mod denne Ansættelse, at den dog var altfor urimelig höi; men höiere Foresatte meente, at man i Boutikkerne gav 4 Sk. for Stykket af deslige kogte franske Steen og om man nu endog antog, at den Handlende havde 100 pro Cent Gevinst derpaa, saa var Indkjöbsprisen dog 2 Sk. og der maatte dog gaae en heel Deel af slige Steen paa Pundet. Beregningen blev, i Henhold til dette Raisonnement, uforandret.

Ret megen Skade for de Handlende, at Toldpersonalet bruger saa faa Flintesteen; thi hvis kun ret mange behövedes og disse bleve betalte med 4 Sk. Stykket, da kunde vist den Kjöbmand, der var lykkelig nok til at faae denne Leverance, snart blive en holden Mand.

Her ansaae min gode Foresatte sig virkeligen for at være i sin gode Ret, ved at handle som han gjorde.

Det var i Sandhed hans subjective Overbeviisning, hvorefter han handlede. Feilede han her, og jeg troer han gjorde det, da hidrörte Feilen fra Mangel paa Indsigt og et rigtigt Skjön, ei af Mangel paa god Villie. At minde ham om den Instrux for Öresunds Toldembedsmænd, saavel til Veiledning som til Advarsel, der findes i Tractaten af 1701 dens § 4, hvilken forövrigt kunde være ret tjenligt nu og da at bringe visse Folk i Erindring, var saaledes i dette Tilfælde, hvor der virkelig handledes efter bedste Overbeviisning, ikke paa rette Sted, hvorvel den virkeligen randt mig i Sinde ved denne Leilighed".

Af min Dagbog d. 21de April 1830:

„Paa en travl Dag som denne, bliver det ret indlysende, hvorledes en stræng overholdt Arbeidsfordeling imellem Personalet i Contoiret her ei er paa rette Sted, saa meget mindre, naar den med en vis hensynslös Lunefuldhed hævdes af Contoirchefen. Saaledes have vi i Eftermiddag i de nederste Rum vist 16 forskjellige Smaaexpeditioner, tildeels med 1 Connoissement, Salt, Kul og Lignende, af hvilke ikke faa ere komne imellem 12 og 1 i Middags, og som indtil nu, Kl. 5, ligge urörte. Endskjöndt jeg næsten en Time har været færdig med mine Stykgodsfarere, for saavidt jeg har kunnet arbeide paa dem, og Intet har havt at bestille, kan jeg dog ikke faa Lov til at gjöre dem færdige, men de skulle vente indtil enten Translateuren eller Fuldmægtigen faae Tid til at tage fat paa dem og naar nu den utaalmodige Skipper eller den paa hans Vegne utaalmodige Skibsklarerer lader forhöre, om den eller den Skipper ei endnu er færdig, saa maa de Vedkommende lade sig nöie, med et afvisende utilstrækkeligt Svar, som: at hans Tour ei endnu er kommen, etc., etc.

Naar Arbeidet blot blev gjort rigtigt, saa synes det at maatte være Contoirchefen ligegyldigt, ved hvilken

Person i Contoiret det skeete, om han var Fuldmægtig eller Assistent; vanskeligt vilde det kunne forsvares for Overauthoriteterne, hvis de kjendte den skadelige Indflydelse slige smaalige Hensyn have paa Expeditionens Gang, i det Formaalet, Hurtighed og Nöiagtighed forenede, synes aldeles at blive overseet for Petitessers Skyld."

Af min Dagbog d. 23de April 1830:

„I hvilken Grad en Skipper lider Uret ved sin Expedition, naar hans Papirer komme i uövede Hænder, havde vi i Dag et frappant Exempel paa. Capt. H. fra London, der meldte sig Kl. 9 og som, expederet ved en mere Övet, mageligen vilde have været færdig samme Formiddag, blev under en Begynders Hænder först færdig imellem 6 og 7 Aften."

Af min Dagbog d. 8de May 1830:

„Om hvilke betydelige Partier Bomuldsgarn, der passere Sundet for Tiden og om den overordentlige Tilvæxt i Forsendelsen af denne Varesort fra engelske til russiske Havne, vil man faae et Begreb ved at bemærke, at alene 6 Skibe, der klareredes den 7de og 8de May, indehavde följende Partier:

D. 7de May	Capt. Murray	500	Baller	438,904 Pd.
	Hesseltine . .	280	—	234,935 -
	Thompson . .	539	—	485,100 -
	Ashton	519	—	457,070 -
	Jackson . . .	801	—	680,846 -
	Donaldson . .	864	—	759,351 -
	altsaa	3503	Baller	3,056,206 Pd.

Capt. Donaldson betalte for den anförte Reise den störste Told, som noget Skib vides at have erlagt,

nemlig: for Bomuldsvarer . . .	5695	Spc.	7 Sk.
og for andre Varer	393	—	39 -
Ialt	6088	Spc.	46 Sk.

Medens Tilförselen af denne Varesort til Östersöen igjennem Sundet er i saa stærk Stigende, gives der en anden courant Varesort, Caffe nemlig, der er i ligesaa frappant Aftagende. I ældre Tariffer, saaledes i Marcans fra 1795, findes anfört, at Caffebönner svare 1 pro Cent af Værdien, (vide Kammerets Circulair Skrivelse af 16de Septbr. og 4de Novbr. 1780).

Til denne Tid maa Værdien have været ½ Rd. pr. Pd., som den ogsaa findes noteret til i vore ældste Anslaaeningsböger, men senere, da Caffebönner endog er gaaet ned til 20 à 24 Sk. pr. Pd., er imidlertid hiin höie Ansættelse forbleven uforandret, ja er endog overgaaet til en tilsvarende Tarifsats, 100 Pd. 24 Styver, som nu er en meget trykkende Told for denne Varesort.

Da Handelen nu engang ikke lader sig tvinge, saa aftager, som Fölge af den omtalte höie Told, Caffeforsendelserne gjennem Sundet saa betydeligt, at der nu komme Stykgodsfarere fra London til Danzig og Stettin, der slet ikke medbringe Caffe, medens denne Vare forhen til disse Steder udgjorde den principale Deel af Lasten, hvoraf ei sjelden erlagdes 1000 Spc. for et enkelt Skib.

Vi ere i Sandhed lidet fremsynede ved at soutenere deslige overdrevne Toldsatser".

Af min Dagbog d. 7de Juni 1830:

„Allerede længst havde en af Toldkammerets ældste, dygtigste og hæderligste Embedmænd, Etatsraad Told-

kæmmererer Berg, formedelst sin höie Alder og dermed forbundne Svaghed, anholdt om en betingelsesviis Fritagelse fra sin Function som Kæmmererer. Etatsraad Berg havde i mange Aar været den af Kæmmererne, der særligen havde med Correspondancevæsenet at gjöre, og da dette under en tiltagende Skibsfart stadigen udvidedes, havde man længst været betænkt paa at udvirke en Forandring deri, saaledes som man antog, at det mere hensigtsmæssigt kunde indrettes. En saadan Forandring var netop kort forinden skeet ved Stempelforvaltertjenestens Besættelse med Kammerrad Zeiner.

Da Resolutionen paa Etatsraad Bergs Ansögning oplyser flere Forhold, som kunne have sin Interesse at kjende for en efterfölgende Slægt, saa vil jeg ansee det som i den Anledning oplysende at meddele selve Resolutionen, der lyder saaledes:

Hr. Etatsraadens allerunderdanigste Ansögning om, paa Grund af Alder og Øiensvaghed, at entlediges under visse Vilkaar fra Deres Embedsforretninger som Kæmmererer ved Øresunds Toldkammer, har Collegiet allerunderdanigst foredraget Hans Majestæt Kongen. Men da Deres lange Erfaring i de öresundske Toldsager gjorde det önskeligt, saavidt Deres Alder og Svaghed tillade det, at De vedblivende deeltager i Forretningerne, modtog Collegiet saameget hellere Hr. Etatsraadens Ønske om, fremdeles at blive staaende i Detaillen som Kæmmererer, som dette kunde tjene til at fremme den nu allernaadigst bifaldte Foranstaltning, at Stempelforvalteren herefter, til Lettelse for Kæmmererne, fungerer som Secretair og Contrabogholder ved Toldkammeret. Ved herom at nedlægge allerunderdanigst Forestilling, er det Collegiet behageligt at kunne underrette Hr. Etatsraaden om, at Hans Majestæt Kongen under 30te f. M., blandt Andet, allernaadigst har resolveret saaledes: „Vi ville allernaadigst have Etatsraad, Ridder af Dannebrogen og Dannebrogsmand, Frederik Wilhelm Berg, efter hans Ansögning, indtil videre fritaget for Deel-

tagelse i Clarerings-Forretningerne ved Øresunds Toldkammer, imod at han, saa ofte han selv önsker det, eller han tilkaldes og hans Helbred maatte tillade det, vedblivende deeltager i de deliberative Forretninger, og maa han, i Betragtning heraf og paa Grund af hans lange og særdeles troe Tjeneste, vedblive at nyde den reglementerede Gage, og fra 1ste Mai d. A. af oppebære $\frac{2}{3}$ Dele af den ham hidtil tilfaldne (Gage) Andeel af Kæmmererersportlerne. Derhos bifalde vi allernaadigst, at den $\frac{1}{3}$ Deel, som Etatsraad Berg afgiver af Kæmmererersportlerne, fra 1ste Mai. d. A. af, maae tilfalde Justiceraad og 1ste surnumerair Kæmmererer Prosch, imod at han forholdsviis med Etatsraad Berg bærer Byrderne ved Embedet og samtidigt til Justiceraad og 2den surnumerair Kæmmererer Bugge afstaaer de 700 Rd. Sölv aarligen, som Etatsraad Schou afgiver. Ved herom at underrette Hr. Etatsraaden, forventer Collegiet, at De med Deres sædvanlige Nidkjærhed og Iver for den kongelige Interesse vil, saavidt muligt, veilede Kammerraad Zeiner i Correspondancevæsenet og, især i Begyndelsen, være ham behjælpelig ved Sagernes Actering og Behandling, overeensstemmende med foregaaende Tilfælde. Med Hensyn til Udbetalingen af Hr. Etatsraadens Andeel af Sportlerne m. v. er den fornödne Foranstaltning truffet.

Generaltoldkammer- og Commerce-Collegium den 5te Juni 1830.

Til
Hr. Etatsraad F. W. Berg, Kæmmererer ved Øresunds Toldkammer, Ridder af Dannebrogen og Dannebrogsmd.

Af min Dagbog d. 7de April 1831:

„Med Capit. Trock fra Boston var indladet 45 Fade Querectronbark, 68,513 Pd. som han angav at være værd 20 Pjastre pr. Ton., altsaa 612 Spc. i det Hele. Efter vor Værdietabel vilde samme Partier være blevne ansatte til 2,441 Spc. altsaa til det 4 dobbelte. Enten ansætte vi denne Varesort meget for höit, til Tab for Eierne, eller ogsaa, som i dette Tilfælde, tage vi Skippernes Udsagn,

uden nærmere Beviis, for godt, til Tab for Toldkassen. Forskjellen er her saa overmaade stor, at vi jo i mange forekommende lignende Tilfælde enten maa komme til at gjöre Uret eller til at lide Uret.

Önskeligt vilde det være, hvert Aar at faae Priiscouranter fra de störste Handelsstæder, for derefter at kunne regulere en passende Middelpriis for vore Ansættelser i det löbende Aar. Derved vilde mange begrundede Klager forebygges".

Af min Dagbog d. 17de April 1831:

„I Anledning af det nye Translationscontoirs Indvielse havde Translateuren foranstaltet en Dejeuner i Klubben for Contoirpersonalet. Her gjorde Translateuren, ved Udbringelsen af en Skaal, Personalet det höitidelige Tilsagn, at han, som vel mærkede, at hans Kræfter toge af, ikkun vilde oppebie Aarsdagen for sin 50 aarige Tjenestetid i Toldkammeret for da at trække sig tilbage og give Plads for yngre og bedre Kræfter, baade til Tjenestens og til disses Vel.

Det var jo et meget net Træk af Translateuren. Ret önskeligt havde det været, saavel for Forretningerne som for ham selv og for Personalet, om han var bleven dette Forsæt tro. Dette skulde nu ei blive Tilfældet, hvorimod han stedse viste sig meget betænksom mod sine Underordnede og paaskjönnede deres Iver og Arbeide ved af sine rundelige Indkomster at give dem aarlige Tillæg".

Af min Dagbog d. 2den May 1831:

„I Aaret 1830 arbeidedes stærkt paa Localernes Udvidelse ved Tilbygninger, og Arbeidet under Tag fortsattes ved Hjelp af Ovnvarme hele Vinteren. Herved blev det muligt tidlig paa Foraaret 1831 at kunne tage enkelte Dele af det nye indrettede Locale i Brug, saaledes

som allerede under 14de April var gjort med Translationscontoiret i dets nye Skikkelse.

Med Localernes bedre og hensigtsmæssigere Indretning fölger den Behagelighed for Skipperne og Skibsklarererne, at Forretningerne til enhver Tid skulle skee paa selve Toldkammeret, hvortil Begyndelsen allerede i 1828 var skeet. Herved var den tidligere Löben omkring i Byen til Embedsmændenes Boliger, som fandt Sted til flere Tider af Dagen og af Aaret, aldeles bortfalden. Nogle Smaaboliger, 4 i Tallet, vare blevne indrettede i Sideflöiene, for at tjene til Beboelse for Yngre og Ugifte i Contoirerne, og disse paalaae det nu, udenfor den ordinaire Contoirtid, at være tilstede, for at modtage Skipperne og forberede deres Expedition.

En saadan Bolig flyttede jeg ind i idag. Saavel jeg som Enhver, der efter mig vil komme til at boe her, har al Aarsag til at være tilfreds med disse Boliger, thi de ere unægteligen blevne bedre, end vi fra Begyndelsen havde Haab om, da det faldt haardt, at faae indrömmet et lille Sovekabinet til hver Leilighed, hvilken Begjæring Kæmmerererne ei strax vilde give Gehör, den Tid da Tegning og Overslag gjordes. Först lidt efter lidt fik vi dem til at gaae ind paa vore Önsker desangaaende, hvortil det ei bidrog lidet, at daværende 1ste Elev, Olrik, og jeg, som 2den Elev, ei længere vare puur unge Mennesker, men allerede Mænd, der havde tjent i mange Aar, og som gjorde en saadan Fyldest ved vort Arbeide, at vore nærmeste Foresatte vel havde Aarsag til at tage noget Hensyn til os og vore billige Önsker, som, i dette Tilfælde, dog kom vore Eftermænd, igjennem Generationer, tilgode".

Af min Dagbog d. 15de Mai 1831:

„E. Schouws Examen foregik i Dag. Efterat den i et heelt Aar var bleven udsat fra en Tid til en anden,

slog omsider den afgjörende Time. Schouw blev indkaldt i Translateurens eget Værelse, hvor Kæmmerererne og Controlleur Wessel vare tilstede, og her gik da den saa vigtige Examination for sig. Men o Jammer! Det Hele bestod i en, knap 10 Minuters Afhöring efter en Opsats, hvoraf Examinanten havde været meddelt en lignende, i hvilken de Spörgsmaal, der vilde blive gjorte, og de Svar, som derpaa skulde gives, vare anförte. En saadan Examination bliver heel latterlig og burde hellere aldeles udelades, end at udföres paa en, med det egentlige Formaal saa lidet passende Maade. En Examen, som Slut paa Prövetiden, kan ogsaa i vort Fag være ganske hensigtsmæssig for det unge Menneske, som oplæres her; der er da et Maal for ham at stræbe efter at faae opnaaet og desaarsag at tilegne sig den Indsigt, som dertil udfordres, snarest muligt, Fra den Tid, at Examen er tilendebragt, kan da ogsaa först hans egentlige Tjenestetid regnes, og dette er for hans Fremtid ei uvigtigt; tilmed har den, om end ringe Gage, som han da vil opnaae, og som ere de förste Penge, han selv fortjener, noget sært Tiltrækkende ved sig og er et Moment i Ungdomsalderen af megen större Betydenhed, end en Fortjeneste af langt betydeligere Summer i en senere Alder.

For saa vidt kan jeg vel önske, at holde paa Examen; men den skulde da ogsaa have et ganske andet Omfang og en större Betydning for Examinanten, end hvad vi nu ere Vidne til ved de senere Examina, og dette saameget mere, som de Yngste i Contoiret meer og meer fritages for de mange Byærinder, der för hörte med til deres Function, men som nu besörges ved Portner og Bud, og saaledes, fremfor för, ene kunne holdes til Contoirforretningerne. Som Fölge heraf burde de först antages i en noget mere fremrykket Alder og med et bedre Grundlag af Elementair-Kundskaber end

det, der tidligere med Rette kunde fordres, da de antoges i Confirmationsalderen.

Som de bedste Aspiranter til Ansættelse i Toldkammeret, skulde jeg ansee flinke unge Contoirister fra Handelshusene her i Byen, i en Alder fra 17 til 20 Aar. Disse vilde, ved den Fordannelse og Forberedelse de have nydt, snart kunne sætte sig ind i det Særegne ved vore Klareringsforretninger, og de Ældre i Contoiret saaledes fritages for at være Skolemestere for den meget raa Ungdom, der nu antages, og hvoraf saa Mange tegne meget daarligt for Fremtiden. Saameget er mig klart, at det seer galt ud for os, hvis ingen Forandring i den Henseende maatte foregaae i vort Contoir; thi medens Alderens Svagheder gjör sin Indflydelse gjeldende paa de Ældste i Contoiret, see vi stadigen vore Forhaabninger til de Yngste slaae feil. Den Ene efter den Anden synes at mislykkes, og det er da intet Under, saa uheldig som Translateuren er i sin Behandling af dem".

Af min Dagbog den 1ste Juli 1831:

„At den höist urigtige Afsondring, der her ved Toldkammeret finder Sted, imellem de 2 Hovedcontoirer, Translationen og Expeditionen, hvis Arbeider ere saa nær beslægtede, foruden en daarlig Benyttelse af Arbeidskraften, ogsaa gjör sin Indflydelse gjeldende med Hensyn til Gjennemförelsen af selve Toldprinciperne, er ligesaa indlysende, som det er beklageligt.

At det skal bero paa den tilfældige Omstændighed, under hvilket Contoir ved samme Toldsted en Skippers Expedition sorterer, om Tolden af Ladningen skal blive 100 pCt., eller mere, höiere eller lavere, det er dog virkelig vel galt. Og ikke desto mindre er Saadant jevnligen Tilfældet hos os. Saaledes med Beregningsmaaden af de benævnte „Kips or Colfskins". Paa samme

Tid, som vi i Translationen beregne de i Flæng kaldte Qvie eller Kalveskind for Huder, naar de veie 4 à 5 Pund pr. Stk., regnes i Expeditionen, nu Passkrivercontoiret, samme Varesort ikkun for Huder, naar de veie 15 Pund pr. Stk., ellers for Kalveskind.

Ved gjentagende stærkt at fremhæve, hvilket Ansvar det var for de respective Contoirer, fremdeles at holde paa en saa uregelmæssig og afvigende Beregningsmaade, bragte jeg det endelig til, at en Conference desangaaende blev berammet. Ved denne blev det imellem Kæmmererne og Translateuren vedtaget, at i begge Contoirer skulde for Fremtiden „Kips“ regnes for Huder, naar de veie 10 Pund og derover, som Kalveskind derimod alle under 10 Pund i Vægt pr. Stk“.

Af min Dagbog d. 5te August 1831:

„I Dag kom Kammerherre Krogh ind i Translationen, og tilkjendegav Olrik og mig, at de Herrer Kæmmererere havde udseet os To til et Hverv, der i Henhold til en Skrivelse fra Collegiet var paalagt Toldkammeret at foranstalte udfört tilbörligen. Dette Hverv var just ei meget behageligt. Cholera Morbus var i denne Sommer udbrudt med Voldsomhed i flere östersöiske Havne, og det gjaldt nu at holde de Skibe, der maatte have Syge og Döde oubord, fra Communication med Landet, og dog ikke gaae Glip af Tolden. Desaarsag var bestemt, at en Embedsmand fra Toldkammeret skulde, i Fölge med Quarantaine-Lægen, gaae paa Siden af deslige Skibe, og der mundtligen optage de fornödne Oplysninger af Skipper eller Styrmand om Skibets Ladning, for i Henhold til disse Oplysninger at udstæde Angivelse over Lasten og see Tolden ved Skibets Commissionair i Helsingöer berigtiget. Olrik ansögte om Fritagelse for det ham tiltænkte Hverv, paaberaabende sig, at han ei kunde taale Söen og at hans Helbred ei tillod ham at udsætte

sig for Regn, Blæst etc. I hans Sted blev Controlleur Wessel, ved Kammerherren, bevæget til at overtage, skifteviis med mig, de i den Retning forekommende Expeditioner".

Af min Dagbog d. 8de April 1832:

„I Dag kom en Udregning Translateuren i Hænde, som var udstædt fra A. v. Deurs's Huus, for en Rostocker-Skipper, Busch, der ved Klareringen blot havde afleveret et Total-Connoissement over Ladningen, for derved at spare Udgifterne ved den specificerede Beregning, medens at Klareringshuset nu, efter de separate Documenter, havde udfærdiget en lignende Udregning, som den, der ellers udgaaer fra Toldkammeret, bestemt til at circulere til Toldnotering imellem Klareringshusene. Translateuren, der ei kunde være ligegyldig ved et saadant formeentligt Indgreb i hans Virksomhed, tog desaarsag den Beslutning, at ville for Fremtiden give de i Translationen udstædte specielle Beregninger en Authorisation, som de forhen havde savnet, ved at underskrives af ham som Embedsmand. Man kunde da antage, at de andre Klareringshuse ei vilde notere Told paa Specificationer, hvor en saadan Authorisation manglede, og at deslige Specificationer af dem vilde blive kjendte som ikke officielle Actstykker".

Af min Dagbog d. 16de April 1832:

„Fra Klareringshusene i Helsingöer var ved flere Leiligheder forebragt Önsket om, at Udregningerne, eller Specificationerne, som udstædtes af Translateuren i Embedsmedför, maatte gives en större Fuldstændighed ved, ogsaa for hvert Connoissement især, at anföre Afladeren af Godset tilligemed Modtageren, som en Underretning, der ofte var af stor Vigtighed for de Toldbetalende. Dette Önske, der var ligesaa billigt som rimeligt, kunde

Translateuren ei lade upaaagtet, og fra i Dag af blev saaledes vedtaget, at give Udregningerne denne större Fuldstændighed. Den förste Udregning af denne Slags blev udfærdiget af mig, for en Skipper Mundt".

Af min Dagbog d. 16de Mai 1832:

„Det har ofte og ved mange Leiligheder været erkjendt som en stor Mangel i Contoiret, at Collegie-Skrivelser, som indeholdt Ordres og Forholdsregler til Efterlevelse af Personalet, ikkun meddeeltes til flygtig Gjennemlæsning og derefter begravedes i Translateurens Gjemmer, hvoraf Fölgen var, at naar der i hans Fraværelse senere forekom deslige Tilfælde, hvori man maatte önske at have Recurs til selve Ordren, da var den ei tilgjængelig, hvorved foranledigedes Ophold og Usikkerhed i Forretningernes Behandling.

Der synes Intet at være rimeligere, end at have en Journal, hvori deslige Brevskaber indföres til Underretning og Ihukommelse for Personalet, ja, jeg mener, det hörer endog til ligefrem Orden i et Contoir som Translationen.

Ved en forefaldende Anledning fik jeg Translateuren afvristet det Lövte, at dette Savn skulde blive afhjulpet paa den af mig foreslaaede Maade".

Af min Dagbog d· 5te Juni 1832:

„Paa denne Dag beæredes Toldkammeret med et Besög af Hans Kongl. Höihed Prinds Christian med Gemalinde og Suite. Da Prindsen blev fört ind i Translationscontoiret, sagde han spögende til Translateuren, Justitsraad Weise: „at det jo maatte være en Fornöielse at erlægge Told i et saa smukt Locale." — Item: „Det er jo i dette Contoir, hvor Personalet maa kunne alle mulige Sprog." Men Translateuren kom ham strax i Flanken med den meget rigtige Bemærkning: „at

Routine i Beregningsvæsenet var det Allervæsentligste og at derfor Alle de, der arbeidede her i Contoiret, vare oplærte fra deres Ungdom i Forretningerne".

Af min Dagbog den 6te Juni 1832:

„Med Capt. C. fra Petersborg forekom 20 Baller Crash, ɔ: Blaarlærred, som indeholdt 2876 Stykker, maalende 42,000 Arch. Her blev Tolden beregnet til 100 Arch. 2 Stk. af 840 Stykker. Dette bragte mig i Tanke min stadige Ivren mod en Deel Misbrug der aabenbart har indsneget sig i Beregningsvæsenet. Det ville vel i det Hele findes at være til Fordeel for Toldkassen, men de ville vanskeligen kunne forsvares som grundende sig paa Tractater og Tarif og med Hjemmel i disse. Med Hensyn til Crash fra Rusland kan Reglen vel have sin Hjemmel i Rescriptet af 5te August 1740, men at udstrække det til at forkaste Stykketallet fra alle mulige Steder og efter Alenmaalet med respective 50 eller 25 Alen pr. Stk., eftersom det ansees for fine eller grove Varer, og at fingere et paa denne Beregning begrundet Antal Stykker, forekommer mig aldeles forkasteligt. Det strider tilmed aldeles mod det Hovedprincip i Toldberegningen, der ellers er os til saa stor Tröst, at det Lands Vægt og Maal, hvor Ladningen er indtaget, skal lægges til Grund for Beregningen. At reducere engelske Yards og franske Auny til danske Alen, for til 25 af disse at fingere et vist Stykkeantal, der slet ikke findes i Skibet, det er efter min Formening aldeles ikke forsvarligt. Foruden at en saadan unaturlig Raffinering formeentligen ei vil kunne holde Stik for Retfærdighedeus Domstol, saa vanskeliggjör den ogsaa selve Expeditionerne i en utrolig Grad, og giver disse en höi Grad af Usikkerhed, saa at man endog i Toldkammerets egne Contoirer handler efter forskjellige Principer. Gaar Expeditionerne igjennem Passkriver-

contoiret, da vil Stykketallet blive fulgt igjennem Translationscontoiret vil Stykketallet blive forkastet og Alenmaalet reduceret som anfört.

En saadan Uovereensstemmelse i Fremgangsmaaden finder ogsaa Sted med Frugt, Vinduesglas og flere Poster, der forekomme i $\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$ og $\frac{1}{4}$ Kasser. I Translationen beregnes Kiste for Kiste uanseet Störrelsen. I Expeditionen ville de ikkun blive beregnede for en saadan Brök-Kiste, som Angivelsen lyder paa.

Saadant er Fölgen af ligeartede Contoirers Adsplittelse; der vil i Tidernes Löb gjennem ethvert Contoir fremstaae Coutumer, der ligesom her, ende med at staae i Modstrid med hinanden. Hvert Contoir holder ved sine adopterede Principer. Som Exempel paa, hvad en Reductionsmaade af „Aune“ som omtalt, leder til, vil jeg anföre et af de mange Tilfælde, som jeg har seet og modstridt:

28 Pcs. Merinos Etoffes pure laine 1251 $\frac{7}{8}$ Aune, pesant 265 Kil. reduceredes til . . 100 Stk.

1 Pcs. Ponne ɔ: Plyds, 64$\frac{1}{2}$ Aune . 5 —

Foruden Forhöielsen ved Reductionen, som anfört, bleve endvidere disse Etoffes beregnede som Silkestoffer i Betragtning af deres Kostbarhed.

Efter min Overbeviisning burde Tolden for disse 2 Poster tarif- og tractatmæssigen have været:

for 28 Stk. Uldstoffer à 1$\frac{1}{4}$ Styver . . . 35 Styver
— 1 — Plyds à 4$\frac{1}{2}$ Styver . . . 5 —
er 40 Styver

hvorimod Tolden efter den anvendte Methode blev 9 Spc. og 41 Styver.“

Af min Dagbog den 16de Juni 1832:

I Dag indgav Elev Joachim Weise sin Ansögning om Afsked fra Toldkammeret. Det var noget Uhört, at en af Öresunds Toldkammers Embedsmænd eller Be-

tjente insisterer paa at forlade sin Stilling, og gaae over til privat Virksomhed. I dette Tilfælde finder jeg det meget naturligt, da Weise med sit livlige Temperament stedse har havt Ulyst til disse meget bundne Forretninger, og egentlig fra förste Færd af er tvungen ind i dem mod sin Villie. Men at Saadant skeer, sætter hele Toldkammeret i Bevægelse. Der existerer nemlig en Resolution fra 1789. som siger: at Ingen maa igjen forlade Toldkammerets Tjeneste, uden at tilbagebetale de Penge, der ere medgaaede til deres Oplærelse.

Man ansaae det til den Tid, og vist med god Grund, for farligt, om unge Mænd, der havde sat sig ind i Beregningsvæsenet ved Öresunds Tolkammer, skulde forlade deres Stillinger og gaae over i privat Handelstjeneste, hvor de kunde benytte deres Indsigt i Toldfaget til ved Hjelp deraf at omgaae eller defraudere i Toldydelsen. Collegiet vilde nu gjöre denne Resolution gjeldende mod Weise, men det var ikke let at definere, hvad der maatte forstaaes ved hans Oplærelse; hans nydte ringe Gage kunde der dog vel ikke tænkes paa at ville have tilbagebetalt for en Deel Aar. Toldkammeret maatte derfor gjöre Modforestilling; tilmed var der slet ingen Grund til at frygte for, at Weise vilde eller kunde skade og Enden blev da, at han fik sin Afsked uden videre Følger."

Vi ere nu komne til henimod Slutningen af det Tidsrum, der ligger til Grund for disse vore mere specielle Betragtninger og Noticer i dette vort Skrivts förste Afsnit.

Kaste vi et Blik tilbage, henover hvad vi paa den Maade have iagttaget og bemærket med Hensyn til Tingenes Gang, saaledes som det har staaet os for Öie i disse 14 Aar, fra 1819 til 1832, og skulle characterisere Totalindtrykket deraf ved Periodens Slutning, da maae det hedde:

fra Oven megen Ubekjendtskab til Toldmaskinens Væsen, Gang og Virken, forövrigt god Villie til, at det Rette kan skee; fra deres Side, som efter Arbeidets og de stedlige Forholds Natur, blive de Ledende i Klarerings- og Beregningsvæsenet, stor Hang til Egenraadighed og Overgreb og til stedse i deres personlige Villie at see Lovens Udtryk, dog disse Dipositioner, saa lidet betimelige og saa lidet passende, vigende mere og mere for den Modstand, de fandt hos den yngre, tænkende Deel af Personalet, der havde mere Sands for og bedre fattede Tidsaandens Fordringer og dens berettigede Krav saavel paa stræng Overholdelse af det, der var Lov, som paa Alt, hvad der var i denne Lovs Aand.

At Fremskidt under disse Forhold ikke kunde arbeide sig igjennem med stærke Skridt, vil findes meget naturligt.

Vi skulle endnu kun meddele en Oversigt over:

Af- og Tilgang, samt de tildeels derved foranledigede Forandringer imellem Personalet, i Tidsrummet 1819—1832 incl.

Iblandt Kæmmererne:

Prosch, Justitsraad, ansattes som surnumerair i 1820.

Harboe, Generalkrigscommissair, ved kongl. Resolutioner af 22de og 29de April 1820 udnævnt til Kasserer og 1ste Looper.

Hauch, död i 1824, hvorefter Knudsen oprykkede til virkelig Kæmmererer.

Tang, Justitsraad, ansattes som surnumerair i 1826; ved kongl. Resolution af 28de Marts 1829 entlediget efter Ansögning i Naade med Pension.

Bugge, Justitsraad, under samme Dato udnævnt til surnumerair Kæmmererer.

I. de Coninck, Justitsraad, ansattes som surn. i 1830.

I Inspectionen:

Prytz, Assistent, fratraadte i 1820, fik til Eftermand Capt. Lieutenant Falbe, som igjen fratraadte og fik til Eftermand Lieut. Sneedorff i 1821.

Eberlin, död 1826, hvorefter Sneedorff blev 2den Inspecteur den 6te Februar 1827.

Tuxen, död 1827, hvorefter Sneedorff blev Inspecteur den 17de Mai 1828.

I Translationen:

Sprunck, död den 18de Novbr. 1819, hvorefter Weise blev Translateur den 25de April 1820.

Schouw, blev staaende som Fuldmægtig, fratraadte og overgik til Looper den 5te Januar 1822.

Wessel, sprang Schouw forbi til Controlleur den 25de April 1820.

Ulstrup, blev Assistent den 25de April 1820, Fuldmægtig den 5te Januar 1822, död den 20de Septbr. 1828.

Kirck, blev 1ste Elev den 25de April 1820, Assistent den 5te Januar 1822, Fuldmægtig den 8de Novbr. 1828.

Olrik, blev 2den Elev den 25de April 1820, 1ste Elev den 5te Januar 1822, Assistent den 8de Novbr. 1828.

Holm, surn. Elev fra den 1ste Juli 1820, 2den Elev den 5te Januar 1822, 1ste Elev med Prædicat af 2den Assistent den 8de Novbr. 1828.

Möller, Ludvig, paa Pröve i 1820, fratraadte efter henved 1 Aars Forlöb.

Weise, Joachim, paa Pröve i 1821, surn. Elev den 5te Januar 1822, 2den Elev den 8de Novbr. 1828, afskediget i Naade den 2den Novbr. 1832.

Petersen, Christian, paa Pröve den 10de Octbr. 1826, surn. Elev den 8de Novbr. 1828, som Følge af Weises Afgang 2den Elev den 2den Novbr. 1832.

Schouw, Edward, paa Pröve den 8de April 1829, 2den surn. Elev den 15de Septbr. 1831.

Prosch, Frits, paa Pröve 1831.

I Expeditionen, senere Passkrivercontoiret:

Balle, Looper, död den 4de Octbr. 1819, fik til Eftermand Lieutenant Petersen, forhen Fuldmægtig hos Kæmmererne.

Holm, Looper, död 11te August 1821, fik til Eftermand Translations-Fuldmægtig Schouw, som döde den 9de Septbr. 1830.

Iversen, Jacob, privat hos Passkriveren fra 1825.

I Archivet:

v. Bergen, Kammerraad, Archivarius, död 1829, fik til Eftermand Kammerraad Zeiner, som Stempelforvalter og Archivarius, fra 1830.

de Linde, Fuldmægtig hos Zeiner samt Contrabogholder, ogsaa fra 1830.

Kasserer-Contoiret:

Höst, Justitsraad, Kasserer, död 1819.

Holst, Krigsassessor, Fuldmægtig, fratraadte i 1820 efter en Tid at have fungeret som constitueret.

Harboe, Generalkrigscommissair, Kasserer og 1ste Looper fra 22de April 1820.

Meisler, privat Fuldmægtig hos Kassereren; Hoskjær efter Meisler; Bjerg efter Hoskjær; Bruun efter Bjerg.

Andet Afsnit.

Efter Excellencen Frederik v. Moltke, entlediget under 13 Febr. 1833, var nu Kammerherre v. Krogh, der længst, i den ældste Kæmmererer Etatsraad Schous Fraværelse, havde repræsenteret Directeuren, af Hs. Majestæt Kong Frederik den 6te udnævnt til Moltkes Efterfölger og tiltraadte sin nye Function, som Directeur, den 1ste April 1833.

Som Indtægt var ham tillagt en saa stor Deel af Directeur-Sportlen, at han erholdt en halv Gang mere end en virkelig Kæmmererers tractatmæssige Sportler*).

Krogh holdtes for at være en personlig Ven af Kongen, hvis Adjutant han i lang Tid havde været, og som Soldat, der var hans Fag, nöd han almindelig Anerkjendelse for sin udviste Bravour som Chef for de tappre Herregaardsskytter i Krigsaarene 1807 til 1813. Som civil Embedsmand, endsige som Statsmand, var der af hans Dygtighed ei meget at vente.

---

*) Fremdeles communiceredes ved samme Leilighed: „at Hs. Majestæt allernaadigst har befalet, at af Resten af Directeur-Sportlen saa meget maa anvendes til en ny Kasserers Lönning, at dennes Sportler som 1ste Looper suppleres til samme Störrelse som en virkelig Kæmmererers og for nuværende Generalkrigscommissair Harboes Embedstid, med saameget, som udfordres til at holde ham skadeslös for det Tab af ½ pr. Ct. af Provision af Vexlers og Anviisningers Incassation, som den forandrede Oppebörselsmaade af Intraderne maatte medföre og hvilken ham allernaadigst tillagde Godtgjörelse, saalænge uhindret Skibsfart finder Sted, ansættes til 3000 Rd. aarlig, hvorimod det ham til Reiser Tillagte bortfalder.“

Hans Indflydelse hos Majestæten var begrundet paa dennes personlige Velvillie og Kjærlighed til den djærve og smukke Kriger og Hofmand, Ungdomsvennen; betræffende Duelighed og Oplagthed til den höie Post, som blev ham tildeelt, da er dette neppe noksom bleven considereret, men ligefrem antaget at være en Selvfölge.

Toldkammerets Personale, der kjendte ham i Embedsforhold som en, vel heftig og opfarende, men dog, fra Hjertets Side, elskelig, brav og velvillig Foresat, modtog ham med Glæde som deres Directeur; saa meget mere, som dertil knyttede sig et föröget Haab om, at denne Forfremmelse snarligen vildé medföre andre, mere almindelige iblandt Personalet.

Marienlyst Slot, der af Hs. Majestæt havde været Krogh overladt til Beboelse som Kæmmerer, blev fremdeles hans Bolig som Directeur for Öresunds Toldkammer indtil hans Dödsdag, hvilket i og for sig, neppe var rigtigt, da Directeuren, for at være nær ved Haanden, rettest burde boe i sin Bolig i selve Toldkammeret. Paa Forretningsgangen, navnlig Klareringsvæsenet, der saa stærkt kunde have behövet en Impuls fra oven, istedetfor at Impulsen til det Bedre kom fra neden af, hvor Magten til at gjennemföre mere gjennemgribende, fornuftige Reformer manglede, övede den nye Directeur ingen væsentlig Indflydelse. Noget med det Förste, han satte igjennem, var, at udvirke et Reglement betræffende Directeurens og Kæmmerernes Uniformering, der alt findes i Stats Calenderen for 1834. Der var ogsaa paatænkt et lignende for de övrige Embedsmænd, efter deres forskjellige Grader, men dette kom heldigviis aldrig til Udförelse.

Af dette förste, egentlig fremtrædende Træk af Kroghs Virken, vil den Aandsretning kunne skjönnes, der hos ham var den fremherskende. Intet Under derfor, at han jo snart maatte föle en anden Indflydelse gjöre sig gjel-

dende ved Siden af sig, hvilken factisk snart overflöiede ham; denne Indflydelse var den bureaukratiske.

Den Embedsmand, der under ham eller for ham, förte Correspondancen og conciperte Indstillinger m. m. — thi deri formentes den nye Directeur ei selv at være stærk — tilegnede sig letteligen en altfor overveiende Indflydelse, som vel ikke stedse var synlig, men som dog, realiter, beherskede saavel Directeur som Toldkammer.

Dog, vi ville lade Virkeligheden fremtræde gjennem Kjendsgjerninger lidt efter lidt, som Begivenhederne före det med sig, og næstefter at meddele en Fortegnelse over Toldpersonalet til den Tid, gaae vi igjen over til at gjengive Brudstykker af vor Dagbog eller vore Dagsnoticer.

Toldkammerets Personale var, da Krogh overtog Directoratet, som följer:

Directeur:

Krogh, Kammerherre og Oberst C.D.M.

Kæmmererere:

Shou, Etatsraad, R.D.M.
Berg, Etatsraad, R.D.M.
Knudsen, Justitsraad.
Prosch, Justitsraad.
Bugge, Justitsraad, surnumerair.
J. de Coninck, surnumerair.

Inspectionen:

Sneedorff, Capitain.
Bærentzen, Chr., Qvarteermester.

Translationen:

Weise, Justitsraad, Translateur.
Wessel, Controlleur.
Kirch, Fuldmægtig.

Olrik, Assistent.
Holm, 1ste Elev, med Prædicat af 2den Assistent.
Petersen, 2den Elev.
Schouw, surn. Elev.
Prosch, Fritz, Elev paa Pröve.

Andre til Toldvæsenet Henhörende:

Harboe, Generalkrigscommissair, Kasserer.
Zeiner, Kammerraad, Stempelforvalter og Secretair.
Iversen, Kammerassessor, Passkriver.
Petersen, Krigsraad, Looper.
Bruun, Fuldmægtig ved Øresunds Told-Kasse.
de Linde, Fuldmægtig hos Stempelforvalteren og Secretairen.
Erritzöe) Myhre) private Fuldm. hos Kæmmererne.
Andersen) Iversen) private Fuldm. hos Passkriveren.

Af denne Fortegnelse vil sees, at Arbeidskraften var noget nær af samme Störrelse som i 1819, omtrent 20 active Arbeidere, foruden nogle privat lönnede Betjente i Contoirerne.

Af min Dagbog den 6te Mai 1833:

„Idag havde vi en overordentlig travl Dag. Jeg var i Contoiret Kl. 5 om Morgenen og forlod det först Kl. $11\frac{1}{2}$ om Aftenen. At Translateuren sörgede for Frokosten til Contoirpersonalet, med almindelig god Virkning, er klart. En lille halv Times Fraværelse til Middagsmaden var Alt, hvad jeg var ude af Contoiret paa denne saa lange Dag.

Den 7de gik det ligedan og vi havde over al Maade anstrængt Arbeide, men kunde ei magte Forretningerne. Toldkammeret blev derfor nödt til yderligere at gaae ind paa Hr. Ch. Borries Idee med Udstædelsen af

saakaldte „blanke Pas“, o: Pas uden Toldens Opgjörelse, og for den Dag udstædtes saadanne til et Antal af 17 Skibsförere.

Den 8de fortsattes paa samme Maade og meget seent paa Aftenen lykkedes det os at blive færdig med Expeditionen. Toldkammeret vil engang besidde en ny Slægt, der ei har arbeidet Side om Side med mig, hvoraf sikkerligen mange ville være gode Arbeidere. Disse ville da kjende den Slags Arbeide, hvorom her er Tale, og ville saaledes vide at vurdere det for det, det virkeligt er. For saadanne localiserede Folk vil jeg derfor anföre, at jeg, forudsn at modtage og beregne en Hoben Skippere, for min Deel i disse Dage udfærdigede Specificationerne for efterfölgende Skibsförere:

Den 6te Mai:

Capt.	Thomas Gunton	fra	London . .	med	40	Conn. i Told	1,579	Spc.
-	Dunkerly. . . .	-	Hull	-	12	- - -	3,369	-
-	E. Riemeck . . .	-	Bordeaux .	-	23	- - -	421	-
-	Ch Cobb. . . .	-	London . .	-	7	- - -	515	-
-	J. C. Hagen . .	-	Bordeaux .	-	20	- - -	476	-
-	F. D. Mantey .	-	—	-	31	- - -	561	-
-	F. Reimers . . .	-	Hull . . .	-	22	- - -	2,697	-
-	G. R. Engelsman	-	Amsterdam	-	5	- - -	64	-
-	Wm. Jackson .	-	Hull	-	39	- - -	5,710	-
-	Hohorst	-	Bremen . .	-	7	- - -	257	-

Den 7de og 8de Mai:

Capt.	Lemaitre . .	fra	Havre . . .	med	33	Conn. i Told	352	Spc.
-	John Lidgett	-	London . .	-	17	- - -	706	-
-	J. G. F. Ruth	-	Bordeaux .	-	18	- - -	360	-
-	Berneval . . .	-	Havre . . .	-	37	- - -	221	-
-	J. G. Seeler .	-	Bordeaux .	-	12	- - -	344	-
-	Schuchhard. .	-	—	-	41	- - -	609	-
-	G. Jansson .	-	—	-	17	- - -	474	-
-	B. Pettersson	-	Marseille .	-	32	- - -	272	-
-	Logus	-	Livorno . .	-	45	- - -	303	-
-	C. D. Buchholtz	-	Bordeaux .	-	39	- - -	(300)	-
-	Kelterer . . .	-	Rostock . .	-	(4)	- - -	17	-
-	G. Lawrence.	-	Teneriffe. .	-	(4)	- - -	442	-
-	Wallis	-	Guernsey. .	-	(4)	- - -	1214	-
-	Le Comte . .	-	Havre . . .	-	16	- - -	141	-
-	Studemon . .	-	Amsterdam.	-	50	- - -	190	-
-	Payer	-	Triest . . .	-	22	- - -	168	-
				er	597	Conn. i Told	21,762	Spc.

Jeg er vis paa, at dette Arbeide skal blive erkjendt for et respectabelt Dagværk for een Mand, ligesom ogsaa, at det afgav et skjönne Product saavel for Toldkassen, som for Translateuren".

Af min Dagbog d. 15de. Decbr. 1833:

„Dags Dato modtog Translateuren en skriftlig Ordre fra Directeuren, som paaböd: at enhver Angivelse, der udstædtes i Translationen af Translateuren eller Fuldmægtigen, skulde være gjennemgaaet og signeret af Controlleuren eller af en af Assistenterne. Allerede fra den tidligste Tid, da en Controlleur ansattes i Translationen, maa Hensigten have været den, at enhver Expedition, der udgik fra Contoiret, skulde til Vidnesbyrd om, at den var gjennemgaaet og efterseet, bære Controlleurens eller hans Stedfortræders Signatur. Naar dette ikke hidtil var overholdt, da laae det i Umuligheden af, med et saa svagt Personale, at gjennemföre en saadan Regel. Mod Hensigtsmæssigheden og Rigtigheden af den nu indskjærpede Ordre lod sig saaledes Intet indvende.

Efter en Samtale, som Translateuren d. 29de Decbr. havde med Directeuren, bevirkedes den Modification i foranförte Skrivelse: at ikkun 2 Underskrifter paa Angivelsen udfordredes, men at der iövrigt ei skulde tages Hensyn til, om Assistenterne underskreve som Udfærdigere af Hovedangivelsen, eller som dens Control, og at der forövrigt i Löbet af Vintermaanederne vilde blive seet over med, om ikkun een af de Ældre ad Gangen var i Contoiret; den manglende Underskrift kunde da senere ved Aflösningen blive tilföiet bona fide".

Af min Dagbog den 6te Marts 1834:

Dags Dato fandt paa Anfordring af Kæmmererne en Forandring Sted med Angivelserne, den nemlig:

at der i Linien ved Vareudförselen i Angivelsen afstregedes tvende Rubrikker, for at Kæmmerererne deri kunde udföre Toldbelöbet, eftersom fra samme Dag de forhen af Kæmmererernе förte Dagslister med Beregning skulde ophöre. Alt dette, som Fölge af den nu approberede ny Expeditionsmaaade ved en Controlleurs Ansættelse i Expeditionen, nu Passkrivercontoiret kaldet, item Bogholdercontoirets Oprettelse, Buddes Antagelse m. m.

Denne Reform skulle vi her bringe under noget nærmere Omtale.

Som Trangen til övede Arbeidere i Contoirerne blev mere og mere fölelig, havde Toldkammeret ved forekommende Vacance i „Expeditionen“ gjort Indstilling om en förönsket Forandring ved Forretningsgangen. Man havde stillet sig Translationscontoirets Organisation, hvilken, Gud skal vide, var maadelig nok, til Mönster, og efter dette vilde man nu have hiint Contoir omformet. Det indskrænkede Locale havde tidligere gjort det nödvendigt, at Kæmmerererne, Passkriveren med 1 eller 2 private Betjente, samt de tvende Loopere arbeidede ved forskjellige Borde eller Pulte i samme Værelse, den Gang det störste i Toldkammeret, med Kæmmererernes store grönne Bord i Midten, hvilket Værelse den Gang havde over Dören Paaskriften: „Expeditionen“, medens Dören lige over for i Salen havde Paaskriften: „Translationen“, i hvilke tvende Contoirer Skippernes egentlige Expedition foregik.

En saadan Sammenpakning af Personale i samme Værelse medförte stor Gêne; dette var nu, ved Bygningens Udvidelse, bleven rettet, og Kæmmerererne havde faaet deres Værelse for dem selv, medens Passkriveren med sine Betjente samt Looperne, havde faaet indrömmet et eget tilstödende Værelse, som fra den Tid kaldtes: „Passkriver-Contoiret“.

„Looper“ var, som Navnet viser, et hollandsk Ord, brugt i den christianopelske Tarif om de Mænd, der bragte Skippernes Papirer ud i Byen til Klareringshusene. Disse Mænd vare ogsaa tractatmæssigen betænkte med en Sportel, 8 eller 12 Styver, efter Nationaliteten, hvilken Indtægt, naar Skibsfarten var i god Gang, bragte disse Embeders Indtægt til at blive ret anselig, imellem 2—3000 Rd. Deres Forretninger vare imidlertid ei alene beregnede paa at ombære Skippernes Passe i Byen, men de havde ogsaa deres siddende Forretninger, og arbeidede med ved Expeditionerne, snart som Medhjælpere hos Passkriveren, snart som Medhjælpere hos Kassereren ved Incassationen for selvbetalende Skippere eller ved at modtage Penge af de Klarerende, der ei havde stillet Credit, inden Papirerne udleveredes. De vare forsaavidt Fagmænd, hvad Expeditionsvæsenet angik, som de havde begyndt deres Carrière som Medhjælpere hos Passkriveren, dernæst vare blevne Kæmmerernes private Fuldmægtige og endelig ved Vacance Loopere; deres Carrière sluttede de i lykkeligste Fald med at blive Passkriver.

Fra 1830 af, da een af Looperposterne ved Dödsfald (Schouws) var bleven ledig, havde denne Sag henstaaet under höiere Overveielse. Under 15de Juni 1833 var der udvirket en kongelig Resolution, i Henhold til hvilken der for Fremtiden skulde være en Controlleur i Passkrivercontoiret, een saakaldet Expeditionslooper og een saakaldet Kasselooper. For den tractatmæssige Sportels Skyld, som var tillagt disse Looperposter, blev det anseet politisk rigtigt at holde paa denne Benævnelse, thi den Deel af Forretningerne, der svarede til Navnet „Looper“, var nu overgaaet til 2 simple Budde, der intet Andet havde at varetage end slet og ret Portner- og Budtjeneste, hvorved de Yngre i Toldkammerets Contoirer bleve fritagne for den i ikke ringe Grad paa dem

hvilende Bylöben om Oplysninger i alle Retninger, som Forretningerne medförte, hvilken Forandring havde den gode Fölge, at de kunde være stadigere ved de siddende Arbeider.

Forsaavidt var Forandringen en sand Forbedring. Tilmed var det billigt og rigtigt, at Personalet i Passkrivercontoiret fra samme Tid blev fast kongelig ansat, ligesaa vel som Personalet i Translationen, da de jo Alle arbeidede til samme Maal. Tvivlsomt er det derimod, om en saadan Udvikling af to jevnsides med hinanden virkende, i deres Forretninger saa nær beslægtede, Contoirer, som den stedfundne, er hensigtsmæssig og at foretrække for en Sammensmeltning af disse Contoirer til et eneste storartet Expeditionscontoir, der samlede de spredte Arbeidskræfter til et Hele. Dette Sidste holder jeg her for det ene Rigtige. Da en saadan Tanke imidlertid ikke kunde finde Rum i de Styrendes Hoveder, saa blev det forsömt, som der i det Öieblik netop burde være skeet, nemlig: den fornödne Reservation med Hensyn til Personalets Anciennetet indbyrdes, i Henhold til deres Tjenestetid, hvilken, vistnok aldeles ufrivillige, Feil af Toldkammeret paa den Tid, har havt til Fölge, at Enkelte i en senere Tid höist ubilligen have lidt under denne Mangel paa Forudseenhed hos deres Foresatte.

For Kæmmererne medförte denne Forandring en Lettelse i deres Arbeide. De havde hidtil maattet afgive Controllen for en Deel af Arbeidet i Expeditionen. Dette befriedes de nu for; det kom til at paahvile Controlleuren. Fölgen heraf kan imidlertid letteligen blive den, at Kæmmererne blive fremmede for det Kjendskab til Forretningernes Detaille, der kommer af, at have selve Ladningspapirerne i Hænde til Gjennemlæsning og Gjennemsyn, og med egne Öine at kunne see og selv dömme om, hvad tvivlsomt maatte være.

Communicationen til den ny Controlleur i Passkrivercontoiret löd som följer:

Ved allerhöieste Resolution af 15de Juni sidstl. har det behaget Hs. Majestæt Kongen allernaadigst at bestemme, at der i Passkrivercontoiret skal ansættes en Controlleur til paa samme Maade som i Translationscontoiret at eftergaae de ved Passkriveren udfærdigede Angivelser og iövrigt at assistere ved de Forretninger, som maatte overdrages ham af Tolddirecteuren og Kæmmerererne, hvorhos det allernaadigst er bestemt, at den samlede Looperportel skal ved indtræffende Vacance i Expeditionslooperposten deles i tre lige Dele, hvoraf den ene Trediedeel skal tilfalde Controlleuren i Passkrivercontoiret som Embedsindtægt.

Ved denne allerhöieste Resolution har det tillige behaget Allerhöistsamme allernaadigst at udnævne Dem i denne Stilling og saalænge indtil Vacance i Expeditionslooperposten indtræffer, at tillægge Dem Halvdelen af Kasselooperens Sportler, mod at De forholdsviis udreder de derpaa hvilende Afgivter.

I denne Deres Embedsstilling har De at rette Dem efter den Instruction, som nærmere vil blive Dem meddeelt, men indtil denne vorder udfærdiget, har De at udföre Deres Forretninger paa den Maade, som Tolddirecteuren og Kæmmerererne maatte bestemme.

Vedlagte Eedsformular og Blanket til Enkekassen vilde De udfylde og forsynede med Deres Underskrivt afgive til Toldkammeret.

Dette, og at Deres Bestalling ligger til Indlösning med 144 Rd. 48 Sk. rede Sölv, meddeles Dem herved til behagelig Efterretning.

General-Toldkammer og Commerce-Collegium,
den 17de August 1833.

F. Lowzow.

C. Schleyer. Kirstein. Lehmann. Thonning
Malling. Wedel.

Rosing.

Til
Hr. Lauge Pallesen Erritzöe, Controlleur i Passkrivercontoiret ved Øresunds Toldkammer.

Af min Dagbog den 11te Novbr. 1834:

„Det hændte sig i Dag, at en Capt. Kräfft fra Bordeaux til Stokholm, der havde Nr. 2 fra om Morgenen af, formedelst sin Vidtlöftighed ei blev færdig forinden næste Dags Morgen og ved den Leilighed viste det sig da atter tydeligt, hvorlunde den Directeur-Ordre, der paabyder: at ingen Skipper maa expederes udenfor sin Tour, ei kan og maa forstaaes ordret, da den i saa Fald er aldeles uforsvarlig.

Ved denne Leilighed henlaae flere Expeditioner fuldkommen færdige, men da de vare komne efter Capt. Kräfft, bleve de holdte tilbage. Först da Klokken blev 9 om Aftenen og der endnu ingen Udsigt var til at faae hans Expedition færdig, var man nödsaget til at sende de færdigt liggende Expeditioner ned til Contoirerne, for dog ikke at have mere end een Skipper paa Nakken af sig til at presse og klage. Först næste Morgen Kl. 9 blev Kräffts Pas færdigt, hvorved de Andre, uden Skade for ham, havde vundet Tid til at kunne lette Anker og afgaae ved Morgengry".

Aar 1835:

Allerede i lang Tid var det jevnligen bemærket, at de ældre Noticer om Scheffelmaalets Forhold til Læster i flere af de preussiske Havne vare undergaaede en Forandring, som deels var til stort Tab for Toldkassen, deels gjorde, at den mindre samvittighedsfulde Toldyder nöd Faveur til Skade for den mere samvittighedsfulde.

Idet jeg for Aaret 1834 arbeidede paa Vare-Extracternes Opgjörelse, faldt de besynderlige Resultater, som denne Misviisning medförte, mig ofte i Öinene og jeg bemærkede mig flere af disse. Da den Art Expeditioner henhörte under Passkrivercontoiret, var jeg vel vidende om, at disse Tab, enkeltviis ved Expeditionerne, maatte bemærkes, men jeg havde al Grund til

at troe, at der aldrig var tænkt paa at fremlægge en Oversigt over Störrelsen af det Tab, Toldkassen i en vis Periode derved leed, og at gjöre Fölgerne af, at denne Misviisning henstod urettet, indlysende for höiere Vedkommende.

Sagen var den, at der efter ældre Noticer beregnedes, til Ex.:

Fra Colberg 80 Schefler pr. Læst, medens nu paa Stedet ikkun regnedes 56½ Scheffel.

Fra Danzig, Königsberg, Pillau og flere Steder 60 Schefler, istedetfor nu 56½ Scheffel.

Fra Greifswald, Stralsund, Wolgast med flere Steder 96 Schefler, istedetfor nu 75 Schefler.

Jeg antog derfor, at det for Öresunds Toldkammer maatte have Interesse at komme i Besiddelse af en saadan Oversigt, hvorpaa en Indstilling til Collegiet om Forandring i disse Scheffel-Beregninger saa meget fastere kunde bygges, som det tillige vilde være mig muligt at vedlægge denne Oversigt Beviser, hentede fra selve de preussiske Toldpasse og fra andre Ladningspapirer fra de respective Steder, for, at det ældre Scheffelmaal var abandonneret og at en anden Basis der igjen var indfört, hvilken sidste nu, som Erfaringen lærte, blev benyttet ved Udskibning og Afladning.

I Begyndelsen af Aaret 1835 havde jeg fuldendt en saadan Oversigt for det foregaaende Aar, og da jeg en Dag havde den Ære at tale med Directeuren, udbad jeg mig Tilladelse til at turde meddele ham mine Bemærkninger om denne Sag, forelöbigen ikke som et Arbeide, jeg ad officiel Vei vilde afgive i hans Hænder, thi dertil vilde det behöve en yderligere Ordning og Redaction, men vel som et paatænkt, muligt Indlæg i bemeldte Sag, forsaavidt at Directeuren maatte finde, at den kunde fortjene en yderligere Behandling.

Jeg benyttede tillige Leiligheden til at udvikle for ham, hvorledes det rimeligviis kunde lykkes Toldkammeret, uden derved at vække Opsigt, at rette Beregningsmaaden og saaledes indvinde aarligen en klækkelig Sum. Tilmed gjaldt det itide at forebygge, at ikke samtlige Afskibere kom under Veir med vor feilagtige Beregningsmaade og ved at drage dem den til Nytte for Eftertiden, Alle som Een, i höi Grad föröge Tabet.

Vel var det forrige Aar (1834) et Aar med ringe Kornfart og det paapegede Tab i dette ikkun henved 1200 Spc., men ved upaaagtet at henstaae turde dette Forhold, naar Kornaar indtraf, i sine Fölger drage et uberegneligt Tab efter sig.

Med hjertelig Velvillie bevidnede Directeuren mig sin Tilfredshed med det, jeg havde forebragt ham, og bad mig at maatte indtil videre beholde det Uddrag, jeg havde viist ham, for desangaaende at kunne conferere med Kæmmererne.

Fra denne Kant reiste der sig imidlertid et stærkt Uveir mod mig, det jeg aldrig havde drömt om. Kæmmererne behagede i dette mit Arbeide at see en Critik over dem, der saa længe havde ladet denne vigtige Sag hengaae ubemærket og upaaagtet, og da nu Impulsen til at see denne Sag rettet havde sit Udspring fra en Underordnet, der, endog uden at tale til dem derom, havde bearbeidet Sagen saavidt, at der endogsaa kunde sees Resultatet for et heelt Aar, saa meente de at maatte ansee sig som fornærmede ved, at et saadant Arbeide var Directeuren meddeelt.

For Stemningen iblandt Kæmmererne, der var bleven bearbeidet af en mig uvenlig sindet Sjæl iblandt dem, maatte Directeurens personlige Anskuelse om Sagen vige, og istedetfor den Tak og Tilfredshed med mit Arbeide, som han först havde ydet mig, var

han nu svag nok til at lade sig gefalde, at der af en af Kæmmererne, der havde overtaget dette Hverv, blev mig tildeelt en Irettesættelse for den formeentlig utidige Iver og Interesse, jeg havde lagt for Dagen ved dette Arbeide.

Den feilagtige Beregningsmaade blev uforandret og har senere paafört Toldkassen i de store Kornfarts Aar og under den Udvikling, som det laae i Sagens Natur at Afsenderne vilde vide at benytte, Tusinders og Tusinders aarlige Tab, og Toldkammeret her, da Sagen omsider kom til Behandling, store og uoverkommelige Vanskeligheder.

Under 18de April 1835 havde det kongl. General Toldkammer og Commerce Collegium forlangt opgivet af Öresunds Toldkammer, hvilke de Regler og Vedtægter vare, der benyttedes ved de forekommende Værdie- og Vægtansættelser.

Öresunds Toldkammer var selv fremmed for disse. Alle Ansættelser af den Art, henhörte udelukkende under Translationscontoirets Forum. Fra Passkrivercontoiret blev alt derhen hörende leveret over i Translationen for der at ansættes eller at anslaaes, det være nu, at det var Vægt eller Værdi der manglede i Papirerne, som skulde udfyldes.

Hvad Expeditionerne leed ved denne besynderlige Forretningsgang er utroligt. Translations Personalet ansaae dette Arbeide som noget halvt dem uvedkommende, der maatte vente, til de fik Tid fra deres eget, og timeviis kunde en ringe Bagatel, der skulde ansættes, vente paa at blive taget til Naade. De Noticer, der benyttedes ved dette Arbeide, vare tildeels samlede af hver Enkelt i Contoiret efter bedste Skjön og vare saaledes ingenlunde egale i Et og Alt. Vel var der i Aaret 1823, ved en given Leilighed, indsendt en lille Tabel eller Liste, thi meer kan den ei kaldes, over visse Vareartikler, der

ansættes til Værdie og hvilken denne Værdie da var (om Forandringer i disse maatte der saaledes aarlig gjöres Forslag til Collegiet), men realiter var denne Tabel ikkun et lille Udtog af de Noteringsböger, der fandtes hos Personalet i Translationen, og der holdtes da ei heller videre nöie over at fölge de i hiint Udtog anförte Priser. Med Hensyn til alt det Övrige, der fremkom til Ansættelse, kunde man da henskyde sig under det meget yndede Ord „Usance“, der som en Kjerlighedskaabe stedse maatte skjule Syndernes Mangfoldighed.

Collegiet, der havde at afgive Decision eller Resolution i alle de fremkommende Godtgjörelsessager, maa have fölt, at der ved Toldkammeret maatte existere et Supplement til Tariffen, et Supplement af et langt större Omfang og Betydning end den tidligere omtalte lille Tabel fra 1823, og som saaledes maatte være af stor Indflydelse paa Tolden; dette Supplement forlangte man sig nu meddeelt. Forlangendet var peremtorisk, det maatte adlydes. Det var Translationscontoiret, som her skulde præstere præstanda; for Öresunds Toldkammer var Æmnet et Terra incognita.

Translateuren var i stor Vaande, thi det Forlangte existerede ikke i en saadan Form, at det kunde meddeles. Der existerede ikkun hos de forskjellige Personer i Contoiret et spredt Materiale, hvorefter Noget kunde udarbeides, der kunde tjene til at fyldestgjöre Forlangendet.

Forelöbigen tog Translateuren Anledning heraf til at andrage paa, at Collegiet vilde foranstalte, at Priiscouranter fra forskjellige Pladser indsendtes til Öresunds Toldkammer for at kunne benyttes til en bedre Regulering af vore noterede Priser.

Dette Andragende gik Collegiet ind paa, og der sendtes Toldkammeret Pakker med Priiscouranter fra saa at sige alle mulige Steder og fra enkelte af disse

endog i forskjellige Exemplarer fra forskjellige Mæglere eller Corporationer.

Fra för ingen Priiscouranter at have været i Besiddelse af, kom vi nu til at svömme i Priiscouranter og for mig blev her Betydningen af Ordsproget: „For lidt og for meget af en Ting er lige galt", ret indlysende.

Translateuren, hvis kraftige Alder længst var forbi, leed temporair af Tungsind. Naar vanskelige Tilfælde forekom, hvori det for ham gjaldt at tage sin Bestemmelse, kom Svagheden letteligen over ham; han meldte sig da syg og lod Andre klare Sagen.

Under saadanne Forhold gribes ofte Töilen af den dristigste af de Underordnede. Saaledes her. Assistent Olrik, hvis Værd jeg aldrig kan miskjende med Hensyn til den Ufortrödenhed, hvormed han i mange Aar havde stræbt at faae indfört en större Orden og Accuratesse i hele Expeditionsgangen, hvorved jeg broderligen havde gaaet Haand i Haand med ham, var nu den, der greb Initiativet i denne Sag og förte den igjennem i sin Smag, efter et Princip, som jeg ingenlunde kunde samstemme i, og som jeg derfor maatte finde mig foranlediget til at modarbeide saa meget, som det laa i min Magt.

Dette ledte i sine Fölger til et Brud paa et mangeaarigt fra Ungdomsalderen stammende Venskabsforhold os imellem, og som det for Olrik blev Löftestangen til Magt og Indflydelse, saaledes blev det for mig en Kilde til mange Sorger og til en höist ublid Skjæbne under Toldkammeret, som Udviklingen af Toldkammerets Personalhistorie nærmere vil oplyse.

Efter min bedste Overbeviisning var nemlig Olrik i den seneste Tid gaaet vel vidt i sin Jagen efter formeentlige Forbedringer, hvorved han ikke kunde friegjöre sig for en höi Grad af Smaalighed, der stod i Strid med Institutionens Aand og Natur. Saaledes ved

at notere efter de Documenter, som faldt ham i Hænde, Löst og Fast. Dog fornemmeligen ved at indlade sig paa forekommende Varieteter af Varesorter til forsjellige Priser og ved at adoptere et nyt System, nemlig: at calculere efter Fragtberegningen, der forhen ikkun undtagelsesviis var bleven benyttet, men som nu med megen Forkjerlighed af ham blev anvendt ved enhver Leilighed, blev Expeditionsvæsenet Dag for Dag vanskeliggjort og indviklet, idet Undtagelserne fra enhver Regel bleve saa mangfoldige, at Hovedreglen selv gik tabt, hvorved stor Usikkerhed i Behandlingsmaaden gjennem de forskjellige Arbeideres Hænder fremstod.

De mange nu fremsendte Priiscouranter aabnede en vid Mark for ham til Iagttagelser og Bemærkninger og til Undtagelser fra Undtagelserne, og da Collegiet havde forlangt opgivet alle de Noticer, der benyttedes ved Klareringerne, gaves her en herlig Leilighed til at fremkomme med en Masse, ei alene af hvad man tidligere havde eiet til Benyttelse, men nu ogsaa af alt det Nye, man kunde uddrage af Mængden af de fremsendte Priiscouranter.

Man vilde saaledes være i Stand til at præstere og fremlægge for Collegiet et imposant Arbeide, der ret kunde stille vore vanskelige Forretninger i et skinnende Lys og ved dets Vidtlöftighed afskræmme enhver Uindviet fra dybere at trænge ind i dets sande Væsen og Natur.

Ligesaalidt som jeg tör paastaae, at Olrik, ved at slaae ind paa denne Vei, derved fornægtede sin bedre Overbeviisning, der gjerne til den Tid kan have været, at den megen Detaillering kunde have sin Nytte, ligesaalidt kan jeg frigjöre mig for den Anskuelse, at jo Hensyn som de anförte vare med i Spillet.

Hvor politisk klogt det end kunde være at hævde den Anskuelse, at Arbeidet i Translationen var saa van-

skeligt, at Ingen, som ei fra Ungdommen af var oplært dertil, kunde deri blive dygtig, (en Anskuelse, der jo har sin store Betydning for alle mulige Fag, hvor Routine ei kan lades upaaagtet), saa forekom det mig i moralsk Henseende aldeles forkasteligt, ja strafværdigt, at vanskeliggjöre og vidtlöftiggjöre Forretninger af en saa precair Natur, som de meget hastende Klareringer, istedetfor at fremme dem ved saa meget som muligt at tydeliggjöre og simplificere, saa at enhver Sats reen og klar, uden al Smaalighed, maatte kunne lægges Toldyderne for Öie og som Supplement til Tariffen være ligesaa tilgængelig og tydelig som selve Tariffen. Det var nu det Formaal, jeg ansaae for det ene rette. For mig stod det, som om en Bygning, opfört paa saa kunstig Grund, som den Olrik tilsigtede at lægge, i vor oplyste Tid, da Offentligheden i alle Retninger bröd igjennem, umuligen vilde kunde holde sig, men maatte synke sammen ved sin egen Vægt og före et ikke ringe Ansvar over paa Bygmesteren.

Olriks Mening og Anskuelser bleve imidlertid tiltraadte af Controlleuren og Fuldmægtigen i Contoiret; Chefen var som sagt syg, og jeg stod saaledes ene som Minoritet mod 3 Seniorer i Contoiret. Jeg maatte vige for denne Magt og underordne mig deres Villie og Anskuelser, som nu i den angivne Retning blev gjennemfört ved alle forekommende Expeditioner, længe inden Approbation af denne Fremgangsmaade kunde finde Sted fra det overordnede Toldkammer eller Collegium.

Jeg har tilmed al Grund til at antage, at den uheldige Indflydelse, som den nu factisk adopterede Klareringsmaade — der i og for sig var et aldeles nyt og meget besværligt Systems Indförelse med Hensyn til Værdieposter og Ansættelser — havde paa den hele Klareringsgang, ingensinde er bragt under behörig Overveielse

höiere-Steds, da umuligen Saadant da kunde være bleven billiget.

Paa en Tid da Klager over Opholdet ved Klareringen i Sundet havde naaet en för ukjendt Höide, paa en Tid da alle oplyste Statsstyrelser lode sig det være særligt magtpaaliggende at simplificere de bestaaende Toldlove, paa en saadan Tid foretages ved Öresunds Toldkammer af underordnede Embedsmænd, aldeles egenmægtigen og skjult, en gjennemgribende Forandring, der gjör Behandlingen af alle ikke tarifferede Varer langt vidtlöftigere end nogensinde för. Mig forekom det Hele vel galt!

De Skridt, der for mig vare at gjöre for at motivere min ringe Indsigelse mod, hvad der fra anden Side fremmedes, bleve ei uforsögte. Jeg talte desangaaende til Directeur og Kæmmererne, specielt til den af Kæmmererne, der i deslige Sager havde, saa at sige, en afgjörende Stemme, nemlig Etatsraad Knudsen. Jeg gjennemgik for ham alle mine Betænkeligheder. Jeg sögte at gjöre indlysende for ham Alt, hvad mine daglige Modstandere ei syntes at kunne fatte.

At ville i en Periode, hvor Dampbaade og Jernbaner begynde at spille en saa vigtig Rolle, i Öresund adoptere en langt vidtlöftigere Expeditionsmethode end nogensinde tidligere, maatte jeg i alle Henseender finde uforsvarligt.

Fordringerne paa en hurtig Expedition maatte Ingen bedre end Etatsraaden vide at være idelig stigende. Vidtlöftige Toldlove og en hurtig Expedition lade sig ikke forene. Supplementet til Tariffen, og som saadant betragtede jeg Værdietabellen, burde optage i sig selve Tariffens Egenskaber.

Satserne burde være saa faa, som muligt, og saa let anvendelige, som gjörligt var. Det hidtil Bestaaende

trængte snarere til at simplificeres end til at udvides o. s. v. o. s. v.

Jeg maatte derfor ret lægge ham paa Hjerte at tage denne Sag under nærmere Overveielss, da det her gjaldt om at vælge imellem Principer af yderste Vigtighed for Sundfarten.

Idet jeg forelöbigen maatte underkaste mig Contoirets Anskuelser og arbeide efter dem, vilde jeg dog forsöge at udarbeide et Udkast til en Værdietabel, saaledes som jeg ansaae den for bedre at være, for i sin Tid, naar Contoirets Udkast blev indleveret, da at vedlægges samme som et Bidrag til denne Sags rette Bedömmelse.

Jeg opnaaede fra Etatsraadens Side en ligesaa mærkelig Anerkjendelse som Dom, idet jeg blev demitteret fra ham med fölgende Ord. „De er færdig at bringe mig til at synes, at De har Ret; dog, De er kun Elev, De har Deres Formænd i Contoiret mod Dem og derfor maa De have Uret.“ Jeg stod virkelig endnu, som gift Mand og Familiefader, efter over 16 Aars Tjeneste i Toldkammeret i Elevs Numer, men med Prædicat af 2den Assistent, medens jeg i mange Aar havde havt Underskrift paa Expeditionerne lige med enhver anden af de Ældre i Contoiret, og ved min Contoirchefs, Translateurens, gode Paaskjönnelse af mit Arbeide nöd jeg til den Tid et relativt mere sorgfrit Udkomme, end jeg senere har havt, endog som Translateur eller Chef for Translationscontoiret 15 Aar sildigere.

Min Sags Reenhed og mine Anskuelsers Rigtighed var jeg imidlertid saa overbeviist om, at jeg benyttede enhver Fritid, jeg maatte have, til at bringe mit Forslag til en nye Værdietabel i System, medens jeg ved de daglige Forretninger maatte holde mig Contoirets Villie efterrettelig.

Mærkelig var Translateurens Holdning ved denne Leilighed. Han deelte nemlig Anskuelse med mig, men uden Kraft til at sætte Noget igjennem, som han da selv maatte have deeltaget i Udarbeidelsen af, hvilket var aldeles uoverkommeligt for ham, henskjöd han sig under sin Svagelighed og forholdt sig i denne Sag aldeles passiv.

Af min Dagbog d. 13 Decbr. 1835:

„I Anledning af Translateurens Erklæriug af 26. Novbr., betræffende en Ansögning om Godtgjörelse fra Fenwich & Comp. for beregnet Told, blandt mere for 33 Partier Bomuldsvarer, klarerede her d. 21 Juli 8de August og 9 Sept. s. A. med Skipperne Akester, Donaldson og Thompson fra Hull til Petersborg, har det kongl. General Toldkammer og Commerce Collegium under 12te dennes yttret, at da Tolden af Cattuner i Toldrullen er bestemt pr. Stykke, uden Hensyn til Længden, finder Collegiet det betænkeligt ved Toldens Beregning at afvige fra det i Ladningspapirerne og Facturerne anförte Stykketal og at anvende den af Translateuren brugelige Reduction af 100 Yards 6 Stk., da den tarifmæssige Told derved saa betydeligen forhöies, idet 28 Yards er det sædvanlige Maal for Printers og den omhandlede Usance, i Tilfælde af ministeriel Klage, desaarsag ikke antages at kunne forsvares.

Collegiet har tillige erindret om Indsendelsen af den i Skrivelsen af 18. April d. A., meddeelt Translateuren d. 23de s. M., forlangte nöiagtige Opgivelse af de Regler og Bestemmelser, som fölges ved de Anslaaeninger af Varer, hvortil Translationscontoiret seer sig nödsaget ved Angivelsernes Affattelse".

Af min Dagbog den 31te Januar 1836:

„Toldkammeret meddeler Translationscontoiret, at det kgl. General-Toldkammer og Commerce-Collegium under

30te har overdraget det at tilkjendegive Translateuren, at da Toldrullen udtrykkeligen bestemmer Tolden af Cattuner og deslige Varer pr. Stk., som paa Grund af Bomuldstöiernes nu betydeligen forringede Værdi allerede falder höiere end forhen, tör Toldberegningen herefter ikkun skee pr. Stk., uden Hensyn til Störrelsen, og ikke pr. $16\frac{2}{3}$ Yards, og at Yardsmaalet ikkun da tör lægges til Grund for Beregningen, naar Stykketallet ikke er nævnt i Ladningspapirerne, men i saa Tilfælde reduceres til Stykker med det Antal Yards, som den paagjeldende Vare efter Varelexicon eller i Handelen sædvanligen holder.

Disse tvende Skrivelser vise tilfulde Collegiets klare og rigtige Opfatning af en længe debatteret Sag om Stykketallets Forkastelse og en Reduction efter Yardsmaalet til et imagineret Stykkeantal. Den sidste Tilkjendegivelse, der jo var en aldeles bestemt Ordre, havde til Fölge, at man i et eller et Par Tilfælde, som forekom strax efter, fulgte Stykketallet, der fandtes anfört i Ladningspapirerne, uden Hensyn til Yardsmaalet; dog maa Toldkammeret paa samme Tid, dertil foranlediget af Translationscontoiret, være indgaaet med en Forestilling til Collegiet om at suspendere den givne Ordre og at lade det fremdeles blive ved Reductionsmaaden efter Yards; thi, saavidt vides, uden at nogen senere Ordre tilbagekaldte den omtalte af 31te Januar, blev den misbilligede Methode dog igjen optaget og gjort anvendelig ved alle senere forekommende Beregninger.

Saavidt jeg ved tilfældige Omstændigheder blev bekjendt med denne Sags Behandling, kan jeg ei Andet end beklage, at Öresunds Toldkammer med en Energie, der ingenlunde ellers er det egent, har gjort sig det til en Æressag at soutenere sin feilagtige Anskuelse mod Collegiets rigtige og ene forsvarlige. Skræk over de mange Tusinder, som Toldkassen aarligen skulde tabe

ved Forandringen (ja en vis Mand lod endog 30,000 Rd. falde sig ud af Munden), maa her have været et af de stærkeste Motiver. Men foruden, at det ei kan kaldes Tab, ei at faae, hvad man ingen lovlig Ret har til, saa har vist Toldkammeret ogsaa været lettroende nok til at tage for gode Varer alle de Skrækkebilleder, som en stærk Phantasi i Translationen har kunnet fremmane. Jeg skulde feile höiligen, om det eventuelle, saakaldte Tab, vilde komme til at belöbe sig til saamange Styvere, som man foregjöglede sig at det vilde blive Dalere.

Denne Sags Behandling lærer mig, at en Overauthoritet, selv med den redeligste Villie, er udsat for at duperes af Localauthoriteten, naar denne, som her, med stor Styrke gjör aldeles skjæve, fordomsfulde, ja endog aldeles feilagtige Slutninger gjeldende som Facta.

Kunde jeg kikke lidt ind bag Couliserne i höiere Regioner, da turde det vel være, at det viste sig, at denne Sag har været Vehiklet for en Kraftpröve imellem Toldkammerets og Collegiets ledende Kræfter, der længst i flere Retninger colliderede, og at det her skulde vise sig, hvilken Kraft der maatte give efter".

I Februar 1836:

„Det Udkast til en Værditabel, som jeg havde bebudet at ville fremkomme med, nærmede sig sit Slut, men hvorvel det i sit Princip og tildeels efter meddeelt Schema var billiget saavel af Translateuren som endog af den Deputerede eller Committerede i Collegiet, der til den Tid havde med Öresunds Toldkammer-Anliggender at gjöre, Hr. Justitsraad Wedel, vilde Translationscontoiret, thi saaledes kaldte sig nn de Allierede, Assistent Olrik + Controlleuren og Fuldmægtigen i Translationen med Öresunds Toldkammer i Ryggen, ingen Notice tage af Arbeidet, men leverede mig det tilbage som Noget, der ei var Brug for; det, der saaledes stod tilbage for

mig at gjöre, var at fremsende mit Udkast til selve Öresunds Toldkammer som et Bilag, naar det gjaldt at bedömme Værditabellen i sin Heelhed, saaledes som den endeligen maatte fremkomme fra Translationscontoirets Side.

Dette skete i efterfölgende Skrivelse:

Underdanigst Fremstilling af de Bevæggrunde, der foranledige mig til at indsende medfölgende Udarbeidelse, som et individuelt Forslag, til det kgl. Øresund-Toldkammers nöiere Prövelse.

Medfölgende Oversigt over Værdiansættelserne blev oprindelig udarbeidet af mig, for, efter behörig underkastet Control, paa Contoirets Vegne at indsendes til det kongelige Generaltoldkammer- og Commercecollegium, der ved Skrivelse af 18de April f. A. havde befalet et saadant Opgivende indsendt.

Under Udarbeidelsen deraf blev Gavnligheden af en Idee, som ofte var opstaaet hos mig, naar Talen var om den lange Tid, som Expeditionerne, al anvendt Flid uagtet, medtog, mig mere indlysende. Ideen var den: vi have i vor Værditabel Apothekervarer, vi have Parfumerier, vi have Manufacturvarer; ethvert af disse Ord og flere lignende, indbefatter, som Repræsentant for en heel Klasse, en Uendelighed af Variationer, og dog gjöre vi igjen enhver enkelt af disse til Gjenstand for særdeles Beregninger, hvorved vore Værdiposter faae en Udstrakthed, hvorpaa der ingen Ende gives, idet hvert Aar bringer os en Mængde nye Benævnelser, hvorpaa Tolden först skal bestemmes i det Øieblik, at Skipperens Klarering gaaer for sig; og hvad Ophold maa det ikke foraarsage i Expeditions-Øieblikket af Lexica, i Boutikkerne, hos Apothekerne, at söge Oplysning om Varers Værd, for derefter at regulere Tolden? Hvorfor lader man det ikke beroe ved at undersöge, om den ny Artikkel, man nu seer paa Papiret, kan henregnes under Apothekervarer, under Manufacturvarer etc., og da anvender den for disse Varer bestemte Priis, hvilken man jo ved Øvelsen har i Hukommelsen, lig Tarifposter, og saaledes fremmer Expeditionens Gang, istedetfor at al den Detaille nu hæmmer den? Disse Spörgsmaal, som

opstod hos mig, sögte jeg at besvare derved, at man antog, at komme Virkeligheden nærmere ved denne Detaille og at samme kunde være mere indbringende for Toldkassen. Hvorvidt det i Virkeligheden forholder sig saaledes, er vanskeligt at bestemme, dog er der en Omstændighed af en overordentlig Vigtighed, for hvilken altfor ængstelige Hensyn burde vige og som ei lader sig forene med en saadan Detaillering, og den er, at al Detaille medtager Tid, og at man ved Øresunds Toldkammer maa söge at foretrække de Regler, der ere simple og lette at iværksætte, fremfor de Regler, som lede til Vidtlöftigheder, og fra denne Side betragtet forekom mig mere generelle Ansættelser at burde foretrækkes, fremfor altfor detaillerede. Jeg overtænkte endvidere særskilt enhver af de Modgrunde, der kunde gives for en saadan mere sammentrængt Beregning, og fandt, hvad den förste Indvending angik, at det vel var muligt, at man i nogle Tilfælde kan komme Virkeligheden nær ved en detailleret Ansættelse; dog er en Ansættelsesmaade, hvor Artikler, uden at sees, blot vurderes efter Navnet, i og for sig selv saa ubestemt, at man vist ligesaa ofte vil kunne træffe den sande Værdi, efter en generel Ansættelse, hvilken sidste dog havde den Fordeel, at den ulige hurtigere lod sig iværksætte.

Hvad den anden Indvending, der kan gjöres mod mere generelle Ansættelser, angaaer, nemlig at Saadant kunde være til Tab for Toldkassen, da er det ikkun en Formodning. Vel vil det være let at fremhæve Exempler, hvor meget kostbare Artikler, ved at henföres under en vis Klasse, gav mindre Told, end de efter deres egentlige Værdi kunde svare; men man maa ei heller lade ubemærket, at andre Artikler igjen gav mere, som bödede derpaa, og endeligen, at af slige særdeles kostbare Varer forekommer ikkun smaa Partier, saa at Tabet, om et saadant fremkommer, vist under ingen Omstændigheder vilde blive bemærkeligt i Toldindtraderne.

Betragtninger, som de anförte, om en Gjenstand, hvis Vigtighed var mig indlysende og hvorved jeg meer og meer fandt min Idee bestyrket,

at man, uden sandsynligt Tab for Toldkassen, ved en saadan Simplification saare meget vilde befordre en hurtigere Expedition, foranledigede mig til, under Udarbeidelsen, ved de forekommende Varesorter, hvor en saadan Classification syntes anvendelig, at paapege saadanne Forandringer som önskelige, henstillende til höiere Bedömmelse, hvorvidt en Idee som den, jeg har tilladt mig at fremföre, maatte findes værdig at underkastes nöiere Prövelse.

Ved i Bemærkninger at henlede Opmærksomheden paa de Gjenstande, som fortjente særdeles Overveielse, troede jeg endvidere at gjöre min Udarbeidelse saameget nyttigere, idet jeg tillige ansaae det for min Pligt, ei at lægge Skjul paa de Mangler, jeg meente at forefinde i de bestaaende Regler, men ogsaa at paapege disse, for at de efter nærmere Undersögelse enten kunde vorde bekræftede eller og i Tide forandrede eller berigtigede.

Min Udarbeidelse var imidlertid bleven fuldendt i denne Aand, men jeg havde nu den Sorg, at samme ei fandt Bifald i Contoiret, og efter en Tids Forlöb leveredes Arbeidet mig tilbage som Noget, der ei fra Translationscontoirets Side kunde benyttes, hvorfor det ei heller blev underkastet videre Conferering eller Eftersyn.

Som Menneske at feile i sine Anskuelser er vist tilgiveligt; og hvad min Udarbeidelse angaaer, da har jeg desmere Aarsag til at haabe en skaansom Overbærelse med dens Feil, da samme ingen Control er bleven underkastet. Dog, da den ikke angik nogen privat Sag, men derimod en for den kongelige Tjenestes Fremme ikke uvigtig Gjenstand, haabede jeg, at det ikke kunde misbilliges, om jeg indleverede den til det Øresundske Toldkammers nöiere Bedömmelse, udbedende mig, at samme maae indgaae til det kongelige Generaltoldkammer og Commercecollegium tilligemed det Arbeide, der i samme Anledning vil blive indsendt fra Translationscontoiret, som et Bilag, der ved denne vigtige Sags Dröftelse, dog muligen hist eller her maatte frembyde nogle oplysende Bemærkninger.

Øresunds Toldkammer den 13de Februar 1836.

Underdanigst

C. F. Holm.

Til

Det kgl. Øresunds Toldkammer.

Medens den i Aaret 1823 Collegiet meddeelte Tabel over diverse Varer, der ansattes til Værdi, indeholdt 266 Udförsler eller Satser, fandtes i 1835 i Translationscontoirets Noteringsbog 1162 saadanne. Tendentsen i mit Udkast var, næst at regulere Priserne for Hovedartiklerne i Henhold til de sidste Priiscouranter fra de vigtigste Handelsstæder, den, at foreslaae de mange særligen udförte abnorme Specialiteter inddragne under Artens Hovedgruppe, saaledes, at 282 deslige Specialiteter indgik under Hovedgruppen Apothekervarer, 39 under Parfumerier, 27 under Tarriffens Sats Jernarbeide og 31 under Gruppen Skind og Pelsvarer.

Herved formindskedes Satsernes Antal til 783 eller en omtrentlig Indskrænkning af 50 pCt. Jeg skulde have været meget tilböielig til at gaae langt videre i denne simplificerende Retning, men holdt mig nu til det givne Grundlag, Translationscontoirets egen benyttede Værditabel, saaledes som den var og benyttedes til den Tid, da Collegiets Skrivelse af 18de April 1835 indlöb.

Mit Udkast, forelagt en Handels-Jury eller et Handels-Collegium, vilde upaatvivleligen være bleven erkjendt som et Arbeide, der vidnede om ikke ringe Fagkundskab, og som et særligt brugbart Materiale til en bedre Ordning af det da Bestaaende. For Öresunds Toldkammer var det ubrugeligt; man kunde eller vilde hverken fatte Sagen eller Aanden deri.“

Februar 1836:

„Til en Tid, da Toldkammerets Næstöverste, Toldkæmmereren Etatsraad Knudsen, lod mig höre, at min Anskuelse om en vis Retning af Forretningsgangen — hvorvel han var tilböielig til at troe, at den var den rette — ikke kunde tillægges nogen Vægt, da jeg ikkun stod i Elevs Numer, til en saadan Tid kan det være passende at fremhæve, hvorledes min personlige Anseelse

var hos Tolddirecteuren og i Toldkammeret, samt i hvilket Forhold jeg stod til mine nærmeste Eftermænd i Contoiret allerede Aar forinden.

Ikke at tale om, at disse Sidste i Tjenestetid stode langt tilbage for mig, idet mine 2 nærmeste Eftermænd i Contoiret af forskjellige Grunde havde forladt Toldkammeret og der saaledes var bleven en Alders og Tjenestetids Forskjel af 8 à 10 Aar imellem mig og mine næste Eftermænd, til hvilke jeg stod i et saa superieurt Forhold, at der endog ved Collegi-Resolution var indrömmet mig et specielt Tilsynsforhold til dem i visse Dele af Forretningerne, vare disse mine Eftermænd, Eleverne Ch. Petersen og E. Schouw, tilmed unge Mænd, der förte et vildt og uregjerligt Liv og som ingenlunde artede sig vel eller vare Institutionen til Glæde eller Gavn.

Translateuren skulde i Embedsmedför bespise dem i sit Huus, men kjed af disse Personligheder havde han affundet sig med Controlleur Wessel, der fra Januar 1833 mod en rundelig Betaling for en Tid havde havt dem ved sit Bord til Middag; nu var han ogsaa bleven kjed heraf og havde frasagt sig det.

Directeuren, Kammerherre Krogh, lod mig nu kalde og tilböd mig, i Tillid til min „Characteerfasthed", at modtage de nævnte unge Mænd i mit Huus for der at spise deres Middag.

Jeg kunde da tage 2 Portioner ~~med~~ Mad paa Spiseqvarteer til dem (han nævnte netop en til den Tid bekjendt Spisevært i Helsingör „Gryderup") til 5 Rd. Portionen; jeg skulde faae fulde 20 Rd. maanedlig, altsaa 10 Rd. for hver Maaned for den Gêne, det maatte være mig, at have dem i min Stue under mit Tilsyn, for at nyde deres Middagsmad.

Skjöndt et meget fristende Tilbud for den, der som gift Mand ikkun havde 50 Rd. i kongl. Gage aarlig,

maatte jeg dog i Betragtning af de Personligheder, det vedgik, afslaae Kammerherren dette saa respectable Tilbud, da jeg satte min Ro og Tilfredshed i mit Familieliv saa höit, at jeg for en pecuniair Fordeels Skyld ikke vilde sætte den paa Spil.

Dette Træk af Stillinger og Forholde under Öresunds Toldkammer til den Tid og forinden kan vel ogsaa fortjene en Plads i Dagbogen".

Af min Dagbog den 19de Marts 1837:

„Toldkammeret underretter Translationscontoiret om, at Collegiet under 18de Marts har resolveret, at det fra Translationen indsendte Forslag til en Værdietabel for 1837, som dannet efter de efter Priiscouranter fremkomne Middelpriser, maa tages til Fölge ved nærværende Aars Beregninger.

Da det omtalte Forslag herefter vil blive Rettesnor for alle forekommende Værdieansættelser og saaledes er ligesaa nödvendigt som Tariffen, til hvilken det er et Supplement, saa kan det vel neppe for Fölgernes Skyld forsvares, at holde disse Ansættelsesregler skjulte for Flere, som have med selve Beregningerne at gjöre.

Jeg venter fölgelig, at baade Translateuren og jeg nu ville kunne obtinere Tilladelse til at afskrive dette Forslag og derved blive fri for det Tryk, vi maatte föle hele forrige Aar ved ikke at turde, til stort Ophold for Klareringen, ansætte en eneste Post, af Frygt for at gjöre Feil, forinden den seirende Fraction i Contoiret, ved en af deres Midte, har sanctioneret Beregningen, som stemmende med det indsendte Forslag.

Det er Skibsfarten, de sundklarerende Skippere, man straffer og ikke mig, ved denne ganske mærkelige og uforsvarlige Fremgangsmaade, at holde Meddelelser til Contoiret, som for at kunne efterleves ikke for snart kunne kjendes af Enhver af dets Arbeidere, skjulte for

Personalets Fleerhed, for at de Enkelte, der ville ansees for de allene Indviede og vel Underrettede, kunne have Æren at blive adspurgt, hver Gang et nyt Tilfælde indtræffer.

Men naar Contoirchefen finder sig i at være en saa uværdig Behandling underkastet, saa maa en Elev vel ogsaa taale det.

Gjentagne Anmodninger fra min Side til Controlleuren, der er den meest velvillige af Fractionen, om at meddeles dette Forslag til Afskrivning ere blevne afviiste ved lidet sigende Undskyldninger. Saaledes gaaer den rette Tid til at faae sine Noticer i Orden til den Tid, at Skibsfarten kommer i fuld Gang, tabt".

Af min Dagbog den 28de Marts 1837:

„Paa denne Dag endte een af Toldkammerets Seniorer, Krigsraad, Looper Petersen sin jordiske Bane. Herved aabnes Udsigt for flere af Passkrivercontoirets Personale til en god Forbedring i deres Stilling og Kaar. Allerede ved den foregaaende Looper Schouws Död, da en Controlleurpost blev indrettet i Passkrivercontoiret, faldt en kongl. Resolution for, hvorledes i sin Tid (hvilken nu er for Haanden) de tvende Looperposters samlede Indtægter skulde deles i 3 Dele og deraf den ene Deel tilfalde Expeditions Controlleuren, den anden Deel Kasse-Looperen og den 3die Deel Expeditions-Looperen. De tvende förste af disse Poster bleve alt den Gang besatte ved Eritzöe og Bruun, hvilke midlertidigen deelte den ene ledige Loopertjenestes Indtægter og först nu, ved Petersens Död, ville de komme til at nyde den dem tiltænkte $\frac{1}{3}$ Deel af de samlede Looperintrader.

Den 3die Post, som Expeditions-Looper, bliver altsaa nu at besætte og der er al Rimelighed for, at Myhre vil obtinere den og saaledes opnaae gode Indtægter. Ved hans Forfremmelse vil en Oprykning finde Sted i

Passkrivercontoiret, og Andersen, Iversen og Bull derved faae deres Stilling forbedret.

Idet der saaledes bliver en 2den Assistentpost hos Passkriveren ledig, saa vilde det være det rette Öieblik at benytte til fra neden at paabegynde en Sammensmeltning af de tvende Contoirer, Translationen og Passkrivercontoiret, ved at besætte en saadan ledig Assistentpost med den af Eleverne i Translationen, for hvem den maatte være passende, og Ungdommen kunde saaledes Een efter Een, ved vexelviis at arbeide i Translationen og Passkrivercontoiret og blive fortrolig med det særegne ved hvert Contoirs Arbeider især, dueliggjöre sig til at udfylde en Plads i hvilketsomhelst Contoir, der maatte have foröget Arbeidskraft nödig.

Lader Toldkammeret denne Leilighed gaae ubenyttet hen (fra min Side er noksom varskoet i den Henseende), saa vil en saa gunstig Leilighed neppe igjen för Aar tilbyde sig til Iværksættelsen af det Princip eller System, der er det ene rigtige her ved Toldkammeret, at see Arbeidskraften bedre concentreret, hvilket og derfor jo för jo hellere burde iværksættes."

Af min Dagbog den 18de April 1837:

„Med Skipper Wendell fra Gothenborg forekom 8897 Pd. Negrohead Tobak, hvilken, som Skraatobak, blev ansat efter Værdietabellen til $\frac{1}{10}$ Rd. pr. Pd. eller for 890 Spd., hvoraf 1 pCt. i Told, er 8 Sp. 44 Sk., medens at samme Parti raa Tobaksblade efter Tariffen vilde betalt 16 Spc. 33 St., eller meget nær, det dobbelte.

I mit Udkast til en Værdietabel til Brug ved Öresunds Toldkammer, som jeg först paa Aaret 1836 bad Toldkammeret om at maatte blive indsendt til Collegiets Bedömmelse, hörte det til det System, jeg foreslog adopteret, at da Tariffen ikkuu har Ukraine-Tobak og anden Tobak, saa maatte Negrohead, der forresten ikke be-

höver at være Skraatobak, da det jo opsaa bruges stærkt af Fremmede som Rögtobak, med god Föie kunde beregnes som almindeligt Tobak til 9 Styver pr. 100 Pd., ligesaavel som kostbar hollandsk og fransk Rögtobak saaledes beregnes. Den bedre Tobak og den ringere maatte dele Skjæbne med hinanden. Tobak blev Tobak, i Lighed med Tariffens fleste andre Poster, efter Toldloves almindelige og nödvendige Natur, hvor al Classification bliver mislig i sine Fölger".

Af min Dagbog den 1ste May 1837:

„Capt. Tyrer fra Milazzo paa Sicilien, som klarerede i Dag, indehavde:

200 Foust. Olie, 1436 Centner 95 Rot. nt., ialt 359,238 Pd. Siciliansk, hvoraf Tolden beregnedes til 100 Pd. 4 Styver med 299 Spc. 18 Styver. Den Christianopelske Tarif har 1 Vat. Lissabon Oly 36 Styver, i senere omskrevne Sundtariffer er dette bleven til 1 Pibe 36 Styver og atter har man i de nyeste Tariffer faaet Satsen indfört saaledes 1 Pibe eller 900 Pd. 36 Styver. Naar nu en Skipper, som den ovenanförte, kommer fra Sicilien, hvor den lette Vægt er gjældende, da bliver uden Hensyn til disse lette Pd. 900 saadanne beregnede for at være egal 1 Pibe. Det kunde passe for 900 svære Pd., som fra Triest, men ingenlunde for de lette fra Sicilien. Herved blive Ladningseierne belastede med omtrent den dobbelte Told, af hvad de formeentligen bör svare. Var Connoissementet skrevet i det hollandske Sprog, saa vilde det i nærværende Tilfælde lyde paa 200 Vaten Oly og det var en reen christianopelsk Sats til 36 Styver pr. Vat.

En Beregningsmaade som denne vil ikke i Længden kunne holde sig; den taaler ingen Critik".

Af min Dagbog den 2den, 3die og 4de May 1837:

„Disse vare 3 meget travle Dage, paa hvilke henved 500 Skibe klareredes. Heldigviis havde vi allerede den 2den, iblandt de den Dag klarerede, 3 store Londonnere og ikke noget mere Væsentligt af Stykgods. Disse vare altsaa fra Haanden den 3die, da det större Antal Skibe fremkom, iblandt hvilke dog ei, sammenlignelsesviis med foregaaende Aaringers Foraars Shock, var noget stort Antal af de större og vanskelige Expeditioner. Af de i Listen over Stykgodsfarerne indförte Skippere vare 4 afleverede til Passkrivercontoiret til noget over Kl. 1 Middag og ialt 26 til om Aftenen Kl. 10. Tilbage i Rummene vare 16, hvoraf, med Undtagelse af 2, de övrige 14 vare komne om Formiddagen den 3die, deriblandt Capt. Mc. Taggert fra London til Riga, som meldte sig Kl. 12 Formiddag den 3die og blev færdig Kl. 4 Eftermiddag den 4de, altsaa et Ophold af 28 Timer for Klareringens Skyld og det med den bedste Vind. Det förste af de ladte Skibe, som meldte sig Kl. 5 om Morgenen den 4de, Capt. Thomsen fra Antwerpen, blev færdigt Kl. 6 om Eftermiddagen. Enhver i Contoiret gjorde sin bedste Flid for at fremme Expeditionerne og vi vare næsten Alle, med Undtagelse af et Qvarteerstid til at spise til Middag i, tilstæde fra $5\frac{1}{2}$ om Morgenen til 10 Aften, ligesom vi, ved at forberede Skipperne strax ved deres Ankomst paa et langt Ophold som Følge af det store Antal Skibe, forebyggede væsentlige Klager. At Skipperne saa taalmodigen fandt sig i Opholdet, kunde maaskee ogsaa tilregnes den Omstændighed, at endnu ingen Efterretning havdes om aabent Vande ved Riga og Petersborg.

Længer ind i Maaneden havde vi atter nogle meget travle Dage. Paa en saadan indförte Kæmmererer de Coninck en fremmed Herre i Translationen og man viste da denne, hvorledes enhver Skipper fik sit Nummer i

Skranken, saa at Ingen kunde forurettes med Hensyn til sin Tour. Der faldt ved den Leilighed det Spörgsmaal: „Hvormange Stykgodsfarere har De vel havt paa 1 Dag?“ Herpaa svarede Kammerraad Wessel: „Vel omtrent 100!“ Men antager jeg ogsaa dette Tal for noget overdrevent, og antager 50 som meer sandsynligt og det, jeg selv har oplevet nogle Gange, saa kan man dog slutte sig til, hvorledes det seer ud med den nu gjængse Expeditionsmethode, da vi med al mulig Anstrængelse ei ville formaae at faae en halv Snees ordentlige Stykgodsfarere færdige paa een Dag.

Stort Held have vi havt med os paa alle travle Dage i Aar. Saaledes var ingen af de meget jagende Hull- og Londonner-Skippere imellem de lastede under 26de og ikkun een, ikke stor, Londonner (en Preusser). Massen var Finner og Svenskere, som, efter en lang Reise fra Middelhavet, paa Recreationsstedet Helsingör gjöre sig lidt tilgode og derfor ei ere i brusende Hast. Dette hjalp os vistnok til ogsaa at slippe nogenlunde vel over disse Dage.“

Af min Dagbog den 9de Mai 1837:

„Idag var Directions-Forsamling, hvortil det ældre Translationspersonale var tilsagt at give Möde. Det er characteristisk nok, betræffende Stemninger og Tilstande her ved Toldkammeret, at omendskjöndt jeg i omtrent 9 Aar, fra den Tid jeg fik Prædicat af Assistent, har været regnet iblandt de Ældre i Contoiret, Noget hvortil 18 Aars, siger og skriver 18 Aars Arbeide i Contoiret, og min af Enhver i Toldkammeret anerkjendte Paalidelighed og Dygtighed noksom giver mig Berettigelse saa, par depit, fra den Dag jeg tillod mig i Handling, med Hensyn til Værditabellen, ei at ville gaae i Spænd med mine ældre Medarbeidere, minus Contoirchefen, men derimod at fölge min Overbeviisning om den Vei,

der var den ærligste og hensigtsmæssigste at følge, fra den Dag skydes jeg, ved enkelte af Kæmmererernes Medvirkning, ud af de Ældres, de Indsigtsfulderes Tal. Gjelder det derimod Klareringsværket i Contoiret, da veed man at finde den, der vel kan arbeide for 2.

Senere hörte jeg, at det angik Chr. Petersen, hvem der var Tale om at faae anbragt under Vacancen i Passkrivercontoiret som constitueret Assistent hos Passkriveren. For Petersen glæder det mig, thi endnu er han kun et vildledet, ved slet Selskab og for megen Frihed forvildet Menneske, men ingenlunde udygtig eller uduelig, og det mere Arbeide og de nye Mennesker, under hvis Øine han nu skal virke, turde dog muligen foranledige et Omslag til det Bedre og forhindre hans Synken aldeles i Fordærvelse.

Da en saadan Omflytning, naar den fremtidigen og med Conseqvents gjennemföres, netop er den Idee, jeg först har udtalt og dernæst kjæmpet og stridt for, saa glæder det mig naturligviis ogsaa, at den nu, uagtet al Modstand, synes at trænge sig igjennem til Iværksættelse".

Af min Dagbog i Mai 1837:

„Nogle Ord om Tolden paa Fyrre-Dehler.

Den ældre her i Toldkammeret i mange Aar benyttede Tarif havde i sine Satser paa B.:

Bræder af Fyr 15 à 20 Fods incl., 1 Skok 24 Styver.
— — 21 Fods og derover, 1 Skok 1 Spc.

derimod paa D.:

Dehler af Fyr over 20 Fods, 1 Skok 1 Spc.
— — fra 15 til 20 Fods, 1 Skok 24 Styver,

medens

Planker fandtes anfört: 1 Skok 1 Spc.

Ved Tilföiningen af „inclusive" efter 20 Fods, sees letteligen, at disse 20 Fod er det höieste Maal, der gaaer

ind under Satsen 24 Styver pr. Skok, og at et höiere Maal end 20 Fod förer over til den höiere Toldsats af 1 Spc. pr. Skok. Det er saaledes en Uagtsomhed under Redigeringen af Tariffen, der har indsneget sig, og dette synes endnu at ligge klarere for Öiet, naar hensees til samme Varesort, hvor den forekommer under Benævnelsen „Dehler", da Toldsatsen saa heel, klar og tydelig er udfört. Den sörgelige Fölge af Adsplittelsen af Expeditionsvæsenet i Toldkammeret gjennem flere Contoirer, som hver især hævdede sine Anskuelser, vil i nærværende Sag træde ret indlysende frem.

Medens man i Translationen beregnede alle Bræder eller Dehler over 20 Fod til 1 Skok 1 Spc., hvilket vistnok var det rette, naar den negligent redigerede Toldtaxt efterlæses med Tænksomhed, beregnede man i Expeditionen, som det den Gang heed, ikkun 1 Skok til 1 Spc., naar Længden var 21 Fod og derover. Fra Petersborg saaledes paa een Maade, fra Riga paa en anden, og det for en Kasse-Artikkel af saa stor Betydenhed som Dehler.

Jeg finder nu som Bemærkning i mit benyttede Exemplar af hiin ældre Toldrulle „$20\frac{1}{1}\frac{1}{2}$ Fods Bræder som Skudeplanker, 24 Styver pr. Skok, decideret af Kæmmererne den 7de August 1825".

Fra den Tid er altsaa alle Dehler imellem 18 og 21 Fod blevne beregnede som Skudeplanker til 1 Skok 24 Styver, og denne Decision, som baade kunde og burde have været nöiere overveiet og skjænket en mere dybtgaaende Undersögelse, forinden Decision blev taget, har havt mange Tusinders aarlige Tab til Fölge for Toldkassen og har senere paafört Overauthoriteterne samt Toldkammeret de störste Vanskeligheder.

Saaledes opdagedes snart, at det i Ladningspapirerne anförte Maal ei var det russiske, men derimod som oftest det Lands Maal, hvortil Ladningen er bestemt, efter

hvilket Lands Indförselstarif Dimensionerne vare afpassede. Til England udmaaltes Længden i engelske Fod, til Frankrig i franske. Dette ledede til at reducere det i Connoissementerne opförte engelske eller franske Fodmaal til russisk, eller ogsaa fra Finland til svenske Fod, og saaledes fremstod en uendelig Masse Reductioner, som man aldrig forhen havde kjendt til.

Vedkommende Afladere fandt imidlertid paa, for at undgaae den höiere Told, som snart var bleven bemærket, at vedföie i Connoissementerne „russian Messure", og saaledes blev Reductionen forebygget for alle dem, der dristede sig til at benytte denne falske Anförsel og derved besparedes ei sjelden den halve Told.

Det traf sig nu i denne Maaned, at en nordfra kommende finsk Skipper forlangte at tale med Tolddirecteuren angaaende den svigagtige Maade, hvorpaa Ladningspapirerne fra Finland udfærdigedes, og ikke alene bekræftede han, hvad vi alt havde bemærket med Hensyn til det falsk angivne Maal, men han opfordrede endog Toldkammeret til ved Inspecteuren at lade nogle finske Skibe undersöge og faae Syn for Sagen, for at dette Snyderi for Eftertiden kunde blive forpurret.

Man tog Anledning heraf til at lade Inspecteuren undersöge nogle i Löbet af Maaneden fra Björneborg og andre Steder kommende finske Skippere, og at opmaale nogle af Bræderne, hvorved man da fuldeligen blev overbeviist om, at de, der til Exempel vare fulde 21 Fods, ikkun bleve angivne til 20 Fods.

Skipperne, som desangaaende bleve opkaldte for Kæmmererne, vedgik Rigtigheden af Toldkammerets Paastand, og flere Partier, som först vare angivne som Skudeplanker, bleve, som Følge deraf, behandlede som Planker. Denne Glæde varede imidlertid kun kort. En officiel Skrivelse indlöb, og fra den Tid ophörte hine Skibsundersögelser. Af det Circulaire, som den russiske

Consul paa samme Tid (den 22de eller 23dø Mai) omsendte til Skibsklarererne, og hvoraf et Udtog findes her anfört, kan man slutte sig til, hvad den omtalte Skrivelse har indeholdt.

I Consulens Skrivelse siges:

„Ayont entendu que l'inspecteur de la Douane d'Elseneur se permet de se rendre abord des navires Russes-Finlandais, pour messurer les planches et examiner les cargaisons, je vous prie Messieurs d'informer tous les Capitaines Russes-Finlandais, que je les ordonne de resister en futur toutes les visites de cette espèce, etont une contrevention des traités d'amstié & de commerce entre la Russie & le Danemarc."

Af min Dagbog den 28de Mai 1837:

„Atter havde jeg fat i Controlleuren om at faae mig meddeelt de af Collegiet approberede Anslaaenings-poster. Han lovede det skulde skee, saasnart han fik sin egen Bog i Orden. Skade og atter Skade, at saamegen af den travleste Tid gaaer hen, uden at det er i Orden, som burde være det ved Foraarets eller Fartens Begyndelse".

Af min Dagbog den 9de Juli 1837:

„Jeg har alt tidligere vedkjendt mig den Anskuelse, at ingen Control ved Expeditionerne kan være bedre og sikkrere end den, som Specificationen eller Udregningen afgiver. Beviser herfor fremkomme saa hyppigen, at jeg kan antage det for overflödigt at samle videre paa saadanne. Netop idag indtraf imidlertid et Exempel, som jeg vil bemærke mig, da det just var Contoirets 2 bedste og paalideligste Arbeidere, Wessel og Olrik, der havde gjort Feilen, og fordi, mærkeligt nok, den ikke opdagedes ved Sammenligningen med det russiske Toldpas, som i dette Tilfælde atter var en Control mere.

Paa Bagsiden af Skipper Andresens Connoissement fra Petersborg var anfört, iblandt mere, forskjellige sammenlagte Poster Hamp, som paa den brækkede Side vare anförte i Total med Transport 54 Bundter Hamp 1687 Pud. 35 Pund. Paa den anden Side var igjen flere mindre specificerede Poster, som udgjorde ialt en endelig Total, tilsammen 87 Bundter Hamp 2709 Pud. 30 Pund.

Nu havde Wessel og Olrik taget saavel Totalen som den enkelte Deel deraf, og fölgeligen anfört 168$\frac{4}{5}$ Skippund Hamp mere til Told, end som i Skibet befandtes, hvilket ved min Specification blev berigtiget.

Neppe vilde en saadan Feil ellers være bleven bemærket forinden ved Skibets Hjemkomst og Toldregningens Incassation, og hvor ubehagelige blive da ei Reclamationer af den Art? Derfor priser jeg Controllen ved og igjennem Specificationen, der i Reglen vil finde Feilen, medens det endnu er Tid".

Af min Dagbog den 9de Juli 1837:

„Vacancen efter Looper Petersens Död, der længe har henstaaet, er omsider tilendebragt. Idag communiceredes Udnævnelserne i Henhold til kongelig Resolution.

Myhre blev udnævnt til Expeditionslooper, Andersen til 1ste Fuldmægtig, Iversen til 2den Fuldmægtig ved Öresunds Toldkammer. Bull til 1ste, Chr. Petersen til 2den Assistent hos Passkriveren. Derved at Chr. Petersen udtraadte af sit Nummer i Translationscontoiret, oprykkede E. Schouw sammesteds til 2den Elev.

Saameget end denne Forfremmelse glæder mig for nogle af de Nævnte, der ere flinke og agtværdige Mænd, saameget den endog er efter mit Sind, fordi en, hvorvel ringe, Begyndelse er gjort til en Sammensmeltning af Personalet i Translations- og Passkrivercontoiret, af hvilken jeg i Tiden, under den Forudsætning at den conseqvent fortsættes og at der lægges megen Vægt

paa stedse at recrutere Personalet med duelige unge Mænd, venter mig meget godt, saa lidet har Passkriver-contoiret, efter min Mening, Aarsag til denne Gang at være tilfreds med at modtage, hvad Translationscontoiret udskyder. Ei heller er der stort vundet for Translationen ved at faae E. Schouw istedetfor Chr. Petersen; begge disse Subjecter höre til de meget lidet heldige Acquisitioner, hvorsomhelt de maatte stilles. At Glöerfeldt rykker et Trin op, er mig særdeles kjært, da han stedse har opfört sig som sig sömmer for det brave unge Menneske, og i den unge Frederik Schou, som vi igjen faae ind i Translationscontoiret som yngste Elev, haaber jeg ligeledes at skulle faae et godt Subject, da han under de Lindes Tilsyn og Veiledning i Secretariatcontoiret er bleven vant til Orden og Accuratesse ved sine Arbeider, og tilmed er et meget beskedent ungt Menneske.

De under Vacancen opsparede betydelige Sportler fordeeltes forholdsviis imellem de Personer, der havde assisteret ved Forretningernes Besörgelse".

Af min Dagbog den 31te Juli 1837:

„Med Capitain Munro fra Hull idag var Angivelsen udstædt af Translateuren selv og gjennemseet af Controlleuren; den löd paa 165 Baller Bomuld, 148,500 Pd., istedetfor Bomuldsgarn, hvilken Forskjel, der opdagedes ved min Udregning, udgjorde en Told paa 556 Spc. 42 Styver mere, altsaa skjönne 1100 Rd. og derover, hvorfor jeg ogsaa af Translateuren blev kaldt en rigtig Overcontrolleur.

Samme Dag blev Toldkammeret overrasket ved den sörgelige Efterretning om den arbeidsomme, brave og duelige Controlleur Erritzöes Död. Den indtraf saameget mere uventet, som han, ikkun 41 Aar gammel, netop var i tilsyneladende Bedring efter et længere Ildebefindende.

Dette Dödsfald, vil saaledes igjen fremkalde nye Forandringer og Forfremmelser iblandt Personalet. Hvilke Abnormiteter, der under samme Institution kunne i Aarenes Löb fremstaae af Avancements contoirviis istedetfor rækkeviis efter Tjenestetid, vil her fremkomme ret mærkelige Exemler paa ved denne Leilighed. Medens at Myhre, som samtidig med mig kom til Toldkammeret i privat Tjeneste hos Passkriveren til samme Tid, som jeg ansattes i Translationen, hvor efter et Aars Prövetid de Antagne blive kongelig udnævnte, er under 27de Juni d. A. udnævnt til Expeditionslooper, der kan antages at være et Embede paa henved 3000 Rd., og Andersen, der en Tid efter mig ogsaa antoges privat af Passkriveren, til samme Tid er udnævnt til 1ste Fuldmægtig i Passkrivercontoiret, staaer jeg fremdeles, fra 1828 af, som 1ste Elev med Prædicat af 2den Assistent i Translationscontoiret, længst gift Mand og Familiefader, efter over 18 Aars Tjenestetid. Skjönt Ingen mere end jeg erkjender Sandheden af, at det ei er Embedet, der skal hædre Manden, men Manden, der skal hæve og hædre Embedet, og at som Fölge heraf enhver Post er hæderlig, naar den udfyldes med Ære, saa er der dog noget saa aldeles unaturligt i disse Forholde, saaledes at staae stille paa samme Plet, medens de nærmeste Personer, man staaer i Embedsforhold til og i Berörelse med, bestandig gaae fremad, at man vel kan blive kjed af en saadan Stillestaaen, saameget mere, naar den er særlig til Hinder for at kunne udfolde den Virksomhed, hvoraf man föler sig besjælet til den kongelige Tjenestes rette Fremme. Det var derfor, at jeg, med Bevidstheden om at jeg foruden fortrinsviis Berettigelse, hvad Tjenestetid angik, var i Besiddelse af den fornödne Duelighed, henvendte mig til Directeuren og til Kæmnerererne i Egenskab af Supplicant til den nu ledige Controlleur-

post i Passkrivercontoiret, der besættes ved Indstilling fra Toldkammeret.

Directeuren vilde Intet höre om mit Andragende, da Translateuren havde sagt ham, at han paa ingen Maade kunde undvære mig i Translationen og selv hellere vilde være betænkt paa at gaae af, end give slip paa mig.

De af Kæmmererne, jeg talte med, havde lignende Indvendinger; man gjorde mig endog den Ære at fortælle mig, hvorlunde Myhre og Andersen, hvem af dem det blev, vilde være duelige nok til den ledige Post, medens ingen af dem kunde remplacere mig i Translationen. Min Berettigelse fremfor nogen af de Nævnte blev villigen indrömmet, men denne kunde ikke paaagtes paa Arbeidets Bekostning. Ifölge denne mærkelige Logik, at den, der anerkjendes som særdeles flink, kan man ikke befordre, fordi han ei kan undværes, hvor han er, de mindre Flinke derimod, de kunne nok befordres, da de letteligen lade sig remplacere, vil jeg saaledes opleve f. Ex., at see Andersen, der kom en rum Tid efter mig til Toldkammeret og aldrig havde drömt om, at han i nogen Concurrence med mig skulde endog kunne stilles mig ved Siden, at see ham, som Fölge af samme mærkelige Logik, nu blive Controlleur og jeg have den Ære fremdeles at henstaae, i Egenskab af uundværlig gammel Elev i Translationen. Det er jo virkelig en skjön Belönning for fremragende Virksomhed og Dygtighed i sit Fag, for mit tidlige og senere Arbeide i Skibsfartens og Landets Interesse, hvilket Foresatte saa fuldelig anerkjende, men saa daarlig belönne.

Fölger Toldkammeret den Idee, som jeg hörer skal næres af nogle af de höie og vise Herrer, da bliver Andersen Controlleur, I. Iversen 1ste Fuldmægtig, Bull 2den Fuldmægtig og Ch. Petersen og E. Schouv Assistenter hos Passkriveren; tilvisse, Ingen skal misunde ham, en gammel Mand, at tildeles tvende saa upaalide-

lige Hjelpere. Derimod forbliver Holm 1ste Elev i Translationen; Glörfelt 2den Elev; den lille Schov og Arnholtz surnumeraire. Kan en saadan Besætning med 2 ældre svagelige Mænd, Weise og Iversen, i Spidsen for de 2 klarerende Contoirer, kaldes tilstrækkelig, eller endog forsvarlig? Jeg mener Nei og Tiden vil vist ogsaa bekræfte det, om det forresten skulde blive iværksat.

Hvorledes, hörer jeg spörge, skulde Posterne bedre besættes?

Jeg svarer dertil, giv Olrik om han vil, hvis ikke, da Holm, som de i Tjenestetid i Toldkammeret nærmest Berettigede, den ledige Controlleurpost i Passkrivercontoiret; lad Andersen, naturligviis med sin senere Anciennitet efter hvilkensomhelst af de Förstnævnte, forsættes over i Translationscontoiret, forbedrer hans Indtægter til det, som Holm nu har; lad Iversen og Bull avancere det Trin, som de nu ere i Begreb med at gjöre, men sæt da en ung Mand, flink og stadig som Bull, men om muligt med bedre Sprogkundskaber, som Assistent i Passkrivercontoiret, lad ham her concurrere med Petersen og lad saa den af disse To, der viser störst Flid og Duelighed, gaae forrest ved et stedfindende nyt Avancement.

Paa denne Maade holder man Petersen i Schach og ikkun en saadan skarp Kuur vil bringe ham til at blive, hvad han burde være, paapasselig og arbeidsom.

I Translationen var da följende Arbeidere: foruden Translateuren, Wessel, Kirck, Olrik, dernæst Andersen, som, med sine Forkundskaber til Forretningerue gjennem beslægtede Arbeider, i Löbet af nogle Maaneder kunde gjöre sig fortrolig med det særegne ved Translationsforretningerne og vilde være en bedre og paalideligere Arbeider, end enten Ch. Petersen eller E. Schouw. Den Sidste, der for 3 Ugrr siden avancerede, uden just at have sine Meriter derfor at takke, var der vist ingen

Grund til at forfremme, forinden han ved sin Opförsel maatte have gjort sig værdig til det, han senest blev, end sige til noget mere. Glörfelt, som for 3 Uger siden fik en Forbedring i sin Stilling, kunde ved denne Leilighed tilfalde de 100 Rd. Gratification for Skippernes Modtagelse för og efter den almindelige Toldkammertid, og saaledes vilde ogsaa han blive hjulpen. Den lille Schou, der vel tegner til at blive ret brav, er imidlertid efter ikkun at have været 3 Uger i Contoiret neppe berettiget til allerede efter en saa kort Tid at kunne vente Forfremmelse.

Hviken af disse Combinationer fortjener Fortrinet, tör jeg spörge?

Taale de nogen Sammenligning?

Ved den intenderede Forandring, saaledes som den siges at skulle skee, forbigaaer man just dem, der fortjene Befordring og dynger derimod ufortjente Goder over dem, der langt fra have fortjent saadanne. Ifölge min Plan, skulde nogle af disse, mildest sagt lidet agtværdige, Personer, stilles under en skarp Concurrence, hvori det afhang af deres egen Opförsel, om de skulde avancere eller ei. Det var jo muligt, at netop en saadan skarp Concurrence kunde vække deres gode, maaskee slumrende, Kræfter. Skeete dette ikke, da blev man dem i al Fald lettere qvit paa det förste end paa det andet Trin; thi een Dag at befordre Folk, hvilket jo forudsætter Tilfredshed med deres tidligere Virken, og den næste Dag afskedige dem formedelst Ubrugbarhed, det er dog i Sandhed meget stödende og lidet til Ære for den Authoritet, hvorunder Sligt skeer.

Endelig var efter min Plau det vigtigste forberedende Skridt gjort til en Sammensmeltning af begge de i deres Arbeider saa nær beslægtede Klareringscontoirer i Toldkammeret til et eneste „Expeditionscontoir“, som vel var det meest passende Navn. Dette, hvoraf jeg venter mig

saa gode Fölger for Forretningsgangen, saavel med Hensyn til god, regelmæssig Orden, som til Eensformighed og Samarbeiden, var saaledes sin endelige Undfangelse nær, og naar gamle Weise engang forlod Toldkammeret, da var det Hele godt forberedt til endelig Iværksættelse. Enhver i Tolkammeret kjendte sin Anciennitet og den Plads, der derefter tilkom ham, og Rivalisering og Jalousie imellem de afsondrede Contoirers Personale havde saaledes en Ende.

For at oplyse Lönningsforholdene for de Underordnede i Contoirerne til den Tid her omhandles, vil jeg exempelviis anföre, at mine Indtægter, som 1ste Elev med Prædicat af 2den Assistent i Translationscontoiret, udgjorde :

Kongelig Gage . . .	50	Rd.	„ Sk.
Af Translateuren . .	550	—	„ —
Af Afgiften paa Stempeltjenesten . . .	100	—	„ —
Af Afgiften for Öresundslisten for 3 Qvartaler	75	—	72 —
Af Afgiften paa Controlleurembedet for et Qvartal	25	—	„ —
Af Afgiften paa Translateurembedet . .	200	—	„ —
Af Kæmmererne for Vare-Extracten .	100	—	„ —
Gratification for Aaret af Toldkassen	100	—	„ —
Nytaar af Translateuren	100	—	„ —
			er 1300 Rd. 72 Sk.

Andersen havde som 1ste Fuldmægtig i Passkriver-contoiret:

Af de 4 ældste Kæmmererere, 5 Rd. maanedlig af hver, er	240	Rd.	„ Sk.
Af Mulctkassen, 40 Rd. qvartaliter	160	—	„ —
For Copiebogen og til Skrivematerialier af Kæmmererne	80	—	„ —
1 à 2 Sk. Gratification for hver Skipper, som indföres i Toldbogen	120	—	„ —
For 1 Extract, at indsende til Kongen	5	—	„ —
For Listerne ved den aarlige Uddeling	15	—	„ —
Endvidere som ældste Fuldmægtig hos Kæmmererne, 12 Rd. 3 Mk. qvartaliter af hver . . .	200	—	„ —
		er	820 Rd. „ Sk.

Medens saaledes min kongelige Gage var en aldeles forsvindende Störrelse, vil det af begge de anförte Gageringer letteligen sees, at de væsentligste Indtægter tillöb, om end forskjelligt posteret, fra de nærmeste sportulerede Foresatte, der maatte afgive klækkeligt til dem, der gjorde en Deel af deres eget vel betalte Arbeide.

Det være her ved denne Leilighed bemærket, at Douceurer fra de private Contoirer eller af Skipperne for en

eller anden mulig beviist Villighed, har aldrig været kjendt i min Tid, hvilket jeg efter Tidsforholdene maa ansee for en stor Roes for de underordnede Betjente ved Toldkammeret; men deres Foresatte, der selv tjente godt, vare ogsaa redebonne til efter Omstændighederne at hjelpe paa de Underordnedes Indtægter, saa at dette ei gjordes fornödent."

Af min Dagbog, den 24de August 1837:

„I Dag klareredes 88 Skibe, men deriblandt saa faa Stykgodsfarere, at ingen Liste for den Dag blev udstædt. En Capt. Grass fra London til Stokholm, der meldte sig den 23de om Aftenen Kl. 6, var den eneste store Stykgodsfarer. Han blev först færdig omtrent Kl. 6 Eftermiddag d. 24de, altsaa efter 24 Timers Forlöb. Et saadant Tilfælde viser bedst, at Expedition stricte efter Nummer, som man i denne Periode saa stærkt holder paa, ei lader sig gjennemföre; thi havde der paa denne Dag, fra Morgenstunden af, været nogle ladte Skibe, saa vilde ikke et eneste af disse kunnet blive færdig forinden den nævnte Capt. Grass og det vilde saaledes være bleven Aften, förend en eneste Skipper var kommen ud af Contoiret."

Af min Dagbog, den 4de October 1837:

„Hvor uvidende en, endog i flere Aar fungerende, Kæmnererer kan være om Expeditionens Gang og de Principer, som derved fölges, havde vi i Dag et frapant Exempel paa, idet at Kæmmererer de Coninck kom ind i Translationen og forespurgte, hvorledes det dog egentligen forholdt sig med den Vægt og det Maal, som udförtes i Angivelsen og hvorefter Tolden beregnedes. Han havde stedse antaget det for Dansk Vægt og Maal og formeente saaledes, at den i Original-Papirerne anförte Vægt fra Ladningsstedet i Translationen var

reduceret til Dansk Vægt og at Tolden beregnedes af denne sidste. Formodentlig var dette Spörgsmaal foranlediget ved en eller anden Dispyt iblandt Kæmmererne desangaaende, og hvor snurrigt, for ei at sige beklageligt, at et Medlem af Directionen for Toldkammeret er ukjendt med det saa vigtige Princip, der fölges paa enhver Time af Dagen ved enhver Expedition fra fremmed Sted.

Heraf saae vi ogsaa en af de mindre gode Frugter af en Controlleurs Ansættelse i Passkrivercontoiret. Nu see Kæmmererne aldrig mere paa de originale Ladningspapirer; alt desangaaende henhörer under Controllen, og de blive saaledes fremmede for det finere ved Klareringsvæsenet. Just dette er dobbelt galt, naar Kæmmerer-Embederne besættes paa den Maade, som hidtil er skeet, ved Mænd, der ere aldeles fremmede for dette Toldvæsens særegne Natur; de komme saaledes aldrig til at kjende det og skulle dog være dets födte og naturlige Værgere og Vogtere."

Af min Dagbog, den 5te October 1837:

„Paa denne Dags Eftermiddag fik vi adskillige lastede Skibe og sidst af dem en Capt. Tucker fra Hull hos v. Deurs & Comp.

Han meldte sig omtrent Kl. $4\frac{1}{2}$ og deels fordi der var flere för ham, deels fordi hans egen Expedition var meget vidtlöftig, blev der strax sagt ham, at han ei kunde blive færdig för næste Morgen. Da Chr. Borries imidlertid drev stærkt paa at faae ham færdig samme Aften og naar dette ei kunde skee, vilde have blankt Pas til ham, saa anstrængte man sig, for at undgaae dette, særdeles, og det lykkedes ogsaa at faae Expeditionen færdig henved Kl. 12 om Natten.

Det er förste Gang, at man i den Grad har antaget sig en Skipper, at man 3 Timer efter den reglementerede

Toldkammertid har fortsat Expeditionen. Det klæder vel godt, at Personalet er saa ivrigt i Tjenesten, at det uden særligt Vederlag renoncerer paa en Deel af sin Nattero for at fremme en enkelt Expedition, men da Hundreder af andre Skippere, hvoraf mange med mere Berettigelse og med langt mindre Opoffrelse, kunde være hjulpne, men ere nægtede en lignende Villighed, saa billiger min Retfærdighedsfölelse ei denne Afvigelse fra al Regel og Vedtægt, hvorved fornemmeligen den mere beskedne Skipper og Skibsklarerer ei kommer til at nyde samme Faveur, som den, der skriger og truer; thi Toldkammeret burde ikke derved lade indvirke paa sig og saaledes aabne den Ubeskedne en Vei, der er lukket for den Beskedne."

Af min Dagbog den 26de October 1837:

„Indstillingerne her fra Toldkammeret til Forfremmelse efter Controlleur Erritzöes Död, maa i det Hele være fulgt, thi ved kongelig Resolution af 24de Octbr. 1837 er Andersen udnævnt til Controlleur i Passkrivercontoiret; hans nærmeste Eftermænd ligeledes avancerede et Trin og endeligen Ch. Petersen og E. Schouw begge fra Translationscontoiret udnævnte til respective 1ste og 2den Assistent i Passkrivercontoiret.

I Sandhed dette Contoir skal ikke have Anledning til at glæde sig ved denne dobbelte Acquisition, og da gjöre Passkrivercontoiret til et Aflöbssted for alle de daarligste Elementer fra Translationen, det er dog heller ikke rigtigt. Det er Kongens Tjeneste, der gjöres igjennem begge Contoirer, og fair play er dette saaledes vist ikke.

Nogle Reflexioner maa Forholdene imidlertid foranledige mig til at gjöre paa dette Sted.

Toldkammeret vilde ikke tillade mig at concurrere med Andersen om Controlleurposten. Det erkjendte, at

jeg var den Dueligste, den meest i Henhold til Tjenestetid Berettigede; men min Contoirchef, „Translateuren“, vilde paa ingen Maade undvære mig for Tjenestens Skyld. Et mere talende Vidnesbyrd om Tilfredshed med mig i alle Maader, end det min Contoirchef havde meddeelt Toldkammeret, vil ikke kunne præsteres, og Følgerne bleve mig til Skade.

Nu er her en anden Synderlighed just ved disse Avancements. Det stiller sig nu saa, at tvende saadanne Candidater som Chr. Petersen og Edv. Schouw, hvis Forhold i deres Tjenestetid havde været saaledes, at Toldkammerets Directeur maatte önske dem stillet under særegent Tilsyn for at nyde deres Middagsmaaltid, disse 2 unge Mænd sees nu glat at avancere til 1ste og 2den Assistent i Passkrivercontoiret og jeg, den Mand der stod i et saa overordnet Forhold til dem, at jeg af samme Directeur blev buden 10 Rd. maanedlig, for at de i min Stue og under mit Tilsyn kunde nyde deres Middag, hvorom berettet under Febr. 1836, jeg staaer endnu som 1ste Elev med ikkun Prædicat af 2den Assistent, vel sandt i Translationscontoiret, men dog i samme Toldkammer under samme Overauthoritet.

Men om nu engang disse 2 Contoirer af en nye, reformerende Overbestyrelse, der ei kjender Fortidens Historie og Udviklingsgangen i Toldkammeret, skulde blive gjort til eet Contoir, saa maa en saadan Overbestyrelse jo have stor Anledning til at antage, at en Assistent i Translationen og en ditto i Passkrivercontoiret ere tvende ligeartede Störrelser, og hvilken Uret vilde der da ikke ligge i en saadan Kjendelse, naar en kommende Directeur maatte ville oversee eller ikke noksom fik oplyst den stedfundne Udvikling, maaskee ogsaa af private Grunde kunde have Lyst til at ignorere den.

Visseligen, det har aldrig været Toldkammerets Hensigt, at Saadant skulle skee, derom föler jeg mig forvisset, men det hörer til Mulighederne, at Saadant kan skee og intet Forbehold er taget til at afvende en saa himmelskrigende Uret; det er Toldkammerets store Synd, ei at ville see ind i Fremtiden."

Af min Dagbog den 30te Octbr. 1837:

„Tolden af Staver, i Tariffen ansat til 1 Skok $\frac{3}{4}$ Styver af alle Slags, bliver höist trykkende for de svenske Staver af ringe Værdie, der i store Partier udskibes til Norge til Sildetönder, medens derimod Tolden er meget ringe for de svære kostbare Ege-Pibestaver, der udföres i Mængde fra preussiske Havne. Disse sidste Staver have en meget betydelig Værdie og udfordre et stort Lasterum, saa at ei sjeldent 3 Skok bestuve en fuld Commercelæst, hvorimod dertil udfordres henved 100 Skok af de smaa svenske Staver. Preusserne benytte sig dertil endnu af et Fif, hvorved de faae den allerede höist ubetydelige Told endmere forringet, idet de i Ladningspapirerne ikkun udföre Productet af Staverne, reduceret til fulde Pibestaver. Saaledes med Capt. Bonfield fra Stettin, klareret i Dag. Hvis nu Svenskerne optoge en lignende Reductionsmaade af deres Staver og fremkom i Ladningspapirerne allene med Productet, reduceret til Pibestaver, da vilde Toldkammeret her vel neppe turde forkaste det.

Lykkeligviis for Toldkassen, at Toldyderne i Almindelighed ei bryde Hovedet med at udfinde Maader, hvorpaa de kunne udfylde Papirerne for at faae Tolden bragt ned til det mindst mulige. Selv uden at kaldes Defraudation, vilde der formedelst den ubestemte Maade, hvorpaa mange Toldsatser i Tariffen ere udförte, gives en vid Mark for forskjellig Fortolkningskunst."

Af min Dagbog i Novbr. 1837:

„Samtidig med Andersens Udnævnelse til Controlleur, oprykkede, som Følge af de dermed i Forbindelse staaende forskjellige Avancements, den hele yngre Slægt hver et Trin, ligetil den under 9de Juli 1837 ansatte surnumeraire Elev, Fr. Schov, til hvis Eftermand Toldkammeret havde indstillet Lauritz Arnholtz, der i kort Tid havde arbeidet som Volonteur i Secretariatscontoiret. Translationscontoiret, der stærkt havde følt Trykket og Byrden af den megen mislykkede Ungdom, det senest havde havt at gjöre med, stred nu for fremtidig Antagelse af noget ældre, bedre lærte og forberedte unge Mennesker og havde i den Henseende en Candidat i en flink, ung Handelscontoirist Engelsen, der i Mellemrummet under Vacancen havde ansögt om Ansættelse. Dette havde til Følge, at der desangaaende fra Collegiet blev indhentet en ny Erklæring fra Toldkammeret.

Ved alle andre Leiligheder indhenter Toldkammeret vedkommende Contoirchefs Erklæring og Betænkning, og i et Tilfælde som dette syntes Intet mere billigt og rimeligt, end at Contoirchefen, der nu har en dyrkjöbt Erfaring, at stötte sig til, burde have förste Stemme om, hvilke de Folk skulle være, der komme til at arbeide under ham og paa hans Ansvar. Men, nei! Toldkammeret, som vidste, at Translationscontoiret var imod Arnholtz og for Engelsen, undlod derfor at affordre Contoiret den sædvanlige Erklæring, vel vidende, at naar den var tilstæde, vilde den tildrage sig Collegiets Opmærksomhed; men da man nu önskede at undgaae det, saa forlangte man ingen Erklæring af Translateuren, og Toldkammeret gjorde eensidigen og egenmægtigen sin Indstilling og fik Arnholtz antaget, uden at reflectere paa Translateurens og Controlleurens mundtlige Protest i den Anledning. Ved Resolution fra Collegiet af 23de December 1837 billigedes Toldkammerets Indstilling og

Arnholtz var antaget som surnumerair Elev, men dog kun paa Pröve for 1 Aar, fra 1ste Januar 1838 at regne".

Af min Dagbog den 13de Januar 1838:

„Atter havde jeg fat paa Controlleur Wessel, for dog at bringe ham til at indsee det aldeles Uforsvarlige, der laae i, at man afholdt Contoirpersonalet i Almindelighed fra at gjöre sig bekjendt med og blive deelagtig i Besiddelsen af Anslaaeningsbogen, Tariffens afgjorte, nödvendige Supplement, der umulig kunde tilhöre nogle Eukelte, men maatte være til Personalets Afbenyttelse og Kundskab i Tjenestens og Toldkassens Interesse. Han forsikkrede mig, at den, der nu var under Revision og som indeholdt langt flere Satser end den tidligere, skulde blive mig meddeelt, saasnart den var approberet af Collegiet. Controllcurens Svar bekræftede netop det, som jeg, denne Sag betræffende, allerede for nogle Aar siden forudsagde vilde skee, nemlig: at om de fremdeles vedbleve at arbeide frem i samme Retning som hidtil, efter det Princip som de vedkjendte dem, da vilde Anslaaeningsbogen snart være 100 pCt. vidtlöftigere, end den var i 1836, og selvfölgeligen langt vanskeligere at finde Rede i dens forskjellige Positioner for Enhver, der skal benytte den.

Det er det ganske Modsatte af Simplification, man her arbeider til".

Af min Dagbog den 25de Marts 1838:

„Idag kom Kæmmererer de Coninck over i Translationscontoiret for at anmode det ældre Personale (til dette blev jeg anseet at henhöre fra den Tid, jeg meddeeltes Underskrivt paa Expeditionerne i Contoiret, altsaa fra 1828 af, men nu, par depit, fordi jeg havde dristet mig til at ville have Sandheden frem til höiere Bedömmelse, fra denne Tid vilde man som det synes med Kæmmererernes

Understöttelse skyde mig ud af de Ældres Tal, skjöndt den Gang 19 Aar i Contoirets Tjeneste) at ville give Möde i Kæmmererværelset.

Altsaa Wessel, Kirck og Olrik, plus Weise, der maatte hentes, forföiede dem over til Kæmmererne. Sagen, det angik, var ei mindre eller meer, end en fra det engelske Ministerium indlöben Besværing over det lange Ophold, som Skibene leed ved Klareringen i Sundet, hvortil var knyttet det bestemte Forlangende, at der maatte tages Forholdsregler for at forebygge slige lange Ophold i Fremtiden.

At et saadant Öieblik maatte komme, kunde naturligviis ei frappere mig, der meget mere har undret mig over, at det udeblev saalænge, men jeg maatte beundre de Mænds Contenance, som saa væsentligen, ved alle de Raffinements, de have faaet indförte siden 1835, i en Grad, som deres egen respectable Arbeidskraft paa ingen Maade formaaer at opveie, netop selv have foranlediget, at Expeditionerne ei kunne gaae hurtigere fra Haanden. At man ei vilde have mig over med til Deeltagelse i Conferencen, da mine Anskuelser om Forholdene, endogsaa udenfor Contoiret, vare vel kjendte, maatte jeg finde ganske naturligt. Man kjendte mig saavel, at man maatte forudsee, at naar jeg blev kaldet af Directeuren for at afgive min Stemme om de foreliggende Spörgsmaal, da maatte jeg have kastet en stor Deel af Skylden paa selve Personalet formedelst de unaturlige, smaalige Raffinements, man havde troet at burde indföre i de senere Aar, og som alle vare til Besvær for den önskelige hurtige Expedition, medens de i Realiteten gjorde lidet Udslag for Toldkassen. Dette maatte jo undgaaes, og derfor forebyggede man, at jeg kom med, jeg, som jo var den Eneste, der kunde give Oplysning om dette Liebhaberi for minutieuse Bestemmelser og Undtagelsers Undtagelser i alle Retninger. Nu kunde man gerere

sig, som om man, i Stedet for Paaskjönnelse og Erkjendelse for den ivrige Stræben efter at være ret nöiagtig, skulde endog have Miskjendelse til Tak. Men at opgive det feilagtige og til Sundtoldens Natur ei passende Princip, som man, uforsvarligt nok, selv havde skabt og gjort gjeldende, derom vilde man Intet höre, ja til min store Forundring synes Enkelte endog beredte til at spille et end höiere Spil, ved at ville kaste Skylden for de fremkomne Klager over paa Skibsklarererne som foranledigede ved dem, og derfor insinuere, at de ere skadelige Personer, der maatte kunne undværes, idet Skipperne jo ligesaa godt nu som i fordums Dage kunde medföre deres Pengepose og klarere selv, hvorved jo ogsaa den betydelige Fortjeneste, som Skibsklarererne gjöre sig, besparedes.

At raisonnere saaledes nutildags, da en enkelt Skipper ei sjeldent betaler 10,000 Rd. i Told, der da skulde medföres i klingende Mynt, og aldeles at oversee den store Gavn, Klareringshusene, som Mellemmænd imellem Toldyderne og Toldkammeret, gjöre, det er vistnok et godt Beviis paa, hvorvidt Daarskaben kan gaae, og saadanne Stemmer have dog en ikke ringe Vægt og Betydning, hvor det gjælder med Indsigt og Klogskab at værne om Din Juvel, Du stakkels Danmark! Det forekommer mig ofte, som om de nærmere arbeide paa at skille Dig af med den. Maaskee jeg ogsaa kan være blind, som jeg synes Andre at være, men jeg formaaer ikke at see Andet, end at Du er daarlig nok betjent af de mange Embedsmænd i fede Embeder, der beklæde Dommersædet i disse vigtige Sager, og som, naar Sagkyndige ville oplyse dem om det de ei kjende som de burde, da ei vide Andet end sige: „Os forekommer det, at De har Ret, men da De er den yngste Sagförer, saa maa De have Uret.“

Af min Dagbog den 13de April 1838:

„Efter en Iisvinter, hvortil vi i mange Aar ei have seet Mage, i hvilken Sundet uafbrudt i 3 Maaneder har været lukket med Iis, var det naturligt, at Skibsfarten meget seent begyndte. Nord fra have vi vel fra Maanedens Begyndelse allerede havt en Deel Skibe, men da Drogden endnu var fuld af Driviis, saa stoppede Skibene, bestemte sönderpaa, op paa Kjöhenhavns Rhed. Först fra i Dag kan Farten fra Östersöen ansees som begyndt, idet 2 Skibe, et fra Wolgast og et fra Lübeck, have klareret".

Af min Dagbog i April 1838:

„Capitain Murray, the Bravo, fra Hull, var den förste Skipper i Aar, for hvilken saakaldet blankt Pas, eller rettere, Pas uden bestemt Anförsel af Qvantum af Varer og Told, udstædtes. Formen, der hermed iagttoges, var den, at Skibsföreren indgav en Begjæring til Toldkammeret om „for hurtig Expeditions Skyld" at maatte blive meddeelt et saadant blankt Pas, medens Skipperens Commissionair paategnede Begjæringen og paa denne gav en Indestaaelse for, at den beregnede Told, saasnart som Opgjörelsen var skeet, af ham skulde blive tilsvaret.

Ved denne Expeditionsmaade vindes unægtelig nogen Tid, men den har ogsaa sine Skyggesider, som ikke maa oversees og som let kunne have farlige Följer i Fremtiden. Disse ere, at det vil, saa at sige, blive en indirecte Tvangssag for enhver Skipper, der melder sig og har lastet Gods, at forlange et saadant blankt Pas, for at kunne blive færdig og komme afsted. Den stærke Concurrence imellem Skibsklarererne, hvori enhver vil være og gjelde for den Förste til at faae sine Skippere færdige, vil ogsaa have sin Indflydelse derpaa.

Antallet af deslige ufuldstændige Passe vil saaledes stedse tiltage og bidrage til at undergrave Passenes Anseelse og Værd i de Havne, hvor de hidtil have været benyttede, saaledes væsentligst i de russiske.

Jeg har endvidere den Betænkelighed, at der maa kunne opstaae höist ubehagelige Qvæstioner ved disse Passe uden Toldbelöb, idet det forhen, naar Toldlinien var passeret, var en Selvfölge, at Tolden var erlagt; nu bliver det en midlertidig Creditsag. Jeg sætter nu, som höist rimeligt vil skee, at fortsat Travlhed vil gjennem flere Dage umuliggjöre at naae til den endelige Opgjörelse af de Expeditioner, for hvilke blanke Passe ere meddeelte; i Forlöbet af disse Dage fortsætter en af disse Skippere med en kostbar Ledning sin Reise, men tilstöder et Uheld, synker for Exempel. Dette vil letteligen kunne være bekjendt i Helsingör, forinden Regningen for Toldbelöbet med Specification til Underretning for hver enkelt Ladningseiers Commissionair hersteds kommer i det garanterende Klareringshuses Hænder. Det turde da være for seent, til at faae nogen til at notere Told for Varer, der alt vides tabte. Hvorledes Vedkommende da ville kunne faae sine Penge, dem, han har forpligtet sig til at indbetale til Toldkammeret, igjen refunderede, det turde da vel kunne blive noget tvivlsomt.

Det Besynderlige fremstaaer af denne Tingenes Gang, at det ikke er Toldkammeret ɔ: Regjeringen, der gjör noget Klækkeligt for at befordre Skibene hurtigere expederet, men at det er Skibsklarereren, den private Mand, paa hvilken den hele Risico for denne hurtigere Expedition kommer til at hvile, hvilket forekommer mig meget ubilligt.

Toldkammer-Personalet falder denne Klareringsmaade heel bekvem, idet at Embedsmændene senere i mere Ro og Mag kunne arbeide dem fremad. Det er derfor

intet Under, at denne Methode saa hurtigen af dem er adopteret og at man med Glæde griber om denne Udvei, for under Couvert deraf fremdeles at skjule alle de Bröstfældigheder i Maskinens Gang, som laae nærmest for Personalet selv at redressere, men hvilke man nu engang er kommen til selv at ansee for Lyssider, istedetfor at de vil befindes at være Skyggesider".

Af min Dagbog den 16de April 1838:

„Der var beredet mig en Overraskelse. I Overværelse af Justitsraad Weise, Fuldmægtig Kirck og Assistent Olrik blev mig, gjennem Controlleuren, Hr. Kammerraad Wessel, meddeelt Indholdet af efterfölgende Skrivelse og affordredes jeg min Mening om dens Indhold. For nöie at overveie, hvad der i den Anledning var at gjöre, udbad jeg mig Skrivelsen til Afbenyttelse, som ogsaa blev mig indrömmet. Den löd saaledes:

„Foranlediget ved et gjennem den storbritanniske Charge d'Affaires indleveret Andragende fra Handelskammeret i Hull, hvori der klages over det Ophold, som paaföres de britiske Skibe ved Sundtoldens Klarering, har Departementet for de udenlandske Sager hos det kgl. General-Toldkammer og Commerce-Collegium, blandt Andet, forlangt Underretning om: hvor langt det Ophold er, som i Reglen opstaaer for et Skib i Anledning af dets Klarering ved Øresunds Toldkammer? Hvilket det kortest mulige Ophold er? Hvad Skibene have at iagttage for at blive expederede med mindst Ophold? Og hvorvidt det paa nogen Maade maatte lade sig gjöre, at foretage Forandringer ved den nu brugelige Klareringsmaade, saaledes, at det nu stedfindende korteste Ophold for Fremtiden vilde blive endydermere formindsket?

Da Collegiet igjen har forlangt disse Oplysninger fra Toldkammeret, anmodes Hr. Justitsraaden om, behageligen, efter Overlæg med Controlleuren og de Kyndigste blandt Translationens övrige Personale, snarest muligt at meddele os Deres Er-

klæring over forestaaende Puncter, hvorfor De tillige behageligen vilde meddele os, om De seer Dem istand til at gjöre noget Forslag, hvorledes en promptere Expeditionsmaade kunde indföres."

Øresunds Toldkammer den 16de April 1838.

Krogh.

Knudsen. Prosch. Bugge.

J. de Coninck. L. Bretton.

M. C. de Linde.

Til
Hr. Justitsraad og Translateur Weise.

Det opgivne Emne havde for ofte været Gjenstand for Dispyter i Contoiret, til at der nu skulde kunne være nogen nye Anskuelse at tilföie. Meningerne stode bestemt og klart mod hinanden. Endnu den 24de havde jeg en lang Samtale om disse Gjenstande med Kammerraad Wessel, uden at det förte til noget Resultat. Jeg önskede imidlertid, for at vide hvorvidt jeg maatte kunne samstemme og hvorvidt jeg ikke kunde det, altsaa for i fornödent Fald at kunne motivere min dissentierende Stemme, at meddeles til Gjennemlæsning Kammerraadens og de övrige Herrers Erklæring over Sagen; men han svarede mig, at den ei var saaledes ordnet, at han kunde meddele mig den, men næste Formiddag Kl. 10, meente han, kunde det skee.

Den 26de om Formiddagen, da jeg endnu ei var bleven den meddeelt, bad jeg ham paa nye derom, men nu skulde Kæmmerererne Etatsraad Knudsen og Baron Bretton först see den, for om de fandt noget deri at rette, og först naar den kom tilbage fra dem, kunde jeg vente at faae den at see.

Den 28de kom Baron Bretton og önskede at tale med Translateuren, da Erklæringen nu nödvendigviis maatte være færdig til at indsendes. Efterat han i Translateurens eget Værelse havde samtalet med ham og med Controlleuren, kunde jeg vel mærke, at Sagen

var kommen paa det Rene og da jeg senere spurgte Wessel om Erklæringen, forinden den indgik, ei vilde blive mig viist, svarede han, at det var blevet vedtaget, at dette ei skulde skee.

Paa denne Maade blev mit dissentierende Votum, som jeg imidlertid afgav til Translateuren, holdt udenfor Sagen og Translateuren var svag og udygtig nok til, for at kunde hænge i Fred og Ro endnu en Tid i sit gode Embede, at underordne sin personlige Mening for Andre og at medunderskrive en Erklæring, som han ingenlunde billigede i Et og Alt.

Det er forövrigt en ret mærkelig Forretningsgang, vi udfinde, ved at analysere det Foregaaende.

Collegiet forlanger at höre Toldkammerets Mening og Forslag om en vis Gjenstand af stor Vigtighed. Toldkammeret, der efter Forholdenes Natur ikke har den fornödne Sagkundskab, henviser til Translateuren og de Kyndigste blandt hans Personale, for hos dem at faae den fornödne Oplysning om de opgivne Punkter.

Der forudsættes saaledes, at der kan være forskjellige Anskuelser og Meninger om Sagen; den höieste Authoritet vil kjende disse, for imellem dem at jugere og vælge det, der maatte befindes at være bedst og rettest. Men nu, da virkelig Dissents er tilstæde, nu griber enkelte af Toldkammerets Styrere partisk ind og ville ikke have, at en saadan skal fremkomme. De raadslaae og overlægge med den ene Part, og for at umuliggjöre den anden at fremkomme med sit Indlæg, hindres han i at kjende, hvad hans Modstandere have fremsat. De forglemme saaledes aldeles deres naturlige Stilling, som nærmest er den, at dömme de dissentierende Sagkyndige imellem; consultere med den ene Part, overtage at corrigere og rette paa dennes Indlæg og gjöre sig derved fuldkommen til Partie i Sagen, istedetfor at bidrage til, at den fleersidigen og fuldstændigen kan blive belyst og tydeliggjort,

saavel i dens egen Interesse som for Overauthoritetens Skyld, som derpaa skal begrunde sin Kjendelse.

Hvorledes kan den höieste Myndighed komme til at vælge det Rette, naar de Oplysninger, der indhentes, blive saa upaalidelige som i dette Tilfælde? Det forekommer mig at være en ganske uredelig Fremgangsmaade.

Min dissentierende Formening meddeelte jeg dernæst i en Skrivelse til Translateuren, saaledes lydende:

Höiædle og Velbaarne Hr. Justitsraad!

Efterat have deeltaget i den Samling, som fandt Sted den 20de dennes i Translationscontoiret i Anledning af en Skrivelsd fra Øresunds Toldkammer, i hvilken Samme anmoder Translateuren om, efter Overlæg med Controlleuren og de Kyndigste blandt Translationens övrige Personale, snarest muligt at meddele Deres Erklæring over 4 i samme Skrivelse opgivne Punkter, Expeditionsgangen ved Toldkammeret betræffende, og om De seer Dem istand til at gjöre noget Forslag, hvorledes en promptere Expeditionsmaade kunde indföres, — tillader jeg mig, efter Deres Velbaarenheds Opfordring, ærbödigst at forklare, hvorledes jeg, for efter min Overbeviisning at besvare det fjerde af Collegiet fremsatte Spörgsmaal „hvorvidt det paa nogen Maade maatte lade sig gjöre at foretage Forandringer ved den nu brugelige Klareringsmaade, saaledes at det nu stedfindendende korteste Ophold for Fremtiden vilde blive endydermere formindsket“ saa meget afviger fra mine ærede Foresattes og Medarbeideres Mening, at ingen Overeensstemmelse i Anskuelsen af dette Punkt har kunnet finde Sted, idet de antage, at der staaer Intet tilbage til at rette, saaledes som Klareringerne for Tiden behandles, jeg derimod, at Adskilligt lod sig forandre, saa at de kunde gaae hurtigere. Jeg indrömmer gjerne med det övrige Personale, at Translationen for at overkomme det anstrengende Arbeide, som hyppigen travle Dage i Aarets Löb medföre, kunde trænge til flere gode og paalidelige Arbeidere, men troer tillige, at en bedre Inddeling af Arbeidet kunde indföres, liig den i

Expeditionscontoiret, idetmindste for de Østersöiske Skibe og de mindre Nordsöiske. Den specielle Beregning afgav da Control, og den Tid, som det nu medtager, at endnu en Tredie gjennemgaaer Papirerne, blev besparet. — Jeg tillader mig endvidere at henlede Deres Opmærksomhed paa de betydelige Raffinements, f. Ex. Reductioner og Fragtberegninger, hvilke i de senere Aar mere og mere ere blevne indförte som formeentlig nödvendige og hvilke i höi Grad vidtlöftiggjöre Expeditionerne, og i Forening med den saa betydelig udvidede Værdietabel fornemmelig foranledige, at Expeditionerne, uagtet al anvendt Flid fra Personalets Side, ei gaae saaledes fra Haanden, som det kunde være önskeligt.

I underdanigst Skrivelse til Øresunds Toldkammer af 13de Februar 1836, som fulgte med et Udkast til en Værdietabel (hvis forövrigt mangelfulde Udförelse jeg nu i flere Henseender erkjender, imedens jeg derimod fremdeles holder for, at det deri fremstillede Princip er hensigtsmæssigt) tillod jeg mig at henlede Toldkammerets Opmærksomhed paa denne Gjenstand; og den Frygt, jeg dengang nærede, at de Goder, man ved Afbenyttelsen af den store Masse af Priiscouranter opnaaede, ei stode i noget passende Forhold til den kostbare Tid, deres Afbenyttelse udfordrer, synes nu at vise sig som vel grundet. — Den Deel af Øresunds Told, der indkommer for „Kjöbmandskaber“, eller i Tariffen ubenævnte Varer og som ansættes efter den saakaldte Værdietabel, belöber omtrent til $\frac{1}{24}$ Deel af Øresunds-Tolden; af denne $\frac{1}{24}$ Deel turde maaskee omtrent afgaae Halvparten for Varer, hvorpaa i Papirerne Værdie er anfört, og for Viin paa Flasker, der saa at sige er at betragte som en Tarifpost. Den hele Masse af Anslaaninger kommer saaledes paa den $\frac{1}{48}$ Deel af Toldens Regning, og for denne $\frac{1}{48}$ Deel, eller langt mindre end mangen enkelt Tarifpost alene betaler, tillader jeg mig at henvise til de sidste Aars Værdietabeller, thi der troer jeg endnu stedse er Stedet til betydelig at simplificere, og uden Modification i denne Green af Toldberegningen kan jeg neppe antage, at nogensinde önskelig Simpelhed og Hurtighed vil kunne opnaaes. Jeg beklager ved denne Leilighed meget, i de sidste Aar ei at have

kunnet erholde til Afbenyttelse den af det höie Collegium approberede Værdietabel, for saaledes at have været istand til at anstille oplysende Sammenligninger, men jeg maatte meget feile, om ikke dens Poster i Antal befandt sig i en temmelig betænkelig Progression, da ingen Garantie haves for, naar nærværende Princip vedligeholdes, at vi om faae Aar ville see denne Værdietabel i den Grad gaaet ind i Detaille (der jo kan udstrækkes efter Behag i det Uendelige), at Arbeidet ved Expeditionerne efterhaanden vil blive endnu mindre overkommeligt. Da jeg endvidere betragter Værdietabellen kun som et Snpplement til Toldrullen, hvilken jo ingen ved Beregningen beskjeftiget Person tidlig nok kan være fortrolig med, saa seer jeg ogsaa i den nærværende Fremgangsmaade, at betragte den som Enkeltes udelukkende Eiendom, en Hindring for Expeditionens Gang, idet ikke enhver af Personalet, som attraaer det, sættes i Stand til at gjøre sig saa nyttig, som han maatte önske det for sin og Forretningernes Skyld.

Endnu en Anledning til Klagernes Forögelse, som maaskee kunde falde bort, have vi udentvivl i den temmelig strengt overholdte Tourgaaende af lastede Skibe, som kunne henregnes til Stykgods. Træffer det sig, at den först ankomne Skipper er en vidtlöftig Stykgodsfarer, som kræver uafbrudt Arbeide i en halv Snees Timer, og de följende 5—6 Skippere ere mindre vanskelige, da blive de ei expederede, förend deres Numer kommer, og hvor vi ellers i ethvert Tilfælde vilde kunnet slippe med den Enes Klager, (uagtet disse, paa Grund af det Indlysende i Arbeidets Vidtlöftighed, vel som oftest vilde udeblive) der have vi nu alle de Øvriges i Kjöbet.

Med al mulig Agtelse for den större Erfarenhed, opfordrer imidlertid den omhandlede Sags Vigtighed mig til, frimodigen at beröre Gjenstande, som efter min Overbeviisning saa nær have Indflydelse paa det tidligere anförte Spörgsmaal; hvad jeg her har den Ære at tilstille Dem er saaledes kun en skrivtlig Gjengivelse af det, der mundtlig blev fremfört af mig i den omtalte Samling og er Resultatet af fleeraarige Betragtninger over disse Gjenstande.

Jeg föler mig forvisset om, at alene Rettelsen af disse Punkter, naar de ei kunne modbevises som ubeföiede eller ubegrundede, vil bidrage ei ubetydeligt til en promptere Expedition og til at afvende mange Klager.

Deres Velbaarenhed vilde sikkert agte mig mindre, end jeg haaber De gjör, om jeg af personlige Hensyn lod mig afholde fra den Pligt at fremkomme med min oprigtige Mening, naar den er bleven mig affordret; jeg henlever derfor fremdeles i det Haab, at den særdeles Velvillie og Godhed, som De stedse har beæret mig med i den lange Række af nu paa Tyvende Aar, jeg har arbeidet under Deres Øine, ei herved vil svækkes.

Øresunds Toldkammers Translations Contoir den 28de April 1838.

Ærbödigst
C. F. Holm.

S. T.
Hr. Justitsraad og Translateur Weise.

Af min Dagbog den 25de April 1838:

„Capitn. Domcke, klareret i Dag fra Danzig med en Ladning Been, bestaaende af 53 Normal-Læster à 4,000 ℔, altsaa 212,000 ℔, var expederet af Fuldmægtig Kirck, der ved en Feiltagelse havde ansat denne Ladning til en Værdie af 265 Spc., istedetfor at det skulde være 1414 Spc., hvorved Toldkassen led et Tab af 11 Spc. og 23 Styver. En Feil som denne vilde aldrig kunne begaaes, naar Anslaaningerne vare, som de burde være, kjendt af enhver med Expeditionerne beskjeftiget Person i Toldkammeret. Havde den, der skrev Udregningen, vidst, at hvert Centner Been ansattes til $\frac{2}{3}$ Spc., da vilde han jo ikke være kommen til samme Resultat, som den, der förte Værdien ud i Angivelsen, og Feilen vilde itide være bleven rettet. Nu, ubekjendt med Værdietabellen, föres der glat væk ud efter de Tal, man forefinder, uden at bryde sig om, hvordan Summen er fremkommen. Et Princip, der fortrinligere egner sig til

at faae slöve og tankelöse Arbeidere i Contoiret, end det der nu hersker, vil vanskeligen kunne udtænkes, uanseet at det ogsaa af Hensyn til Toldintraderne, Exempli gratia, maa erkjendes at være ligesaa forkasteligt som fordömmeligt".

Af min Dagbog den 21de Mai 1838:

„I Dag klaredes 109 Skibe fra Østersöen. Om den urigtige og hensynslöse Fordeling af Arbeidet igjennem Contoirerne faaer man bedst et klart Begreb, naar jeg anförer, at paa denne Dag, da Passkrivercontoiret var saa overmaade stærkt beskjeftiget, havde Translationscontoiret med 8 Arbeidere saa at sige slet intet at tage vare, og hver Enkelt er dog bunden til Pletten, hvilket for den af Naturen Virksomme er dobbelt piinligt. Intet viser bedre, end slige uforkastelige Facta, hvor höiligen at hele Expeditionsvæsenet trænger til en heel Omstöbning, hvis Formaal maatte være det, der er ligesaa naturligt som nödvendigt, at Personalet mere ligeligt beskjæftigedes og arbeidede hinanden i Hænderne; med faa Ord, at de forhaanden værende Kræfter benyttedes som sig burde, saaledes som Skibsfarten og Kongens Interesse i lige Grad udfordre".

Af min Dagbog den 31te May 1838:

„Atter en travl Dag. I Stykgodslisten var indfört 19 Nr. Af disse laae de to förste færdige fra den foregaaende Aften og de 3 sidste bleve ei færdige förend den 1ste Juni. Ingen særdeles vanskelige Expeditioner vare iblandt dem, og da vi begyndte om Morgenen tidligt, jeg for min Deel Kl. 5, saa blev der ogsaa god Forslag i Tiden. Hele Personalet var tilstede og Enhver gjorde sit Bedste. Med Hensyn til Directeurens bestemte Ordre, at enhver Skipper ufravigeligen skal klareres i sin Tour, da maatte jeg her sande det Mislige i des-

lige Ordrer fra Overordnede, der ei kjende Forretningernes Gang i dens Detaille, thi en saadan Regel lader sig aldeles ikke overholde, og uden at gavne den Enkelte kommer den til at skade Flere. Saaledes opholdtes flere Skippere, der laae aldeles færdige, for at vente paa Capt. Crentziens Expedition, fordi denne var deres Formand, intil endelig, da Kl. var over 9, et Bud fra v. Deurs & Co. lod os vide, at det ei hastede med hans Klarering för næste Dag, da han ei för kunde komme til at losse Godset til Helsingör, og först da vi fik denne Besked, kunde vi lade de færdig liggende Skippere faae deres Expeditioner.

Misligt er det ogsaa at skulle bestemme, hvad der kan henregnes til Stykgods og gives Numer i Listen. Saaledes blev en Skipper Wisker fra London med „Diverse“ ei henregnet til Stykgodsfarere, medens en Skipper Ottens med Maskineri og en Post Ost blev regnet som saadan, og dette har da en overordentlig stor Indflydelse paa, til hvilken Tid deres Expedition kan ventes færdig, og kan gjöre baade en halv og en heel Dags Forskjel“.

Af min Dagbog den 1ste Juni 1838:

„Continuerede med Travlhed. Der klareredes 169 Skibe. I Stykgodslisten var der indfört 37 Nr. foruden 3 fra i Gaar. Af disse fik 14 blanke Pas. Capt. Rönning fra London, som var Nr. 9 i Listen, var den sidste Skipper, som vi den Dag fik færdig henved Kl. 10 om Aftenen. Domcke, med blankt Pas, Nr. 7 i Listen den 1ste, fik först sin virkelige Expedition nedsendt den 3die om Formiddagen. Fra Passkrivercontoiret have vi reqvireret Petersen og Schouw til Assistence. Vi vare altsaa i disse Dage 10 Arbeidere i Translationen, hvoraf Enhver gjorde sin bedste Flid. Wessel og Olrik hang saa meget muligt i ved de sværeste Expeditioner. Beblageligt nok, at disse 2 dygtige Mænd ei ville erkjende

det Mislige i den af dem indförte, til Smaalighed grænd-sende, nærgaaende Beregningsmethode, som medtager saa megen af de Sundklarerendes kostbare Tid, og, inden det endnu er for sildigt, slaae ind i det gamle Spor.

Dog, det er jo unaturligt, at en Fader forstöder sit eget Barn, hvorledes skulde jeg derfor kunne haabe, at et Princip eller System, hvis Undfangelse og Gjennemförelse til det, det nu er, har kostet disse 2 Herrer saa mange Timers sure Arheide, af dem selv skulde erkjendes og indrömmes at være uhensigtsmæssigt med Hensyn til Forholdene her.

Dog netop disse Dages Expeditionsgang maa kunne overbevise enhver indsigtsfuld, erfaren og fordomsfrie Forretningsmand om, at vi ere paa Afveie med vor nye Expeditionsmethode, thi, endskjöndt med 2 Arbeidere mere end nogensinde, formaaede vi ikkun i Gjennemsnit at expedere 18 No. af Stykgodslasten daglig og iblandt disse var der naturligviis mange, der ikke hörte til de store og vanskelige Expeditioner".

Af min Dagbog den 10de Juli 1838:

„Translateuren, Justitsraad Weise, lod mig i Dag kalde ind i sit private Værelse for at meddele mig en Skrivelse fra Directeuren, hvori denne forlanger Contoirets Vidnesbyrd om den surn. Elev Fr. Schovs Forhold og Opförsel, imedens han har arbeidet i Translationscontoiret.

Translateuren önskede ikke at forbigaae mig, og attraaede nu ogsaa min Mening om ham. Da Schov i den Tid, han har arbeidet i Translationen, stedse har udviist saavel roesværdig Flid og Arbeidssomhed, som en god Opförsel i alle Maader, saa var det mig en sand Fornöielse her med frelst Samvittighed at kunne föie mit Navn til mine Formænds, der alle havde været enige i at meddele ham et godt Vidnesbyrd.

Skade at man ved de foregaaende Avancements og Omflyttelser ikke har brugt en lignende Methode, först at forvisse sig om de Vedkommendes Capaciteter, da vilde, forsaavidt mit Vidnesbyrd var tiliagt den ringeste Vægt, nogle af de Misgreb, der aabenbart ere gjorte ved de senere Besættelser, sikkerligen være undgaaede. Men bedre seent at höre Raad og tage Vidnesbyrd end slet ikke".

Af min Dagbog den 8de Octbr. 1838:

„For en Deel Aar tilbage loe man i Contoiret haant af mig, naar jeg, til end stærkere Beviis for at man nærmere maatte være betænkt paa at simplificere Expepeditionsgangen end, som man giorde, at vidtlöftiggjöre den, anförte: at det ei vilde vare mange Aar, forinden vi kom til at see Dampskibe gaae som regulaire Börtfarere imellem de större Nord- og Östersöiske Havne, og disse vilde da paa ingen Maade kunne taale det lange Ophold, som Klareringen medtog.

Ingen ahnede da, at allerede i 1838 vilde colossalske Dampskibe gjöre regelmæssige Farter med Stykgods og Passagerer fra London og Havre til Petersborg og flere Steder, og medbringe Ladninger af en Störrelse og Kostbarhed, samt Papirer saa vidtlöftige, at man ei forhen har kjendt Mage dertil.

Saaledes klareredes i Dag engelsk Dampskib „Sirius" fra London til Petersborg, og havde vel ikke mindre end 80 Connoissementer. Tolden var 1588 Spc. Dets Expedition paabegyndtes af mig Kl. 2 Middag, og med Wessel og Olrik til Medarbeidere lykkedes det mig med stor Anstrængelse at faae det færdigt til Kl. 9 Aften. For mig var det 7 Timers uafbrudt Arbeide, uden, saa at sige, at være fra Stolen af".

Af min Dagbog den 9de Oktober 1838:

„Ved Toldkammerets Aabning Kl. 6 Morgen indleveredes Papirerne, igjennem Quarantainen, for det franske Dampskib „Paris“.

Connoissementernes Antal var her omtrent 150 og först Kl. $8\frac{1}{2}$ Aften, altsaa efter gode 14 Timers anstrængende Arbeide for mindst 4 Personer, lykkedes det os at blive færdig med Expeditionen.

Heldigviis er Kjöbenhavn en Mellemstation for disse Skibe; de stoppe derfor ikkun op her paa Rheden for at ilandsende deres Papirer, Breve etc. og afgaae derpaa öieblikkeligen. Naar Klareringen da er fuldfört, sendes den med Stafet til Kjöbenhavn, hvor Skibet imidlertid har losset, eller er i Færd med at losse det for Kjöbenhavn bestemte Gods og der igjen indtage nyt, saavelsom Kul til Maskinens Brug. Saaledes foranlediger Klareringen ikke disse Skibe noget föleligt Ophold, men vel lidt Ulelighed og nogen Udgift“.

Af min Dagbog den 21de Oktober 1838:

„Den under 25de Marts d. A. omtalte ministerielle Klage fra engelsk Side havde bevirket, at Noget maatte der gjöres fra den danske Regjerings Side, for at imödekomme de Söfarendes billige Forlangende om en hurtigere Expedition. I længere Tid havde Forhandlinger fundet Sted imellem Collegiet og Toldkammeret, og man var bleven enig om, saavel at foröge Personalet som at udvide Klareringstiden.

Forslag og Indstillinger til foranförte Öiemed vare alt længst gjorte og nu indlöb i Dag Communication om falden kongelig Resolution i Sagen.

Den udvidede Klareringstid bestod væsentligst i, at Middagstiden o: 2 Timer, hvori Expeditionerne pleiede at hvile, faldt bort, og at Expeditionstiden begyndte noget för om Morgenen og endte noget senere om Af-

tenen, end forhen. Denne Udvidelse af Klareringstiden var saaledes meget hensigtsmæssig og af ikke ringe Betydning for Skibsfarten. En saadan udvidet Klareringstid maatte alene nödvendiggjöre et större Personale. Et Par ældre, duelige Handelscontoirister herfra Byen, bleve, som meget brugbare ved vore Forretninger, engagerede for at hjelpe paa de svage Kræfter. Dernæst fandt et almindeligt Avancement Sted, hvorved det ældre Personale blev doubleret, saaledes en saakaldet 2den Translateur og endnu 1 Controlleur o. s. v.

Denne Udvidelse medförte en foröget Udgift paa 3,272 Rbd., der jo ikke er nogen Gjenstand for en saa rig Institution som Öresunds Toldkammer, hvor en enkelt Skipper ofte erlægger meer end dobbelt den Sum, alene for een Reise. Tilmed betaler jo Skibsfarten det Hele og Intet deraf falder de danske Skatteydere til Last.

Derimod forbliver det for mig en Gaade, at ikke Collegiet, thi Toldkammerets mærkelige Dom kjender jeg jo, er gaaet dybere ind paa en Undersögelse af, om ogsaa den bestaaende Klareringsmethode svarede til Tidens Fordringer og til de stedlige Forholds Natur.

I mit divergerende Forslag til en Værditabel, som jeg ved Skrivelse af 13de Februar 1836 indsendte til Toldkammeret med Bön om, at det, som et oplysende Bilag ved denne Sags nöiere Overveielse, ogsaa maatte fremsendes til Collegiets Kjendskab, troede jeg dog virkeligen at have paapeget, hvor Skoen trykkede, for at Overauthoriteten da kunde gaae dybere ind paa at faae Sagen oplyst og undersögt. Skulde det vel være muligt, at man har holdt mit Forslag tilbage?

Til samme Tid at der fra Oven af proclameres, at der skal arbeides paa og virkes til en betydelig Simplificering af vor indenlandske Toldlovgivning, driste

underordnede Toldembedsmænd sig til her, hvor Trangen til simple og hurtige Klareringsnormer er större end nogetsomhelst andet Sted — og det formenes at være Tilfældet netop i Sundet — at gaae frem i aldeles modsat Aand, hvilket dertil casheres for de Overordnede, eller i al Fald omgjerdes med et Hemmelighedsslör, der ei kan gjennemskues, og handle saaledes aldeles i modsat Aand af Regjeringen og dens Idrætter. Den hurtigere Klarering, som endog Udlandet paatrængende fordrer af den danske Regjering, den modvirkes underhaanden og ubemærket ved feilagtige Maximer i vel saa höi Grad, som en forööget Arbeidskraft ellers vilde formaae at fremme den.

Paa samme Dag tog Triumviratet i Translationen, Wessel, Kirck og Olrik, eller rettere Olrik med Wessel og Kirck paa Slæbetoug, der længe maa have fölt Trykket af det System, som af dem selv var indfört, Leiligheden iagt, som Fölge af den gode Stemning Avancementet havde fremkaldt, til, ved nu 2den Translateur, Wessel, at overrække mig til Afbenyttelse, et Exemplar af den i Contoiret brugelige Anslaaeningsbog, hvilken jeg saa gjentagende havde forlangt mig meddeelt, men som hidindtil under forskjellige Paaskud var forholdt saavel Translateuren som mig.

Man maa dog have indseet det Uholdbare i, at lade en kongelig Fuldmægtig holdes fremmed for, hvad han ex officio burde og skulde kjende, og foretrækker nu med god Mine, som om det var en Artighed og ei en Pligt man opfyldte, at vinde Fuldmægtigen, forvisset om, at Translateuren Nr. 1, der alt har saamange Svagheder paa sin Nakke, nok fremdeles vil finde sig i den kummerlige Rolle, han som Contoirchef længst har fundet sig i at spille“.

Af min Dagbog i Oktober 1838:

„En ligesaa byrdefuld som vistnok for alle Parter

generende Pligt var det Tilhold blevet, der i senere Aar var givet Øresunds Toldembedsmænd: endog under et kort Ophold i Kjöbenhavn ikke at forsömme at gjöre de af Collegiets Embedsmænd, under hvilke Öresunds Toldkammer sorterede, deres Opvartning.

Der gaves imidlertid derved den Deputerede eller Committerede i Collegiet, som havde dette Fag, en Leilighed til at see og personligen lære at kjende Personalet, og forsaavidt der var Interesse tilstede for at kjende Stemninger og Tilstande under Öresunds Toldkammer, var der jo ogsaa Leilighed til discursive at faae forönskede Oplysninger.

Jeg for min Deel havde stedse anseet det for en Embedspligt, ligeoverfor min Overordnede, aabent og ærligt at udtale mig om det, jeg blev adspurgt.

Collegiet eiede netop paa denne Tid en Mand i sin Midte, der ved at have arbeidet i dette Fag i en lang Aarrække var trængt dybere ind i det Særegne derved, end vistnok nogensomhelst tidligere Formand, og som under de Samtaler, jeg havde havt den Ære at have med ham ved Besög, som de omtalte, havde viist stor Interesse for at kjende Forholdene tilbunds.

Mit Avancement til Fuldmægtig gav mig en Anledning til at bringe ham min Tak, og jeg foretrak at gjöre det skrivtligt, for dertil at kunne knytte en Beretning om den Princip-Kamp jeg havde bestaaet i de seneste Aar, hvori jeg var bleven den Tabende.

Denne Skrivelse löd som följer:

„Ikke kan jeg tilfulde glæde mig over den betydelige Forandring til det Bedre, der er foregaaet med min Stilling, ved under 5te Oktober dette Aar af Hans Majestæt allernaadigst at være bleven udnævnt til Translateur-Fuldmægtig, forinden at jeg har opfyldt en mig saa kjær Pligt som den, at bevidne Hr. Etatsraaden min Taknemmelighed for den væsentlige Andeel, De har i denne min Udnævnelse.

Fra denne min simple, men hjertelig meente Taknemmelighedsyttring, vover jeg, i Tillid til Hr. Etatsraadens godhedsfulde Overbærelse og Taalmodighed, endvidere at benytte nogle Øieblikke til at berøre mine personlige Forhold i en Meningsstrid om Forretningernes hensigtsmæssigste Gang her ved Toldkammeret, hvori jeg efter ringe Kræfter vovede at opponere mod Translationen eller maaskee endog indirecte mod hele Toldkammeret.

Den meest levende Interesse for den Virkekreds, hvori jeg er stillet, den ærligste Higen efter at see rettet, hvad jeg her finder behandles urigtigt og uhensigtsmæssigt, maa i Forening tjene til min Undskyldning, hvis jeg, följgende min Overbeviisninng, feiler i, inden passende Grændser og uden Hensyn til hvad min personlige Velværen lider derunder, at fortfare at kæmpe for Principer, som jeg tidligere, i Skrivelse til Øresunds Toldkammer af 13de Februar 1836, har vedkjendt mig, og om hvis Gavnlighed jeg endmere siden den Tid föler mig forvisset, ligesom ogsaa de sidste Aars tiltagende Klager synes fuldkommen at have godtgjort Rigtigheden af mit deri Anförte.

Omtrent fra den Tid jeg tillod mig at gjöre et positivt Skridt for at faae Sandheden frem, holdt fremmed for Mangt Contoiret betræffende, forundrede det mig ei lidet den 20de April d. A. at blive deelagtiggjort i en Conference, som foranledigedes ved, at Collegiet, ved Skrivelse til Toldkammeret nogle Dage tidligere, havde forlangt sammes Mening om nogle Punkter, betræffende den Tid en Expedition i Sundet medtog, ligesom ogsaa, om Toldkammeret ei saae sig istand til at gjöre noget Forslag, hvorved en promptere Expedition kunde opnaaes; Toldkammeret forlangte nu ogsaa Translateurens Erklæring herover med Tilföiende, at det skulde skee efter Overlæg med de Kyndigste i Contoiret.

I denne Conference udtalte jeg mig om 4 Punkter, som væsentligen influerede paa Forretningsgangen, omtrent saaledes, som jeg i det Följgende vover at gjengive det; men da mine 3 nærmeste Formænd vare af den Mening, at et föröget Personale vilde være tilstrækkelig til at raade Bod

paa alle Klager, blev min Stemme upaaagtet, ja jeg fik end ikke Lov at see Contoirets Erklæring, hvilket for mig gav det Hele Udseende af, at man vilde forhindre, at jeg ikke skulde fremkomme med noget afvigende Forslag, hvilket Sidste var min Hensigt, men som vanskeliggjordes mig, naar jeg ikke kjendte nöie til det Forslag, som Translationen indgav som Contoirets Mening og Anskuelse.

De sidste Udnævnelser staae saaledes visnok i nærmeste Forbindelse med en her fra Toldkammeret foreslaaet Udvidelse af Translationscontoiret, som skulde tjene til at forebygge Besværinger over for langt Ophold ved Skibenes Klarering, og der kan ingen Tvivl være om, at en Forandring som den nu skete maa indvirke heldigen derpaa, da det er en ligefrem Selvfölge, at naar Arbeidskraften föröges med en Trediedeel, Arbeidet jo maa kunne gaae en Trediedeel hurtigere fra Haanden, end hidtil; men selv dette vil paa travle Dage langt fra ikke være tilstrækkeligt (naar de efter min Overbeviisning saa farlige blanke Passes Udstædelse skal undgaaes) for at möde de billige Fordringer, der i den Henseende kan gjöres til den danske Regjering, og som paa en Tid, hvor Dampskibe og Jernbaner i en forbausende Grad fremme Communicationen imellem de forskjellige Lande, stedse ville være i Tiltagende.

De 4 Punkter, jeg i den omtalte Conference fornemmeligen tillod mig at fremhæve, vare:

1) Forinden at andrage paa et föröget Personale, da at indföre al mulig Simplification i Forretningerne, at banlyse mange af de i de senere Aaringer indförte Raffinements, saasom de yndede Fragtberegninger, en vis Jagen efter formeentligen at skulle træffe aldeles nöie Vægt og Værdi paa enhver Post, der ansættes, til hvilket Øiemed man gik ind paa en saa yderlig Detaille, at det ikke passede for nogensomhelst Art Told, men mindst af alt for Øresunds Told og tilmed for væsentlige Gjenstande, hvorimod man forsömte det, der burde være Hovedformaalet: at bringe Værdi- og Vægtansættelser til en saadan Simpelhed, at de lade sig anvende lige saa nemt som Tarifsatserne. Disse udgjorde dog omtrentligen de $\frac{2}{2}\frac{3}{4}$ af Tolden og gjorde

os i Virkeligheden ikke nær saa meget af det, som den $_2{}^1_4$, der kom paa ubenævnte Varer, hvoraf dog igjen en Deel, maaskee det Halve, afgaaer for Poster med Værdieanførsel, saa at ikkun $_4{}^1_8$ af Tolden kommer til at hvile paa Artikler, der anslaaes.

At jeg endvidere ikkun betragtede saavel Værdie- som Vægtansættelser som et Supplement til Tariffen, hvilket Ingen i Contoiret hurtigen nok kunde blive fortrolig med, og derfor fandt det et stort Misgreb, at nogle Enkelte holdt disse vedtagne Regler, som skulde tjene til Efterlevelse for Contoiret i det Hele, som deres private Eiendom, hvilken Fremgangsmaade deels virkede hæmmende paa Expeditionens Gang, deels virkede slövende paa den Deel af Personalet, som ikkun enkeltviis kunde tilegne sig disse Noticer, men ikke opfatte dem i deres Heelhed.

2) For de östersöiske Translations-Skippere og for de mindre nordsöiske at indföre en anden Maade for Controllen, end hidtil, liig den i Passkriver-Contoiret stedfindende, hvor Specificationen afgiver Controllen, og hvorved Klareringerne gaae ulige hurtigere fra Haanden.

3) Ikke saa meget, som hidtil, at holde over den Tour, Skippere melde sig i, hvorved en enkelt stor Stykgodsfarer ei sjelden foranlediger, at en halv Snees mindre Skippere opholdes flere Timer, uden at hans Expedition i nogen Henseende derved fremmes, og hvorved Flere blive utilfredse, hvor vi muligen kunde slippe med den Ene.

4) En ligeligere Fordeling af Arbeidet, fornemmeligen en nærmere Forbindelse, eller endog en aldeles Sammensmeltning, af Translations-Contoiret og Passkriver-Contoiret, hvis Forretninger ere saa nær beslægtede, til et eneste Expeditions- og Beregnings-Contoir. Jo mere spredte Kræfterne virke, desmindre kan der udrettes med dem, og saalænge det, som nu, finder Sted, at snart det ene Contoir har overdrevent travlt og det andet ikkun lidet at gjöre, den næste Dag maaskee omvendt — saalænge har Toldkammeret saa mange tilstedeværende og betalte Kræfter endnu til Raadighed, at nye Arbeidere vist ville kunne undværes, idetmindste indtil Expeditionstiden skulde blive udvidet.

Det yngre Personale i Translationen var, hvor-

vel meget geneert, dog altfor lidet beskjæftiget en stor Deel af Aaret, og jeg tog ikke i Betænkning at tilregne denne Omstændighed at have bidraget sit til, at flere unge Mennesker, som til en Tid her vare ansatte, ingenlunde geraadede os til Ære. Hvis saaledes nogle flere arbeidsomme og duelige Mennesker bleve ansatte, maatte disse jo forundres höiligen over det ringe Arbeide, der forefandtes til dem.

Jeg föler mit Hjerte lettet ved at turde nedlægge min Troesbekjendelse over dette Emne i Hr. Etatsraadens Hænder. Deres Forretningsblik, Deres Indsigt og Erfaring i Øresunds Toldanliggender vil snart lade Dem gjennemskue, hvad heraf maa være rigtigt eller urigtigt, jeg vover ikkun at haabe, at Hr. Etatsraaden, deels ikke tager mig min Frimodighed ilde op, deels, at det, jeg har fremfört, ikke maa gjöre noget Skaar i den Godhed, Hr. Etatsraaden tidigere har næret for mig og til hvilken jeg fremdeles vil stræbe at gjöre mig værdig. Saaledes tegner jeg mig, gjennemtrængt af Höiagtelse og Taknemmelighed, Hr. Etatsraadens

ærbödigste

C. F. Holm.

Hr. Etatsraad Wedel i Kjöbenhavn.

-

Af min Dagbog den 19de Januar 1839:

„Paa denne Dag bortkaldtes Toldkammerets Directeur, Kammerherre v. Krogh. Han oplevede Oldingsalderen og var for sin Person agtet og elsket af sine Underordnede.

Derimod formaaede han ikke i sin höie Stilling tilbörligen at fremme de store Reformer under Toldkammeret, som dette saa höiligen trængte til. Disse magtede han ei at oversee, dertil var han ikke Forretningsmand, og, skjöndt gammel Kæmmererer, ei heller Fagmand nok. Han trængte nærmere til selv at ledes end at lede Andre, og svarede saaledes ganske til den Forventning, man havde om hans Dygtighed til den Tid, han ansattes som Directeur.

Af dem, der stode ham nærmest og under hans Directorat övede störst Indflydelse paa det, der angik Forretningsgangen og det Personelle, var 1ste Kæmmererer, Etatsraád Knudsen, den, der især gjorde sig gjældende, og i den seneste Tid surnurmerair Kæmmererer Baron de Bretton. Den Sidste tog endog tilsidst Luven fra Knudsen, idet han ved sin Jura imponerede ham, og deels ved Hjelp heraf, deels ved Hjelp af den Nimbus, som Adelsskab og fornemme Connexioner, stadig Adgang til Majestæten incl., alt paaberaabt til rette Tid, give under Forhold som de, han var stillet nnder, syntes han tilsidst aldeles at overflöie sine ældre Colleger og at dominere dem.

Saavel Krogh som Knudsen og Bretton vare imidlertid fremmede for den hele indre og finere Mekanisme i Klarerings- og Beregningsvæsenet. Jeg mener dermed, at Ingen af dem, end ikke samtlige Tre, vilde have formaaet at expedere en Stykgodsladning paa egen Haand efter Ladningspapirerne in originali, og det burde dog den överste Toldstyrelse kunne, for at have en begrundet Mening, saavel om Arbeidet selv, som om hvad enhver Arbeider især derved havde at tage vare.

Det var under disse Forhold og under gamle og svage Contoirchefer, at en af Toldkammerets yngre Embedsmænd, Assistent Olrik, styrket ved den personlige Yndest, som Toldkammeret, igjennem dets Styrere, nærede for ham, helt ubemærket tilegnede sig en overveiende Indflydelse paa hele Forretningsgangen og, hans ihængende Arbeidsomhed og Duelighed i visse Retninger ufortalt, fik adopteret og gjennemfört et saa minutieust Klareringssystem i Alt, hvad der laae udenfor Tariffens rene Satser, at det aldeles stod i Modstrid med Tidsaandens Stræben og var i sin Natur stik imod det System, hvorpaa Tariffen selv var baseret.

Min ringe Stræben for at bringe Sandheden frem og til Anerkjendelse formaaede ei at trænge sig igjennem de Skranker, der stilledes i Veien for den.

Istedetfor at bringe et stort moralsk Ansvar saavel over paa det nye, utidige Systems Skaber og Bærer, som paa selve Toldkammeret, og til et saadant Resultat vilde en Undersögelse af et folkeligt Tribunal upaatvivlelig komme, saa förte det i Toldkammeret overveiende aristokratisk-bureaukratiske Regimente til, at Olrik lidt efter lidt blev Sjælen i Toldkammerets Bestyrelse og kom til at höste Ære, Hæder og Velværen i fuldt Maal.

Vel havde en stigende Skibsfart og Tidens uafviselige Fordringer medfört, at en Udvidelse af Locale og Klareringstid, der atter nödvendiggjorte et foröget Personale i Contoirerne, havde fundet Sted i den Periode, som er Gjenstand for mine Betragtninger i dette Afsnit, Aarene fra 1833—1838 betræffende, medens derimod alle indre Reformer, der vare overhængende nödvendige, og dertil regner jeg eensformig Behandling af Expeditionerne igjennem de forskjellige Contoirer, Arbeidskraftens bedre Benyttelse og Simplification i Forretningerne saavidt muligt, syntes ikkun lidet paaagtede.

I en vis, oftere omtalt Retning, anseer jeg det Skeete endog for en saa stor Tilbagegang, at ikkun Udstædelsen af blanke Passe, der paa en Maade var lig en Falliterklæring fra Toldkammerets Side, kunde redde os fra aldeles at gaae istaae med Arbeidsmaskinen.

Dog en væsentlig skeet Reform tör jeg, Sandheden troe, ei undlade at beröre, da den netop practisk har viist sig nyttig i den Tidsperiode, som nærværende Afsnit behandler, og fremdeles senere, og det var Opprettelsen af et Contra-Bogholderi, som Control for Kassereren; dette var i nogen Tid forberedt og paabegyndtes fra 1ste Januar 1833. I den duelige Bogholder de Lindes Hænder, som det blev betroet, har det

i sine Fölger viist sig særdeles hensigtsmæssigt, og medens Kassevæsenet og Indcassationen tidligere hörte til det, som det var daarligt bevendt med, kan det nu ansees som den Branche, der hörer til de bedst ordnede under Toldkammeret, naar undtages at Bogholdercontoiret, burde være Side om Side med Kasserercontoiret, istedetfor at disse 2 sideordnede Contoirer ligge i modsatte Flöie, altsaa höist daarligt indrettet med Hensyn til Lokalets Bekvemmelighed for Forretningerne.

Det fortjener ogsaa at omtales for denne Periode, at der blev gjort Alvor af Anskaffelsen af en Damper, som skulde være stationeret i Helsingörs Havn for derfra til enhver Tid, at være de Sundfarende til Nytte i paakommende Tilfælde.

Uheldigviis realiseredes Planen fra först af meget daarligt og til stort Tab for Toldkassen ved Anskaffelsen af et gammel Dampskib, det i sin Tid velbekjendte „Prindsesse Wilhelmine“, der kjöbtes i Novbr. 1833 for 12,000 Rd., men snart erkjendtes uskikket til det Brug, der her var for det, og som derfor snarest gjörligt maatte remplaceres med en til Bugsering særligen bygget Damper. Qvarteermester Bærentzen blev fra förste Færd ansat som Förer for „Wilhelmine“, men han fik senere til Aflöser en Marineofficeer, Lieutenant Aschlund.

Liste over Skibsfarten i Sundet i Tidsrummet fra 1833 til 1838, begge inclusive.

Maanederne	1833	1834	1835	1836	1837	1838
Januar	46	69	60	38	71	13
Februar	61	69	73	47	86	-
Marts	316	279	360	380	432	51
April	1158	1022	1001	1065	597	629
Mai	1304	1336	1218	1406	2056	1756
Juni	1598	1441	1260	1751	1983	2129
Juli	1470	1375	1645	1734	1873	2299
August	1375	1627	1339	1633	1949	2335
Septbr.	1235	1363	1291	1597	1678	1866
Octbr.	1233	1159	1092	1152	1243	1554
Novbr.	698	660	725	862	865	986
Decbr.	510	215	211	260	282	365
Total	11,004	10,615	10,275	11,925	13,115	13,983

Skibeantallet efter Nationaliteterne. (vide Udgiveren af Öresundslisten).

	1833	1834	1835	1836	1837	1838
Belgiske	3	13	16	6	43	26
Bremiske	53	49	43	48	40	46
Danske	826	759	752	925	1113	1010
Engelske	3192	2756	2472	3188	3417	4009
Franske	124	115	146	105	130	268
Hamborgske	44	26	21	27	38	28
Hannoverske	314	386	386	412	477	528
Hollandske	370	681	654	665	847	955
Lübeckske	91	82	71	94	93	107
Meklenb.	554	585	583	741	760	843
Neapolitanere og Italienere	10	32	21	29	26	26
Nordamarik.	166	158	126	139	104	153
Norske	1461	1496	1357	1445	1843	1489
Oldenbrgske	66	35	46	59	55	60
Portugisiske	4	-	-	-	4	-
Preussiske	2089	1927	1938	2386	2319	2491
Russiske	530	551	625	664	721	763
Svenske	1069	936	991	964	1058	1142
Spanske	19	18	7	19	14	16
Total	10,985	10,605	10,255	11,916	13,102	13,960

Efter Lasten.

	1837	1838
Sædevarer og Bælgfrugter	2152	2094
Tömmer og Trælast	1812	2072
Kul	716	870
Jern	282	332
Zink	21	49
Sild	1024	660
Salt	411	523
Tjære	125	147
Talg	260	253
Hör	322	513
Hörfrö	395	476
Hamp	307	338
Sukker	100	111
Been	187	215
Viin	51	43
Frugt	33	29
Rapsæd	35	98
Stykgods og andre Varer	1739	1722
	9,972	10,545
hertil Ballastede	3,130	3,415
	13,102	13,960

Tolden i:

1833	1,840,900	Rdlr.
1834	1,609,175	—
1835	1,643,715	—
1836	1,899,000	—
1837	1,925,969	—
1838	2,051,461	—

Det maa hervcd bemærkes, at det Belöb, som Tolden er fört tilbogs med, er 4 pCt. mindre, end hvad Toldyderne betale, i det Föringen ɔ: den Douceur, der er tilstaaet Skibsförerne som Opmuntring for rigtig Angivelse, fradrages, forinden Summen udföres i Toldrubrikken; altsaa hvor der ydes 100 Spc. föres ikkun 96 Spc.

til Indtægt; de övrige 4 Spc. udbetales Skibsföreren. De Skibsförere, der stadigen bringe Stykgodsladninger igjennem Sundet, have dervcd en ret anseelig Indtægt aarlig og mange af disse ville vistnok sukke tilligemed det hele Helsingör, om Tolden engang skulde bortfalde.

De Ladninger af forskjellig Art af störst Betydenhed, som vi i denne Periode have bemærket os, vare:

Capt. Eldrige, den 26 Novbr. 1834, fra Petersborg, med Diverse, især Lærreder, betalte i Told 1145 Spc.

Capt. Donaldson, den 1ste Novbr. 1835, fra Hull med 884 Baller Bomuldsgarn m. m., betalte 5962 Spc. 30 St.

Capt. Winsor, den 27de Juni 1836, fra Havana, med 4158 Kister Sukker og 10 Sække Caffe, betalte 3332 Spc. 12 St.

Capt. Tessier, den 2den August 1838, fra Rio Janeiro, med 720,760 Pd. Caffe, betalte 3603 Spc. 40 St.

Til samme Tid naturligviis mangfoldige Ladninger, selv i större Skibe, hvoraf Tolden neppe belöb til 5 Spc. vel ogsaa undertiden knapt til 1 Spc. f. Ex. Hollændere med Klapholt fra Stettin, ja Tilfælde forekomme, hvor Tolden end ikke udgjör 1 pCt. af Fragten. Saa forskjellig falder Tolden, efter Ladningernes Art, Beskaffenhed, Störrelse og Bestemmelsessted.

Vi skulle nu slutte dette Afsnit som det foregaaende med en Oversigt over: Af- og Tilgang samt derved foranledigede Forandringer imellem Toldpersonalet i Tidsrummet fra 1833 til 1838, begge inclusive.

Iblandt Kæmmererne:

Afgang: Krogh, fra den 1ste April 1833; havde til Fölge at Prosch, surn., oprykkede i Numer som virkelig Kæmmererer.

Tilgang: Kammerj. L. Bretton, surn. fra 29de April 1834.

Afgang: Berg, död 1838; havde til Fölge, at Bugge, surn. oprykkede i Nummer som virkelig Kæmmererer.

I Inspectionen:

Ingen Forandring.

I Translationen:

Petersen, Chr., surn. Elev, under 17de Novbr. 1833 udnævnt til 2den Elev, men med Forpligtelse til i sin Tid at concurrere med Expeditions-Assistenterne, naar Vacance maatte fremkomme; til 2den Assistent i Passkrivercontoiret den 27de Juni 1837, 1ste Assistent i i Translationscontoiret den 5te Octbr. 1838.

Prosch, Fritz, surn. Elev i Juni 1833, fratraadte den 26de Juli 1835.

Glöerfelt, Bror, surn. Elev paa Pröve fra den 8de August 1835, 2den surn. Elev den 1ste Juli 1836, surn. Elev den 27de Juni 1837, 2den Elev den 24de Octbr. 1837, 2den Assistent, den 5te Octbr. 1838.

Schouw, Edward, 1ste surn. Elev den 2den Novbr. 1833, 2den Elev den 27de Juni 1837, 2den Assistent i Passkrivercontoiret den 24de Octbr. 1837, 1ste Assistent i Passkrivercontoiret den 5te Octbr. 1838.

Schou, Frederik, surn. Elev paa Pröve den 9de Juli 1837, ~~2den~~ Elev den 8de Juli 1837, ~~1ste~~ Elev den 11te Novbr. 1837, 2den Assistent i Passkrivercontoiret den 5te Octbr. 1838.

Arnholtz, Lauritz, fra Secretariatet, ved Coll. Resolution af 23de Decbr. 1837 til surn. Elev paa Pröve fra 1ste Januar 1838.

I Henhold til kongl. Resolution af 5te Octbr. 1838 betræffende Contoirets Udvidelse blev endvidere:

Wessel, 2den Translateur.

Kirck, 1ste Controlleur.

Olrik, 2den Controlleur.

Holm, Fuldmægtig.

Gulstad, Lauritz, ved Toldkammerets Bemyndigelse til 3die Assistent, forelöbigen paa et Aar.

Engelsen, A. C., til 4de Assistent paa samme Maade.

Andre Officianter:

i Passkrivercontoiret,

Erritzöe, 1ste private Fuldmægtig hos Kæmmererne, i Henhold til Resol. af 15de Juni 1833 til Controlleur, död den 31te Juli 1837.

Myhre, P., 2den Fuldmægtig hos Kæmmererne, til 1ste Fuldmægtig den 15de Juni 1833, til Expeditions Looper d. 27de Juni 1837.

Andersen, I., privat Fuldmægtig hos Passkriveren til 2den Fuldmægtig d. 15de Juni 1833, 1ste Fuldmægtig den 27de Juni 1837, Controlleur den 24de Octbr. 1837.

Iversen, I., privat Fuldmægtig hos Pas skriveren til 1ste Assistent den 15de Juni 1833, 2den Fuldmægtig den 27de Juni 1837, 1ste Fuldmægtig den 24de Octbr. 1837.

Tilgang: Bull, Kammerskriver i Collegiet, til 2den Assistent den 15de Juni 1833, 1ste Assistent den 27de Juni 1837, 2den Fuldmægtig den 24de Octbr. 1837.

Petersen, Chr., overgaaet fra Translationen, til 2den Assistent den 27de Juni 1837, 1ste Assistent den 24de Octbr. 1837, atter tilbage til Translationen den 5te Octbr. 1838.

Schouw, Edw., overgaaet fra Translationen, 2den Assistent den 24de Octbr. 1837, 1ste Assistent den 5te Octbr. 1838.

Afgang: Krigsraad Petersen, Looper, död den 28de Marts 1837.

i Archivet eller Secretariatet:

Tilgang: Schou, Frederik, Volonteur fra den 5te Novbr., overflyttet til surn. Elev i Tranlationen. (see Translationen.)

Arnholtz, Lauritz, aflöste Schou i Secretariatet den 8de Juli 1837, overflyttet til surn. Elev i Translationen. (see Translationen).

Hjorth, Volonteur fra 20de Marts 1838.

Kassererconteoiret:

Bruun, privat Fuldmægtig hos Kassereren, i Henhold til kongl. Resolution af den 15de Juni 1833 til Kasse-Looper.

Afgang: Generalkrigscommissair Harboe, Kasserer, död 1834.

Schmidt, efter ham constitueret Kasserer i 1834.
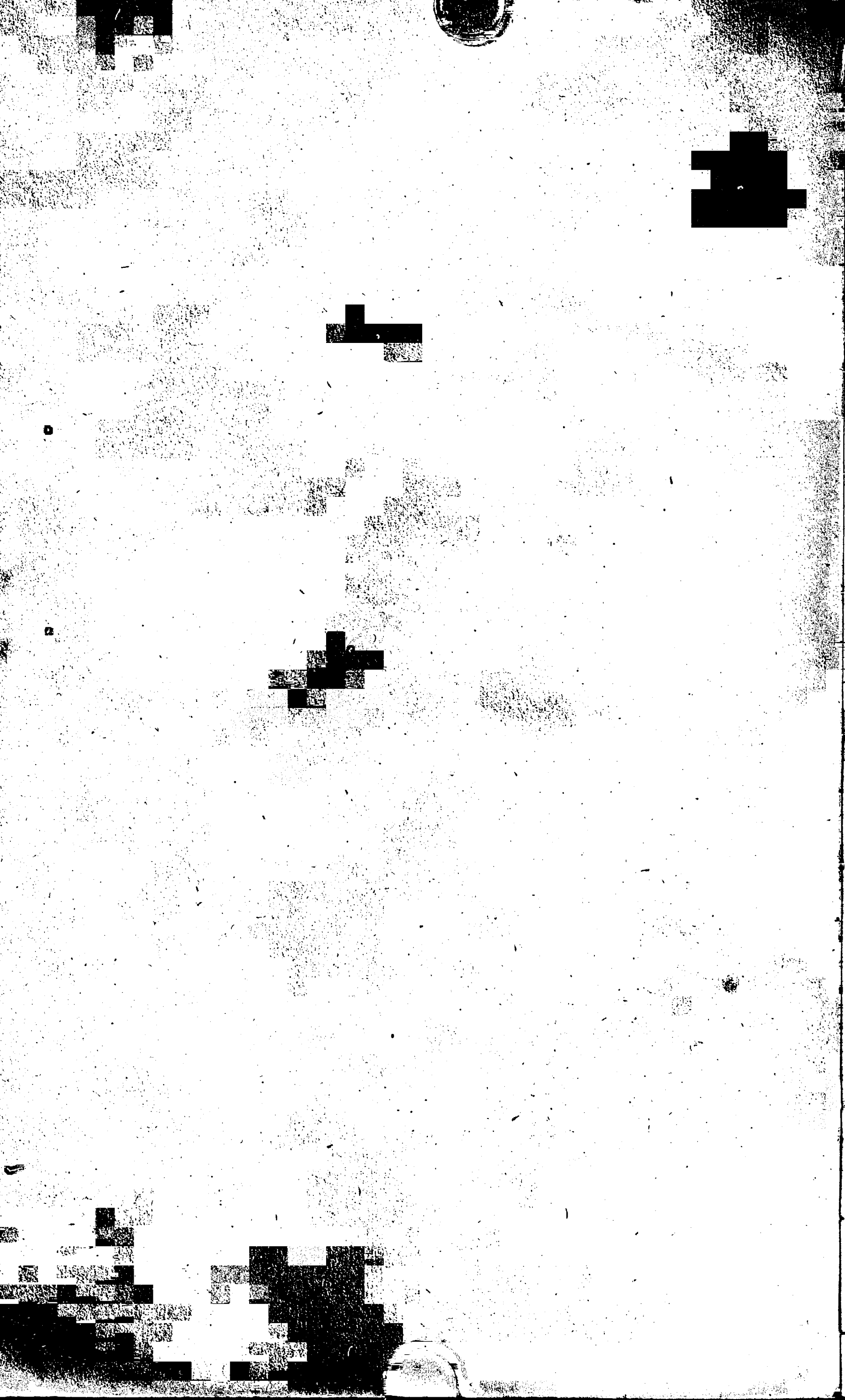
Tilgang: Platou, Justitsraad, Kasserer fra den 20de Decbr. 1834.